

155.42

๗๖๕๕๗

๗.๓

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับพฤติกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปริญญานิพนธ์

ของ

กิตติศักดิ์ เชื้ออาษา

2๕ ก.ค. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

184834

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชา
เอกการวัดผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รศ. อังคณา สายยศ)

.....กรรมการ

(รศ. ชูศรี วงศ์รัตนสุข)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ. อังคณา สายยศ)

.....กรรมการ

(รศ. ชูศรี วงศ์รัตนสุข)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ. นิภา ศรีโพธิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่... 19 ... เดือน... มิถุนายน ... พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือ แนะนำให้ข้อคิดเห็น แก้ไข และข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์-อังคณา สายยศ และรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์-พิกา ศรีโพธิ์โรจน์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อุบลรัตน์ เพ็งสฤติย์ อาจารย์ยุพา มานะจิตต์ อาจารย์วุฒิพล สกลเกียรติ คุณองอาจ นัยพัฒน์ และคุณสมเกียรติ คูหาเวโรจน์ปกรณ์ ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำทางวิชาการและอำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยความสะดวก อาจารย์ใหญ่ ครู-อาจารย์ และนักเรียน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา ปิตา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

กิตติศักดิ์ เชื้ออาษา

สารบัญ

บทที่		หน้า
I	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ความหมายของวุฒิภาวะ.....	9
	ลักษณะของผู้ที่มีวุฒิภาวะ.....	10
	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะ.....	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	43
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	45
	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	47
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	74
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก.....	99
ภาคผนวก ข.....	101
ภาคผนวก ค.....	104
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	126

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 ตารางแสดงการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....	46
2 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3	66
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการ กับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	68
4 ค่าสหสัมพันธ์หาคู่ (R) และค่านัยสำคัญทางสถิติ	69
5 ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta weight) ของสภาพแวดล้อมบาง ประการที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	70
6 ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ระหว่างสภาพแวดล้อมบาง ประการกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	71
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามคุณลักษณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	100
8 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู.....	102
9 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามคุณลักษณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	103

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 การแสดงสาเหตุของวุฒิภาวะของนักเรียน.....	43
2 ลำดับขั้นการสร้างแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน.....	50
3 แผนภาพแสดงรูปแบบการวิเคราะห์หาสาเหตุ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

"ทรัพยากรมนุษย์" จัดว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดมีทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพแล้ว ประเทศนั้นก็จะประเทศที่เจริญในทางกลับกันประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่ขาดประสิทธิภาพแล้วประเทศนั้นก็ยากที่จะเจริญได้ วิธีการเข้าถึงทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศชาติจึง "มุ่งอยู่ที่คน" (ศรัณย์ ดาวิสุข. 2521 : 1) เบนเนต (Benet. 2518 : 125) กล่าวว่า การพัฒนาตัวบุคคลก็คือ พยายามทำให้บุคคลมีประสิทธิภาพเพราะต้องเตรียมเป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นพลเมืองดี จุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนก็เพื่อที่จะเสริมสร้างปรุงแต่งคนให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีประโยชน์ การพัฒนาคนจึงเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของคนเพื่อให้มีคุณภาพที่จะบรรเทาความสามารถทั้งทาง ร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. 2525 : 34)

จากวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญที่สุดยิ่งกว่าชีวิตของทุก ๆ วัย เพราะเป็นวัยสุดท้ายที่จะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ถ้าหลุดออกไปด้วยการอบรมที่ผิดพลาดก็ย่อมาหมายความว่า เป็นวัยผู้ใหญ่ที่ไม่สมบูรณ์หรือมีปัญหาชีวิต (สุโท เจริญสุข. 2520 : 89 - 90) ความมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์เป็นเรื่องที่สำคัญต่อชีวิตการเป็นผู้ใหญ่อันยาวนานของเด็ก จะเห็นได้ว่าอายุวัยเฉลี่ยทั้งชายและหญิงของคนไทยจากสถิติ 2524 ประมาณ 61 ปี ถ้านับตามสถิตินี้ช่วงอายุวัยผู้ใหญ่ของคนไทยเฉลี่ยจาก 15 ถึง 61 ปี (บรรลุดิรพานิช. 2525 : 115) และเด็กอายุ 15 - 20 ปี เริ่มจะเข้าสู่การมี

วุฒิภาวะที่สมบูรณ์ เริ่มแสวงหาความเป็นอิสระ ทำในสิ่งที่ตนชอบได้เกินวัยนี้ มีความรับผิดชอบ มีบุคลิกลักษณะสมบูรณ์ พอที่จะปกครองตนเองได้ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง (ประสาร ทิพย์ธารา. 2521 : 89)

การมีวุฒิภาวะนั้นไม่ใช่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือตามอัตราณัติแต่จะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. 2526 : 86) บางคนแม้ว่าจะเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ยังคงมีความประพฤติด้อย่างเด็ก ๆ ก็มี (สุภัททา บินทะแพทย์. 2527 : 203) เช่น เด็กบางคนมีอายุเพียง 12 ปี อาจมีวุฒิภาวะสูง เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ผลักดันให้เขาต้องรับบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัว เลี้ยงดูน้อง ๆ และเป็นหน่วยผลิตของสังคม บางคนอายุ 30 ปี แต่เพราะสาเหตุบางประการอาจทำให้ไม่สามารถรับบทบาทที่สังคมคาดหวังไว้ได้ ขาดความรับผิดชอบ เป็นต้น (อุ้นดา นพคุณ. 2527 : 30) จะเห็นว่าวุฒิภาวะนั้นอาจไม่ดำเนินไปตามลำดับที่แน่นอนเหมือนกับการพัฒนาทางด้านร่างกาย และสมอง

ตัวกำหนดที่สำคัญของบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ ก็คือ ความมีวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์และสังคมของบุคคล (จรรยา สุวรรณทัต. 2511 : 46 - 47) บุคลิกภาพโดยส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม เช่น การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับขณะอยู่ในวัยทารก วัยเด็ก และเมื่อเจริญวัยขึ้นบุคคลก็จะมีประสบการณ์อื่นเพิ่มขึ้น แต่ประสบการณ์นั้นก็ไม่มีอิทธิพลลึกซึ้งกว่าประสบการณ์ที่วางมาแต่เยาว์วัย (ละม้ายมาศ ศรีหัตถ์ และคนอื่น ๆ. 2510 : 1) เรามักพบเสมอว่าผู้ใหญ่หรือวัยรุ่นก็ดี มีพฤติกรรมติดพฤติกรรมมองย้อนหลังไปว่า ในวัยเด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างดี ไม่ได้รับการฝึกฝนให้มีเจตคติ และพฤติกรรมที่ต้องการจากการศึกษาชีวิตประวัติของผู้ที่มีความบกพร่องทางสมองหรือผู้ที่ประกอบอาชีพอาชญากรรม มักพบว่าบิดามารดาไม่ได้เอาใจใส่อย่างเพียงพอ ไม่มีเวลาให้เด็กและไม่เข้าใจ เป็นเหตุให้เด็กเกิดความคับข้องใจ และเกิดอารมณ์ขัดแย้งอยู่ตลอดเวลาประสบความล้มเหลวทางการเรียน เข้า

กับเพื่อนฝูงไม่ได้ เป็นผลให้เด็กปรับตัวไม่ได้เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (ฉวีวรรณ
กินาวงศ์. 2526 : 2)

แอดเลอร์ (Adler. 1939 : 229 - 241) พบว่าคนไข้ที่เป็น
โรคประสาท เป็นอาชญากร ติดสุรา และยาเสพติด มักเป็นลูกคนแรก เพราะ
ลูกคนแรกจะได้รับความเอาใจใส่จากพ่อแม่อย่างมากจนกว่าลูกคนที่สองจะ
ตามมาทันทีที่มีน้อง ลูกคนแรกจะถูกปล่อยปละละเลยทำให้เกิดความรู้สึกว่า
น้องเป็นคนแย่งความรักของพ่อแม่ อันเป็นเหตุให้ความสำคัญของตนลดไป ดัง
นั้นลำดับการเกิดของเด็กนั้นมีความสำคัญและเป็นสาเหตุแห่งชีวิตในอนาคต
ทั้งนี้ เนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับลำดับการเกิดของ
เด็กที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน จากการศึกษาของ เซียร์ส (Sears.
1957 : 2 - 4) ซึ่งกระทำกับมารดา 379 คน ในมลรัฐนิวอิงแลนด์ ได้
แสดงความคิดเห็นว่า แบบแผนของการอบรมเลี้ยงดูลูกนั้นจะแตกต่างกันไปตาม
ศาสนา วัฒนธรรม ความแตกต่างในด้านฐานะทางเศรษฐกิจ และชนบทกรรม
นิยมของแต่ละครอบครัว ไม่ว่าการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรม
ต่างกันก็มีผลให้เกิดความแตกต่างในบุคลิกภาพของเด็ก

✓ การฝึกเด็กที่บ้านหรือการศึกษาในโรงเรียน ในวิทยาลัย ถ้าไม่ได้
เตรียมเขว้าวุ่นเพื่อควมมีวุฒิภาวะ หรือ การฝึกเด็กส่วนมากไม่ได้กระทำติด
ต่อกัน หรือ ไม่ได้ฝึกเป็นแผนชีวิตของควมมีวุฒิภาวะที่เกิดขึ้นกับเด็ก เมื่อเด็ก
ออกจากโรงเรียน และย่างเข้าวัยผู้ใหญ่ เด็กก็จะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยาก
(สุภัททา ปิณฑแพทย์. 2527 : 191 - 192)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะ
ทางเศรษฐกิจ การศึกษา และลำดับการเกิด น่าจะมีความสัมพันธ์กับการมี
วุฒิภาวะของเด็ก และต้องการทราบว่าสภาพแวดล้อมแบบใดมีผลต่อวุฒิภาวะ
ของเด็กมากน้อยอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางให้ ครู ผู้ปกครอง นักการศึกษา
และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึง วิธีการ และองค์ประกอบที่สำคัญต่อวุฒิภาวะเพื่อ

นำเอาไปปรับปรุง ส่งเสริม ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็ก เด็กจะได้ปรับตัวใน การมีชีวิตในวัยผู้ใหญ่ได้ เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ ในการ พัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับ ภูมิกาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาว่าหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการ ที่ส่งผลต่อภูมิกาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาว่าสภาพแวดล้อมใดที่มีผลต่อภูมิกาวะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน กับการมีภูมิกาวะของนักเรียน และทราบถึง สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการมีภูมิกาวะของนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาบุคลิกภาพ และเพื่อปลูกฝังคุณลักษณะความมีภูมิกาวะที่สมบูรณ์ให้เกิดกับ นักเรียน เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มีภูมิกาวะต่อไปในอนาคต อันเป็น กำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12,399 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีเขตอำเภอเป็นชั้น (strata) และมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ สภาพแวดล้อม แบ่งเป็น

- การอบรมเลี้ยงดู
- การศึกษาของพ่อแม่
- ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่
- ลำดับการเกิดของนักเรียน

ตัวแปรตาม คือ

- วุฒิภาวะของนักเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพแวดล้อมของนักเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เป็นประสบการณ์ภายในครอบครัวของนักเรียน ซึ่งมีผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน

2. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อดังนี้ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งประเมินจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงต่อลูกดังนี้ คือ แสดงความรักใคร่ห่วงใย ให้ความสนิทสนม ส่งเสริมให้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ยินดีรับฟังความคิดเห็นของลูก ให้ลูกรับผิดชอบในเรื่องส่วนตัว ถ้าลูกไม่ทำตามคำแนะนาก็จะอธิบายเหตุผลว่าทำไมถึงต้องทำอย่างนั้น ถ้าจะมีการลงโทษก็อธิบายให้ลูกทราบเสียก่อน

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงต่อลูกดังนี้ คือ ตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมาให้ลูกปฏิบัติตาม โดยที่บางครั้งลูกไม่รู้เหตุผลว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น บังคับลูกให้ทำตามกฎเกณฑ์ของตัวเองเคร่งครัดไม่ยอมให้ลูกแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง ไม่ยอมรับฟังเหตุผลใด ๆ ของลูก ชอบลงโทษลูกตามอารมณ์ ไม่ส่งเสริมให้ลูกแสดงความสามารถ ก้าวร้าวเรื่องส่วนตัวของลูก ลงโทษลูกไปทั้ง ๆ ที่ลูกยังไม่รู้ถึงเหตุผลที่ต้องถูกลงโทษ

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกดังนี้ คือ พ่อแม่ไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร หรือมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ของลูกน้อยมาก ไม่สนใจที่จะพยายามชักจูงพฤติกรรมของลูกเลย

3. ระดับการศึกษาของพ่อแม่ หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของพ่อแม่ หรือระดับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้

3.1 ระดับประถมศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาไม่สูงกว่าประถมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

3.2 ระดับมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ แต่ไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

3.3 ระดับอุดมศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

4. ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง ระดับฐานะของครอบครัวของนักเรียนโดยยึดถือเกณฑ์รายได้ประจำเดือนของพ่อแม่รวมกัน โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยรายได้จากการทำงาน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) ดังนี้คือ

4.1 ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง หมายถึง พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีรายได้ตั้งแต่ 14,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป

4.2 ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง หมายถึง พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 14,000 บาทต่อเดือน

4.3 ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ หมายถึง พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน

5. ลำดับการเกิด หมายถึง ตำแหน่งการเกิดที่ต่อเนื่องของบุตรในระหว่างพี่น้องในที่นี้คือ ลูกคนโต ลูกคนรอง และลูกคนสุดท้อง

5.1 ลูกคนโต หมายถึง เด็กที่เป็นลูกคนเดียวหรือลูกคนที่ 1 ของพี่น้องในครอบครัว

5.2 ลูกคนรอง หมายถึง เด็กที่มีทั้งพี่และน้อง ของพี่น้องในครอบครัว ในที่นี้หมายถึง ลูกคนที่ 2, 3, 4 ฯลฯ

5.3 ลูกคนสุดท้อง หมายถึง เด็กที่มีแต่พี่ ไม่มีน้องของพี่น้องในครอบครัว

7. วุฒิภาวะ หมายถึง คุณลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้สึก หรือพฤติกรรมดังต่อไปนี้คือ เป็นผู้ที่มีอิสระเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ สามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีความ

เชื่อมั่นในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง
ได้และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความจริง กล้า
ที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความคิดที่กว้างไกลและมองการณ์ไกลสามารถ
มองเห็นถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งเกิดจากการกระทำของตนเอง
และผู้อื่น วุฒิกาวะของนักเรียนนี้สามารถประเมินได้จากแบบทดสอบวัดวุฒิกาวะ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางการวัดผลซึ่งได้แก่
รศ. อังคณา สายยศ รศ. ชูศรี วงศ์รัตน อาจารย์ ยุพา มานะจิตต์ นายองอาจ
นัยพัฒน์ และผู้ที่มีความสามารถด้านจิตวิทยา คือ รศ. อุบลรัตน์ เพ็งสภิตย์
และอาจารย์วุฒิพล สกลเกียรติ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการมีวุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน ที่ผู้วิจัยค้นคว้ามาประกอบการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ความหมายของวุฒิภาวะ

ประยูรศรี สุยะศุณานนท์ (2521 : 137) ได้กล่าวถึงวุฒิภาวะ คือความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความมั่นคง มีวิธีการแก้ปัญหาได้ดี สุขุมเยือกเย็น กล่าวพญความจริง อุดหนุน อุดหนุน

พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2523 : 5 - 6) กล่าวถึง วุฒิภาวะ หมายถึง การมีอารมณ์ที่หนักแน่น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อเผชิญกับปัญหา หรือเมื่อประสบความผิดหวัง พึ่งตนเองได้โดยไม่ขอความช่วยเหลือจากคนอื่นโดยไม่จำเป็น และยอมรับสภาพความเป็นจริงของตนเอง

สุชา จันทร์เอม และ สุรางค์ จันทร์เอม (2523 : 3) ได้ให้ความหมาย วุฒิภาวะ หมายถึง ความพร้อมที่จะทำงานตามหน้าที่ รู้จักเหตุผล มีความรับผิดชอบ และควบคุมอารมณ์ของตนได้

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2527 : 203 - 205) ให้ความหมายของวุฒิภาวะ ว่าเป็นผู้ที่รู้จักให้ รู้จักรับ รักผู้อื่น สามารถแสดงออกที่อารมณ์ชื่นรื่น ไม่เคร่งเครียด ไม่แสดงอารมณ์เป็นปฏิกิริยา มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เผชิญกับข้อบกพร่องของตนเองได้อย่างดี และมองดูความวิบัติที่ตนเราต้อง

ประสบอย่างมีเหตุผล ยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและผู้อื่น

พรอยด์ (Roe. 1971 : 449 - 458 ; citing Freud.

1949 : 110 - 127) ให้ความหมาย วุฒิภาวะ คือความสามารถของบุคคล ในการปรับตัว ปรับปรุง ชัดเจน ทั้งในด้านความคิด และการกระทำของตน ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือให้สังคมเห็นชอบ

แรงค์ (Roe. 1971 : 449 - 458 ; citing Rank. 1957

: 260 - 265) กล่าวว่า วุฒิภาวะ หมายถึง ความเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับ ตนเอง พึ่งพาตนเองได้ และยอมรับว่าตนเองจะอยู่ตามลำพังโดยปราศจาก การยอมรับของผู้อื่นไม่ได้ และสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม

ออลพอร์ท (Allport. 1955 : 41) กล่าวถึงวุฒิภาวะ คือ ความ เพียรพยายาม รู้จักพัฒนาตนเองให้กลายเป็นบุคคลที่ตนนั้นปรารถนาอย่างลึกซึ้ง อยากจะเป็น สนใจผู้อื่น สนใจสังคม และปรากฏการณ์ของโลกกว้าง เห็นใจ เข้าใจผู้อื่น ยอมรับและเคารพผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงเป็นตัวของตัวเอง และต้องการที่จะอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป วุฒิภาวะหมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึง ความเป็นตัวของตัวเอง พึ่งตนเองได้ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความมั่นคง ทางอารมณ์ มีเหตุผล มีความคิดที่กว้างไกลมองการณ์ไกล และกล้ายอมรับ ความจริง

ลักษณะของผู้ที่มีวุฒิภาวะ

ในระยะวัยรุ่นนี้นักเรียนจะเริ่มเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะแต่จะไม่บรรลุ วุฒิภาวะพร้อมกันทุกคน บางคนบรรลุวุฒิภาวะเร็ว บางคนบรรลุวุฒิภาวะช้ากว่า ปกติเด็กวัยรุ่นที่ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะ ย่อมต้องการหาความเป็นอิสระและค่อย ๆ

ปลูกฝังความรับผิดชอบตนเองขึ้นทีละหย่อม ๆ ในระยะนี้เด็กเริ่มวางโครงการ และปรัชญาชีวิตของตนเองได้มากกว่าระยะอื่น และพยายามสร้างชีวิตให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น ต้องการมีบุคลิกลักษณะที่ดี สำหรับเตรียมเป็นพ่อบ้านแม่เรือน เด็กจะมีความสามารถรับเหตุการณ์ที่ยุ่งยากในชีวิตข้างหน้าได้ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของประสบการณ์ที่เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ (ประยูรศรี สูยะศุณานนท์. 2521 : 126) ส่วนวัยรุ่นที่บรรลุวุฒิภาวะแล้วย่อมตระหนักดีถึงตำแหน่งและบทบาทของตนในฐานะสมาชิกของสังคม และเป็นผู้ที่เต็มใจ พร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม พึงพาตนเองได้ การระบายอารมณ์จะเป็นไปตามความเหมาะสมตามกาลเทศะเพื่อที่ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม (สุภัททา ปิณฑะแพทย์. 2527 : 187)

การพัฒนาการในช่วงวัยรุ่นของนักเรียนนั้น จะมีการพัฒนาการไปสู่จุดหมาย ดังนี้ (สุโท เจริญสุข. 2520 : 69)

พัฒนาจาก

เพื่อไปสู่

1. ความสนใจมากมายไม่แน่นอน	1. สนใจน้อยเรื่องลง แต่ลึกซึ้งขึ้น
2. ชุกชน หูดมาก	2. แสดงออกเหมาะสมตามเพศและวัย
3. คบเพื่อนที่อยู่ในฐานะเหมือนกับตัว	3. คำนึงถึงมาตรฐานวัฒนธรรม
4. ยอมเป็นสมาชิกของหมู่คณะโดยทั่ว ๆ ไป	4. เลือกเป็นเฉพาะที่สนใจจริง ๆ
5. สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว	5. คิดมากขึ้นถึงเรื่องฐานะ ยศศักดิ์ และตำแหน่งของครอบครัว
ไม่เป็นสิ่งกีดขวางระหว่างการคบเพื่อนฝูง	
6. กิจกรรมสังคมไม่ค่อยมีพิธีรีตอง	6. มีพิธีรีตองมากขึ้นในการจัดงาน
7. การนัดพบเกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศน้อย	7. นัดพบเที่ยวเตร่มากขึ้น
8. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศธรรมดา	8. สัมพันธ์เพื่อการมีครอบครัวมากขึ้น
9. คบเพื่อนอย่างธรรมดา	9. คบเพื่อนอย่างจริงจัง
10. มีเพื่อนฝูงมากมาย	10. เพื่อนน้อยลงแต่สนิทสนมยิ่งขึ้น
11. ชอบทำงานอะไรก็ได้เพื่อให้ตัวเด่น	11. ทำงานเฉพาะที่สนใจ

เพื่อนฝูง

12. ไม่ค่อยรู้จักว่าตนเองเป็นอย่างไร	12. คิดถึงผู้อื่นในสังคมมากขึ้น รับผิดชอบมากขึ้น
13. ต้องการอยู่ในระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ดีและแน่นอน	13. เป็นตัวของตัวเองไม่ยอมอยู่ในอำนาจของคนอื่น
14. ยอมรับนับถือคนที่มีอำนาจมากกว่า	14. มีฐานะเท่าเทียมกับคนอื่นทุกทาง

จากการพัฒนาการของวัยรุ่นจะเห็นได้ว่าในช่วงของวัยรุ่นนี้เด็กจะมีพัฒนาการไปสู่ความมีวุฒิภาวะแต่จะเป็นไปไม่พร้อมกันบางคนบรรลุวุฒิภาวะเร็ว บางคนบรรลุวุฒิภาวะช้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสภาพแวดล้อม บางประการที่ส่งผลต่อการมีวุฒิภาวะของเด็ก ประसार ทิพย์ธารา กล่าวว่เด็กอายุ 15 - 20 ปี จะเริ่มเข้าสู่การมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ (ประसार ทิพย์ธารา. 2521 : 89)

สุนทรินทร์ ธนโกสย (2521 : 187 - 188) ได้อธิบายลักษณะวุฒิภาวะ ดังนี้

1. บุคคลที่ทาส่งต่าง ๆ ได้โดยอิสระ ในขอบเขตของวัฒนธรรม โดยไม่ต้องรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น
2. สามารถควบคุมอารมณ์ ของตนเองได้ ไม่สนใจอารมณ์เสียกับสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่มีความสำคัญ ไม่รู้สึกเป็นทุกข์ หรือจับปวดต่อการไม่มีเพื่อนสามารถจะทนต่อความไม่ยุติธรรม ไม่แสดงออกหรือเรียกร้องสิ่งที่ต้องการด้วยวิธีการรุนแรง ไม่ตื่นตื่นยินดี หรือต้องการความรักอย่างมากมาย ไม่มีความกลัวอย่างไรเหตุผล ไม่ขัดขวางความสัมพันธ์กับคนอื่น และทำตามความมุ่งหมายของตนเอง
3. มีความรับผิดชอบ ยอมรับความจริง แม้ว่าบางครั้งจะเป็นผู้สูญเสียแทนที่จะได้รับผลจากสิ่งที่ทำนั้น ๆ
4. มีความสุขในการทำงาน และทำงานอย่างมีเหตุผล มีประสิทธิภาพ

ภาพ และมีความสุข

5. มีความเข้าใจในความจริงต่าง ๆ เป็นอย่างดี ยอมรับส่วนดี
ส่วนเสียของตนเอง

6. มีเหตุผลอย่างแท้จริงในการรับรู้ความจริง และรู้แนวทางของ
ตนเอง

7. สามารถพัฒนาความคิด มีปรัชญาของตนเอง สามารถยืดหยุ่น
ความคิดเห็นได้

8. กระทำสิ่งต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์มากกว่าความเหมาะสมตาม
ความสนใจของตน

9. มีแนวทางในการดำเนินชีวิต ไปตามวิถีทางของตนเอง
พระรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2530 : 161) ได้กล่าวว่า ลักษณะ
ของคนที่มีความมีวุฒิภาวะไว้ว่า

1. มีการลดลงของแรงจูงใจที่ทำให้ตนสุขสบาย
2. มีความอิสระที่จะทำอะไรตามที่ต้องการมากขึ้น
3. มีความอดทนต่อความคับข้องใจมากขึ้น
4. มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมมากยิ่งขึ้น
5. มีความทะเยอทะยานที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น
6. มีความสามารถในการวิจารณ์ตน เข้ากับคนอื่นได้ดี

พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2523 : 2 - 5) ได้กำหนดเกณฑ์ในการ
พิจารณาความมีวุฒิภาวะ ดังนี้คือ

1. สามารถสนองตอบต่อเหตุการณ์ และต่อภาวะแวดล้อมได้ถูก
ต้องโดยอาศัยสติปัญญา การเรียนรู้ในอดีต
2. มีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน
3. สามารถร่วมงานกับหมู่คณะได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ
4. สามารถมองเห็นผลที่จะตามมาจากการวางแผนในปัจจุบัน

5. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ดี ทั้งกิริยา
ท่าทาง วาจา ตลอดจนการออกคำสั่ง

6. ดำเนินถึงความต้องการของผู้อื่น มิใช่เอาแต่ใจตัวเองฝ่ายเดียว

7. สามารถแก้ไขปัญหาและหน่อความขัดแย้ง เมื่อประสบกับความ
ขัดแย้งก็พยายามหาทางแก้ไขได้

8. สามารถควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น เวลา
โกรธ อิจฉา ระแวงสงสัย หรือความรู้สึกไม่เป็นมิตร

9. มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง โดยอาศัยสติปัญญา การ
ฝึกฝน และการศึกษาที่ได้รับ

10. มีความเต็มใจในการเสียสละ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2518 : 101 - 102) กล่าวว่าผู้ที่มี
วุฒิภาวะมีลักษณะดังนี้คือ

1. มีพฤติกรรมโต้ตอบต่อเหตุการณ์และผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม
2. มีความสมดุลระหว่างการพึ่งผู้อื่น และตนเองในทุกระบบของ

สัมพันธ์ภาพ

3. กล้าที่จะเผชิญต่อความทุกข์ร้อน
4. สามารถเข้าใจถึงความต้องการของผู้อื่นได้
5. สามารถควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับ

พอเหมาะ

6. มีความเต็มใจที่จะรับผิดชอบ ตามบทบาทและหน้าที่ของตน มี
ความเสียสละ และไม่กลัวความล้มเหลว

7. สามารถพึ่งตนเองได้

8. มีหลักปรัชญาในการดำเนินชีวิต ที่อยู่บนพื้นฐานมโนธรรม

9. กล้าเผชิญความจริงเกี่ยวกับชีวิต เหตุการณ์ และตนเอง เข้า
ใจถึงจุดดีและจุดเสีย ตลอดจนรู้จักขอบเขตความสามารถของตนเอง

10. รู้จักปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ของชีวิต และสถานการณ์ต่าง ๆ
11. มีอิสระ
12. รู้จักใช้ปัญญา หาเหตุและผลของสิ่งต่าง ๆ
13. สร้างความปรารถนา ความต้องการในชีวิตที่เป็นจริง และไม่

สูงเกินความจำเป็น

14. มีความสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ให้ผู้
อื่นรับรู้ร่วมกับตนได้
15. มีความมั่นใจในตนเอง เกิดจากความสัมฤทธิ์ผลที่ตนประสบ และ
ความคิดเห็นว่าตนมีค่า

อาชี วัฒนเจริญรัตน์ (2520 : 163) กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ที่มี
วุฒิภาวะดังนี้

1. ไม่เข้าข้างตนเอง
2. มองดูเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง
3. ตัดสินใจเองได้
4. เมื่อทำผิด ยอมรับผิด
5. ยอมรับความจริง
6. ยินดีรับฟังคำวิภาควิจารณ์เกี่ยวกับตน
7. ยอมรับกติกา กฎระเบียบต่าง ๆ ของศีลธรรม
8. พยายามเข้าใจผู้อื่น มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
9. ยอมรับความเป็นอยู่ในปัจจุบัน มองอนาคตด้วยความหวัง
10. มีความมั่นคงและปลอดภัยในจิตใจ
11. มีความรักที่เป็นอาหารใจ เห็นอกเห็นใจกัน เอาใจใส่ต่าง

สังเกตุ เป็นห่วงเป็นใยสวัสดิภาพ ยินดีและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น

จรรยา สุวรรณทัต (2511 : 46 - 52) ได้รวบรวมผล
การค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบทางอารมณ์ด้านต่าง ๆ

ของผู้ที่บรรลุนิติภาวะดังนี้

1. ลักษณะการโต้ตอบ เมื่อเกิดความรู้สึกคับข้องใจ โดยปกติแล้วเมื่อใดที่เราเกิดความคับข้องใจ เรามักจะแสดงการโต้ตอบต่าง ๆ กันหลายอย่าง อาจเป็นกวีโต้ตอบต่อสถานการณ์หรือบุคคลที่เป็นต้นเหตุแห่งความคับข้องใจโดยตรง การตอบสนองความคับข้องใจด้วยวิธีการต่อสู้ โดยตรงต่อบุคคลหรือสถานการณ์อาจทำให้ผู้อื่นหรือสังคมได้รับความยุ่งยากหรือไม่พอใจ เพราะผู้ใช้วิธีการนั้นมักจะใช้พฤติกรรมดังกล่าวอย่างเปิดเผย แต่ตามหลักจิตวิทยาเห็นว่าวิธีการดังกล่าวจะช่วยผ่อนบรรเทาความตึงเครียดให้กับบุคคลนั้น ดียิ่งกว่าวิธีหลบเลี่ยงและเด็กที่ชอบแสดงความก้าวร้าวมักเป็นเด็กที่มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่ขี้อายหรือหลบซ่อน ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ย่อมแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบอารมณ์ได้เหมาะสมกับระดับความรุนแรงและเหมาะสมกับเวลา และสถานที่ สามารถหาทางออกที่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ และเอาชนะอุปสรรคสิ่งกีดขวางนั้นได้ กล่าวที่จะเผชิญกับความจริงและปัญหาและหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

2. การแสดงปฏิกิริยาตอบโต้ต่ออารมณ์กลัว เด็กทารกแสดงอาการหวาดผวาเมื่อมีเสียงใดเสียงหนึ่งดังขึ้นใกล้ ๆ ตัว ผู้ใหญ่มักตัดสินการแสดงเช่นนั้นของเด็กว่าเป็นอารมณ์กลัว ต่อมาเมื่อระบบประสาทเจริญจนถึงจุดที่เด็กเกิดการรับรู้ต่าง ๆ ได้ดีแล้วเด็กจะแสดงความกลัวต่อสิ่งใดที่เด็กรู่ว่าจะมีอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นได้จากสิ่งนั้น ๆ นอกจากนั้นเด็กอาจเกิดความกลัวสิ่งอื่น ๆ ได้อีกจากการที่ได้เห็นผู้อื่นแสดงความกลัวต่อสิ่งนั้น เมื่อโตขึ้นเด็กเกิดจินตนาการต่าง ๆ เด็กก็จะกลัวในสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น หรือกลัวในสิ่งที่ตนคาดหวัง เด็กอายุวัย 3-5 ขวบ จะมีความกลัวมากที่สุด เมื่อโตขึ้นเด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นอันตรายและไม่เป็นอันตราย ความสามารถที่จะเอาชนะความกลัวได้นี้เป็นเครื่องแสดงวุฒิภาวะอย่างหนึ่งในด้านอารมณ์

3. รู้จักขยายความรักจากการรักตนเองเป็นใหญ่ อย่างในวัยเด็ก ๆ มาสู่บุคคลอื่น ๆ และครอบคลุมไปถึงความรักในมวลมนุษยชาติโดยทั่ว ๆ ไป

การที่เราจะเข้าใจวุฒิภาวะในความรักได้นั้นจำเป็นที่เราจะต้องเรียนรู้ที่จะรักคนอื่นได้อย่างอิสระ โดยไม่หวังที่จะได้สิ่งตอบแทนจากคนที่เรารักและไม่มีความอิจฉาริษยา การเต็มใจที่จะเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ บุคคลใดที่ยังขาดวุฒิภาวะในเรื่องนี้ จะหมกมุ่นอยู่กับตนเองและปฏิกิริยาของตนเองเสมอ ไม่อาจมองอย่างลึกซึ้ง และมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความต้องการและสิทธิของผู้อื่นได้

4. ในด้านการบั่นทึงใจเป็นที่น่าสนใจกว่าสิ่งที่ก่อให้เกิดความบั่นทึงใจแก่บุคคลในวัยต่าง ๆ นั้นไม่เหมือนกัน เปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นของบุคคลในวัยต่าง ๆ นั้นไม่เหมือนกัน ขณะที่เด็กยังเล็กเริ่มหัดพูดจะสังเกตว่าความสนใจผลิตพลีนของเด็กอยู่ที่การสามารถติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ด้วยการใช้ภาษาพูดของตน ได้พัฒนาการอ่าน การเขียน การเล่น และการหาความบันเทิงใจจากการเที่ยวในงานต่าง ๆ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ความบั่นทึงแบบเด็ก ๆ จะหมดไปหันมามีความสุขจากการทำงาน ทำสิ่งที่ตนชอบ หรือสิ่งที่ตนเล็งเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่นในสังคมส่วนรวม

5. ในด้านอารมณ์ขัน ผู้ที่มีวุฒิภาวะในอารมณ์ขันแล้วจะสามารถยิ้มเยาะในข้อบกพร่องของตนเองได้หรือสามารถที่จะรับข้อหาซึ่งบุคคลอื่นแสดงเกี่ยวกับตัวเราได้ด้วย ชอบการสนทนาซึ่งมีการแลกเปลี่ยนกันในเรื่องไหวพริบบริษญา ไม่ใช่เกิดอารมณ์ขันในสิ่งต่าง ๆ ของความผิดพลาด บกพร่อง ของผู้อื่น หากยังมีอารมณ์ขันแบบเด็ก ๆ แล้ว แสดงว่าขาดการอบรมขัดเกลาด้านการควบคุมอารมณ์ และยังแสดงถึงวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ของผู้ที่ยังอยู่ในระดับเด็กอีกด้วย

โรเจอร์ (Roe 1971: 449-458 ; citing Rogers. 1967) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับวุฒิภาวะ คือ ลักษณะของผู้กระทำการสมบูรณ์แบบได้แก่

1. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิต

2. ใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบันอย่างมีคุณค่าของทุกวินาที ทุกลมหายใจ

3. มีความพอใจที่จะกระทำการบางอย่าง โดยที่ไม่ต้องมีข้อมูลครบถ้วน กล่าวคือมีความกล้าที่จะเสี่ยงในบางเรื่อง ✓

ออลพอร์ท (Allport. 1955 : 41) ได้กำหนดบุคลิกภาพทางการมีวุฒิภาวะได้ 7 ประการคือ

1. มีการขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับตน หมายความว่า ผู้มีสุขภาพดีทางด้านจิตวิทยาก็คือ ผู้ที่สามารถเกี่ยวข้องกับกิจกรรม คนอื่น หรือแนวคิดได้อย่างเต็มที่

2. มีความอบอุ่นในด้านความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น หมายความว่า มีความสามารถในการสนิทสนม และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3. มีความมั่นคงทางอารมณ์ หมายความว่า การยอมรับตนเอง การควบคุมอารมณ์ และความอดกลั้นต่อความโกรธ เป็นคุณสมบัติของความมั่นคงทางอารมณ์

4. มีการรับรู้ตามความเป็นจริง หมายถึง มีความสามารถในการมองโลกอย่างเป็นปรนัย

5. มีทักษะและมีหน้าที่ หมายความว่ามีการพัฒนาทักษะของตน และมีความมุ่งมั่นของตนเองในการทำงาน

6. มีการมองเห็นเป้าหมายของตนเอง หมายความว่า มีความรู้แลการเข้าใจตนเอง

7. มีปรัชญาชีวิตที่เป็นเอกภาพ หมายความว่าผู้ที่มีสุขภาพดี คือ ผู้ที่มีทิศทางที่จะนำทางตนเองไปสู่อนาคต ไปสู่เป้าหมายและแผนต่าง ๆ ได้ในระยะยาว

มาสโลว์ (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. 2526 : 99 ; อ้างอิงมาจาก Maslow. 1970 : 29) แบ่งเกณฑ์การพิจารณาความมีวุฒิภาวะไว้ 6 ลักษณะคือ

1. ผู้ที่มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในลักษณะกว้าง มองเห็นคนอื่น

สิ่งอื่นเป็นส่วนหนึ่งของตนเช่นกัน เมื่อเห็นคนอื่นเป็นส่วนหนึ่งของตนก็ต้องรักคนอื่น มีทัศนคติที่ดีต่อคนอื่น ๆ ด้วย ถ้ารักตนมีความคิดที่ดีเกี่ยวกับตน กล่าวคือ ไม่คิดถึงตนเองในลักษณะแคบหรือเห็นแก่ตัว

2. ต้องมีความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ไม่ว่าจะเห็นคนที่คุ้นเคยหรือไม่คุ้นเคย

3. เป็นผู้ที่ยอมรับตนเอง และมีความมั่นคงทางอารมณ์

4. มีการรับรู้ การคิด และการกระทำสอดคล้องกับความจริง

5. มองตนเองอย่างยุติธรรม และมีอารมณ์ขันได้บ้าง

6. มีชีวิตอย่างสอดคล้องกับปรัชญาชีวิตของตน

โนว์เลส (Knowles. 1980 : 30 - 32) กล่าวถึงวิธีที่จะตัดสินว่าใครเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ คือ

1. ผู้ที่มีพฤติกรรมและบทบาททางสังคมที่เหมาะสม

2. ผู้ที่มีมโนภาพต่อตัวเองว่าเขานั้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว

และได้ให้ข้อสรุปแนวทางไปสู่การบรรลุวุฒิภาวะไว้ ดังนี้

ลักษณะความบรรลุวุฒิภาวะ

<u>จาก</u>	<u>เป็น</u>
1. ไม่มีอิสระ ขึ้นอยู่กับผู้อื่น_____	มีอิสระเสรี เป็นตัวของตัวเอง
2. ผู้ถูกบงการ_____	ผู้บงการ
3. ความคิดอยู่ในวงแคบใกล้ชิดตัว_____	ความคิดกว้างไกล
4. ความรู้ห้อย หรือไม่รู้_____	รู้กว้างขวางลึกซึ้ง รอบรู้
5. ความสามารถน้อย_____	ความสามารถมาก
6. ความรับผิดชอบน้อย _____	ความรับผิดชอบสูง
7. สนใจเรื่องในวงแคบ_____	สนใจในเรื่องวงกว้าง
8. เห็นแก่ตัว_____	ช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม
9. ไม่ค่อยพอใจตนเอง_____	นับถือ ภูมิใจตนเอง

10. ไม่มีเอกลักษณ์แน่นอน_____ มีลักษณะรวมเป็นเอกลักษณ์
11. เพ่งเล็งเฉพาะเรื่อง_____ เพ่งเล็งที่หลักการ
12. สนใจเกี่ยวข้องอย่างผิวเผิน_____ สนใจเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้ง
13. ชอบเอาอย่าง เลียนแบบ_____ มีความคิดริเริ่ม
14. ขาดความเชื่อมั่น_____ เชื่อมั่นในตนเอง
15. ขาดเหตุผล หุนหันใจเร็ว_____ มีเหตุผล มีสติ ควบคุมตนเองได้

เฟรด ลูธานส์ (Fred Luthans. 1977 : 34) ได้เสนอความคิดเรื่องบุคลิกภาพของผู้ที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและผู้ที่วุฒิภาวะ ซึ่งจะแสดงพฤติกรรมออกมาต่าง ๆ กัน ดังนี้

<u>ยังไม่มีวุฒิภาวะ</u>	<u>มีวุฒิภาวะแล้ว</u>
เชิงช้า เฉื่อย_____	รวดเร็ว ว่องไว
ฟังคนอื่น_____	ฟังตนเอง
มีเพียง 2-3 แนวทางที่จะทำ_____	มีหลายแนวทางในการกระทำ
ความสนใจแคบตื้น_____	มีความสนใจสูงมาก
มองการณ์ใกล้_____	มองการณ์ไกล
ยอมอยู่ในฐานะต่ำ_____	อยู่ในฐานะสูง เหนือกว่า
ขาดการตระหนักในตนเอง_____	ตระหนักในตนเอง และควบคุมได้

ในทัศนะของโรเจอร์ (เชียร์สรี วิธศิริ. 2527 : 85) กล่าวว่า ลักษณะบุคลิกภาพของผู้บรรลุวุฒิภาวะ คือ เป็นคนที่เปิดรับประสบการณ์ทุกด้านมีชีวิตอย่างอิสระเสรี เต็มไปด้วยประสบการณ์ต่าง ๆ ถือว่าประสบการณ์ทุกด้านของชีวิตมีคุณค่า ทุกอย่างที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตเป็นความจริงที่ต้องเผชิญ เป็นบทเรียนที่มีคุณค่าแก่ชีวิตที่เพิ่มพูนทักษะในการแก้ปัญหา เป็นคนที่กล้าเผชิญกับเหตุการณ์ทุกชนิด รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกทุกชนิดของคน ไม่ย่อท้อ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถนำชีวิตของตนเองได้

ทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับวุฒิภาวะ

ทฤษฎีความไม่วุฒิภาวะ - ความวุฒิภาวะ

(Immaturity - Maturity Theory)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีของ อาร์จิริส (Argyris. 1967 : 40-115) ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องวุฒิภาวะ นั่นคือ โดยทั่วไปแล้วบุคคลมีแนวโน้มที่จะมีวุฒิภาวะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามอายุหรือตามประสบการณ์ในการทำงานนั่นเอง แต่อาจจะมีอุปสรรคบางประการที่ทำให้วุฒิภาวะของคนไม่เป็นไปตามนี้ ได้แก่ มาตรฐานทางวัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล แต่โดยทั่วไปแล้วถ้าอุปสรรคข้อข้องเหล่านี้มีไม่มากนัก บุคคลจะมีวุฒิภาวะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีทั้งหมด 7 ประการด้วยกัน คือ

1. บุคคลแต่ละคนจะย้ายจากสถานภาพถูกกระทำเยี่ยงเด็กทารก ไปสู่สภาพที่เป็นผู้กระทำด้วยตนเองเยี่ยงผู้ใหญ่มากขึ้น
2. บุคคลแต่ละคนจะพัฒนาจากสถานการณ์พึ่งพิงอาศัยผู้อื่นเยี่ยงเด็กทารกไปสู่ความเป็นอิสระพึ่งตนเองได้เยี่ยงผู้ใหญ่
3. บุคคลแต่ละคนจะพัฒนาจากการประพฤติปฏิบัติได้เพียงเล็กน้อย ไปสู่การประพฤติปฏิบัติได้หลายสิ่งหลายอย่าง
4. บุคคลแต่ละคนจะพัฒนาจากการมีความสนใจไม่มั่นคง ไม่แน่นอน และไม่จริงจัง ไปสู่ความมีความสนใจที่แน่นอน ลึกซึ้ง และจริงจัง
5. บุคคลแต่ละคนจะพัฒนาจากการวางแผนการชีวิตไว้สั้น ๆ และเป็นปัจจุบัน ไปสู่การเป็นผู้มองการณ์ไกล ซึ่งรวมทั้งอดีตและอนาคตด้วย
6. บุคคลแต่ละคนจะพัฒนาจากการเป็นผู้น้อย คอยรับฟังแต่ความเห็นของผู้อื่น ไปสู่การมีฐานะตำแหน่งเท่าเทียมผู้อื่น หรือเป็นหัวหน้า บังคับบัญชาคนอื่น
7. บุคคลแต่ละคนจะพัฒนาจากการไม่รอบคอบและระมัดระวัง ไปสู่

การมีความรอบคอบระมัดระวัง และสามารถควบคุมตนเองได้

จากการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้ง 7 ด้าน อย่างที่กล่าวสามารถเขียน
เป็นแบบแกต่อเนื่องของความไม่มีวุฒิภาวะ - ความมีวุฒิภาวะได้แบบแกต่อ
เนื่องของความไม่มีวุฒิภาวะ - ความมีวุฒิภาวะ ของ อาริวิธ

ความไม่มีวุฒิภาวะ	ความมีวุฒิภาวะ
ผู้ถูกกระทำ	กระทำ
อาศัยคนอื่น	อิสระพึ่งตนเอง
ปฏิบัติได้สอง-สามอย่าง	ปฏิบัติได้หลายอย่าง
ความสนใจไม่มั่นคง	ความสนใจลึกซึ้งจริงจัง
มองการณ์ใกล้	มองการณ์ไกล
ตำแหน่งผู้ได้บังคับบัญชา	ตำแหน่งเท่าเทียมผู้อื่นหรือผู้บังคับบัญชา
ขาดความรอบคอบระมัดระวัง	ระมัดระวังและบังคับควบคุมตนเองได้

คาร์ล โรเจอร์ (Rogers. 1969 : 50 - 120) ได้ค้นพบลักษณะ
ของบุคคลที่บรรลุวุฒิภาวะ จากประสบการณ์ของตนเองในการเป็นนักจิตบำบัด
ซึ่งโรเจอร์ ได้ใช้วิธีการให้คำปรึกษาหารือแก่ผู้ป่วยโดยวิธีคานึงถึงผู้ป่วยเป็น
ศูนย์กลางด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ป่วย มีความเชื่อมั่นในศักยภาพ
ของมนุษย์ เชิดชูในคุณค่าศักดิ์ศรีของบุคคลทุกคน สร้างบรรยากาศความเป็น
กันเอง ความเชื่อมั่นใจให้เกิดกับผู้มารับคำปรึกษา จะทำให้ผู้มาหาารู้สึกสบายใจ
รู้สึกเป็นอิสระเสรี มีความกล้าพอที่จะเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของตนให้นัก
จิตวิทยาฟัง โดยผู้ฟังจะต้องให้ความสนใจแสดงการยอมรับ เคารพในสิทธิการ
แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้มาหา ฟังด้วยความสนใจ ด้วยใจเป็นกลาง
ด้วยการถามทบทวนในบางครั้ง เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจในปัญหาและความรู้สึกของ

ตนอย่างกระจ่างชัดเพื่อให้ผู้ป่วยมีความกล้าพอที่จะเผชิญกับปัญหา และได้ขบคิด
 แก่ปัญหาของตนเอง นักจิตวิทยาทำหน้าที่เป็นคนกลาง คอยส่งเสริมให้กำลังใจ
 กระตุ้นให้ผู้ป่วยเปิดเผยตนเอง ขบคิดปัญหาและทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูล ข้อเท็จ
 จริงในบางครั้ง หรือแนะนำแหล่งข้อมูลให้โดยไม่ทำหน้าที่ตัดสินใจให้ผู้ป่วยด้วย
 เทคนิคการให้คำปรึกษาหารือเช่นนี้ โรเจอร์ ได้พิสูจน์ว่า ทฤษฎีของเขาประสบ
 ผลสำเร็จ ผู้ที่ได้รับการปรึกษาหารือจากเขาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้ว
 จะเป็นผู้ที่เขาเรียกว่าสามารถทำอะไรได้เต็มประสิทธิภาพ (The fully
 functional person) ซึ่งบรรลุความเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์แล้ว เป็นผู้
 เปิดรับประสบการณ์ทุกด้าน ล้มรสความรู้สึก อารมณ์ทุกชนิดอย่างไม่ย่อท้อ
 มีชีวิตที่อิสระเสรี สนุกตื่นเต้นเต็มไปด้วยประสบการณ์ เขาก็คือว่าประสบการณ์
 ทุกอย่างของชีวิตเป็นสิ่งที่มีความค่าทั้งนั้น ไม่มีสิ่งไหนดีหรือชั่วทุกอย่างที่เกิดแก่
 ชีวิตเป็นความจริงที่เราต้องเผชิญ ต้องยอมรับเป็นบทเรียนที่มีความค่าแก่ชีวิต
 เพราะเป็นสิ่งที่เพิ่มพูนทักษะในการแก้ปัญหา เราจะต้องกล้าเผชิญกับเหตุการณ์
 ทุกชนิดกับความรู้สึกทุกอย่างของตนได้ ไม่กลัว ไม่ปิดบังความรู้สึกของตนเอง
 แล้วเราจะเป็นผู้ที่เชื่อมั่นในตนเอง สามารถที่จะนำชีวิตของตนเองได้ จะเป็น
 คนที่สามารถทำอะไรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม
 ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ โคลเบอร์กได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ
 เพียเจต์ และพบความจริงว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้พัฒนา
 ถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีการพัฒนาการทาง
 จริยธรรมอีกขั้นตอน จากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (Kohlberg. 1969 : 391)
 และโคลเบอร์ก ยังเชื่อว่าการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้อง ใช้การ
 ำให้เหตุผล เชิงจริยธรรมอย่างเดี่ยวเท่านั้น

โคลเบอร์ก ได้แบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6
 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทนี้จัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 6 ขั้น คือ

- ขั้นที่ 1. ใช้หลักหลบหลีกการลงโทษ
2. ใช้หลักการแสวงหารางวัล
3. ใช้หลักการกระทำที่คนอื่นเห็นว่าดี
4. ใช้หลักการกระทำตามหน้าที่
5. ใช้หลักเคารพตนเองหรือการกระทำตามสัญญา
6. ใช้หลักอุดมคติสากล

จาก 6 ขั้น โคลเบอร์ก ได้แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) เป็นระดับที่มีในเด็กส่วนมากที่มีอายุต่ำกว่า 9 ขวบ การกระทำของเด็กในขั้นนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหลบหลีกหลักการถูกลงโทษและการแสวงหารางวัล เขาถือว่าการที่คนอื่นกระทำตามที่เขาดำเนินการนั้นเป็นสิ่งถูกต้อง แม้ว่าการกระทำนั้นจะขัดกับบุคคลอื่น ชอบแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน โดยไม่ให้เสียเปรียบกันด้วย

2. ระดับตามกฎหมาย (Conventional Level) ช่วงอายุ 10 - 16 ปี เป็นระดับที่เด็กทำตามสังคม ประเพณี กฎหมายและศาสนา โดยที่เขาจะควบคุมความประพฤติจากการดำเนิน และยกย่องชมเชยจากสังคม ซึ่งการกระทำของเขาจะเป็นไปตามที่ผู้อื่นชอบ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนของตนเอง ดังนั้นจึงชอบการเลียนแบบบางครั้งการกระทำของกลุ่มจะขัดกับสังคมส่วนใหญ่มาก และต่อมาก็จะตระหนักในบทบาทและหน้าที่ ของตนตามกฎหมาย

3. ระดับเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Level) ตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่เด็กจะมีจริยธรรมขั้นสูงสุด คือมีการกระทำที่แยกตนเองออกจากกฎหมาย และความคาดหวังของผู้อื่นในการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ นั้น ต้องนำมาตรึงตรองพิจารณาด้วยตนเอง และตัดสินใจไปตามความสำคัญว่าอันไหนจะมีความสำคัญมากกว่ากัน โดยการที่ดำเนินถึงประโยชน์สุขของสังคม ไม่รู้กลัวสิทธิของบุคคลอื่น มีความรู้เป็นสากลนอกเหนือจากกฎหมายในสังคม

สุภัททา ปิณฑแพทย์ (2527 : 203 - 205) ได้อธิบายถึง ผู้ที่เจริญทางอารมณ์ คือ ผู้ที่ตระหนักถึงความเป็นจริงของชีวิตมากขึ้น ความวิตกกังวลและความกลัว มีผลกระทบทำให้ความผันผวนหรือบิดเบือนให้แก่ทัศนคติของเขาได้น้อย ผู้นี้จะมองสิ่งต่าง ๆ อย่างรู้แจ้งเป็นจริงมากขึ้น อันจะทำให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง จะสามารถแสดงความรู้สึกได้คล่องยิ่งขึ้นในวิธีที่ไม่ให้ผู้อื่นรู้เห็น เติบโตเราจะสังเกตเห็นได้ชัดในเรื่องการพัฒนาของอารมณ์ คือ เมื่อเป็นทารก เด็กย่อมหมกมุ่นอยู่กับตน และกับความต้องการของตนเอง ครั้นแล้วก็ค่อย ๆ เปลี่ยนไปทีละน้อยเมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็เอาภาระ ธุระกับความต้องการของตนเองและคนอื่นด้วย สำหรับการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนั้น เด็กแสดงออกอย่างไม่ยับยั้ง แต่ผู้ใหญ่รู้จักยับยั้ง และรู้จักหันเหอารมณ์ไปทางอื่น

ผู้ที่มีอารมณ์พัฒนาแล้ว ต้องเป็นผู้ที่มีอะไรเหมือน ๆ กับผู้อื่นอยู่บ้าง และมีความสนใจผู้อื่นด้วย เช่น เป็นผู้รู้จักให้ และรู้จักรับ การรักผู้อื่นนั้น ความรักในทางส่งเสริม ไม่ใช่ว่ารักอย่างใดให้ความคุ้มครอง หรือให้พึ่งพาตนมากเกินไป และไม่ใช่ว่ารักโดยทนชอบไปทุกสิ่งทุกอย่าง ความรักที่เราให้แก่ใครนั้นควรเป็นความรักที่ทะนุบำรุงเรา และความรักที่เราได้รับก็ควรเป็นความรักที่ให้ความสุข นอกจากนั้น ย่อมสามารถแสดงออกที่อารมณ์รื่นเริงไม่เคร่งเครียด และอาจแสดงแม้แต่อารมณ์ที่เป็นปฏิกิริยา บุคคลดังกล่าวมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยอย่างมากจะไม่ต้องใช้กลวิธีป้องกันตนเองตลอดเวลา ดังนั้นเขาจึงหัวเราะได้เมื่อมีคนล้อเลียน มีความมั่นใจว่าคนอื่น ๆ จะรักตอบเขา มั่นใจว่าเราปฏิบัติงานของเราได้ดีในด้านที่เรามีความชำนาญ และมั่นใจด้วยว่ากลุ่มของเขา และสังคมทั่วไปจะต้อนรับเขา แม้ว่าบุคคลประเภทนี้อาจแสดงออกซึ่งความเป็นปฏิกิริยาต่อผู้อื่น ในเมื่อถึงเวลาจำเป็น และแสดงออกมาเท่าที่ความจำเป็นบังคับ

จะเห็นได้ว่า คนทุกคนจะบรรลุถึงวุฒิภาวะโดยสมบูรณ์ได้ไม่ได้เป็นไปโดยอัตโนมัติ แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและขึ้นอยู่กับ การแก้ปัญหา

วิกฤติกาลทางจิตใจแต่ละขั้นได้ ซึ่งถ้าแก้ปัญหาไม่ได้แม้ถึงวัยชราแล้วก็ไม่
สามารถมีความสุขหรือมีสุขภาพจิตดีได้ อาจจะกลายเป็นคนที่มีความทุกข์
ความรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง สูญเสียทุกอย่าง แต่เมื่อปรับตัวได้สำเร็จทุกขั้นจะ
เป็นว่าขั้นสุดท้ายจะเป็นขั้นที่บุคคลมีความเจริญเติบโตสูงสุด มีบูรณาการของ
บุคลิกภาพ (Integrated Personality)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง / X

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้นเป็นสิ่งสำคัญในขั้นที่จะปลูกฝัง
บุคลิกภาพที่เหมาะสมให้แก่เด็ก ถ้าสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับลูกไม่ดีพอ
เนื่องจากการปฏิบัติตนของพ่อแม่ไม่ถูกต้องจะทำให้เด็กไม่อาจปฏิบัติหรือไม่เข้า
ใจว่าตนจะวางตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม ถ้าเด็กมีชีวิตเริ่มต้นที่ดี ก็ย่อมเป็น
พื้นฐานที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี/ซึ่ง ฟรอยด์
(freud) นักจิตวิเคราะห์คนสำคัญได้บอกว่าระยะ 5 - 6 ปีแรกของชีวิต
เป็นระยะที่สำคัญที่สุดที่คุณลักษณะของบุคลิกภาพเริ่มวางรากฐานโดยถาวร
และในช่วงชีวิตนี้พ่อแม่หรือคนเลี้ยงเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุด พ่อแม่จึงควร
ได้เริ่มต้นเลี้ยงดูเด็กของตนให้เหมาะสมถูกต้องเสียแต่เนิ่นเพื่อจะได้คาดหวัง
ได้ว่าในอนาคตเด็กจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นเป็นองค์ประกอบ
ที่มีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะในการอบรมเลี้ยง
ดูเด็กนั้น พ่อแม่จะเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น
และพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ทัศนคติ
อุปนิสัย อารมณ์ วัฒนธรรมที่ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ถ้าเด็กได้รับการ
อบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมบุคลิกภาพในด้านที่ดีมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตน
และต่อสังคมก็ย่อมมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่

นักจิตวิทยาพัฒนาการมีความเชื่อว่าวิธีที่เด็กถูกอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่
วัยทารกเป็นปัจจัยร่วมกับลักษณะทางสรีระของเด็กในขั้นที่จะปลุกฝังให้เด็กมี
ลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพต่างกัน (ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. 2522 : 24) ซึ่ง
นักการศึกษา และนักจิตวิทยาได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายประเภท
ได้แก่

ไซมอนด์ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2524 : 33 - 35; อ้างอิงมาจาก
Symond. 1970 : 221 - 228) ได้สรุปวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อ
บุคลิกภาพของเด็กไว้หลายประการดังนี้

1. พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยบุตร บุตรจะมีลักษณะเป็นคนก้าวร้าว
เจ้าคิดเจ้าแค้นชอบพุดบด ลักเล่ห์ขโมยน้อย หิโรงเรียน
2. พ่อแม่ที่ประคบประหงมบุตรเกินไป บุตรจะมีลักษณะเป็นคนไม่
ให้ความร่วมมือ ฟังตนเองไม่ได้ ต้องฟังผู้อื่นเสมอ
3. พ่อแม่ที่มีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะเป็นคนเจ้าระเบียบ สุภาพ
เรียบร้อย อยู่ในโอวาท สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ว่านอนสอนง่าย
สงบเสงี่ยม การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ ขาดความคิดริเริ่ม
4. พ่อแม่ที่ยอมจำนนบุตร บุตรจะขาดความรับผิดชอบ ไม่อยู่ใน
โอวาท เห็นแก่ตัวดีดิ่ง และทำอะไรตามใจ

แอลเดอร์ (เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์. 2525 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Elder.
1939 : 150 - 155) ได้อธิบายถึงลักษณะของการเป็นพ่อและแม่ในแบบต่าง ๆ ไว้
7 แบบ ซึ่งมีตั้งแต่เคร่งครัดมากที่สุดไปจนถึงชนิดที่ปล่อยปละละเลยมากที่สุดไว้ดังนี้

1. แบบเผด็จการ (Autocratic) ผู้เป็นพ่อแม่ คืออำนาจทุก
อย่างซึ่งลูกที่อยู่ในปกครองไม่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องใด ๆ เลย
และยังไม่มีโอกาสได้ตัดสินใจใด ๆ แม้แต่ในเรื่องส่วนตัว
2. แบบอำนาจนิยม (Authoritarian) เด็กวัยรุ่นอาจแสดง
ความคิดเห็นหรือเสนอแนะได้บ้าง แต่การตัดสินใจขั้นสุดท้ายขึ้นอยู่กับผู้เป็นพ่อแม่

3. แบบประชาธิปไตย (Democratic) มีการศึกษาและอภิปรายอย่างอิสระระหว่างพ่อแม่กับลูก ๆ ซึ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูก ๆ และลูกอาจตัดสินใจบางอย่างได้ แต่การตัดสินใจจะต้องขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของพ่อแม่ด้วย ซึ่งก็หมายความว่าพ่อแม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของลูก

4. แบบเสมอภาค (Equalitarian) ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของลูก การตัดสินใจต่าง ๆ พ่อแม่ ลูกมีความเสมอภาคกันที่จะใช้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

5. แบบตามใจ (Permissive) การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของลูก ลูกสามารถที่จะตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างมีอิสระเสรี แต่คำแนะนำของพ่อแม่ก็ยังได้รับความเคารพเชื่อฟังอยู่มาก

6. แบบปล่อยตามสบาย (Laissez-jaire) ลูกสามารถทำอะไรก็ได้อย่างมีอิสระเสรี โดยไม่จำเป็นต้องฟังคำแนะนำจากพ่อแม่หรือไม่ ลูกมีอำนาจในการตัดสินใจทุกอย่างด้วยตนเองที่เกี่ยวข้องกับตัวของเขา ซึ่งพ่อแม่จะไม่มาเกี่ยวข้องด้วย

7. แบบปล่อยปละละเลย (Ignoring) พ่อแม่ไม่สนใจว่าลูกจะทำอะไร อย่างไร หรือมีความสนใจน้อยมาก ไม่สนใจพยายามชักจูงพฤติกรรมของลูกเลย

มัญชิ บุณาค (2514 : 22) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ดังนี้

1. แบบประชาธิปไตย (Democratic) คือพ่อแม่รับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตรและการอื่นของครอบครัว การตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวเกิดขึ้นจากการตกลงเห็นชอบของสมาชิกทุกคน บุตรมีโอกาสดูความสามารถอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ของครอบครัว มีโอกาสหัดคิดริเริ่ม และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปหาเรื่องใหญ่ และจะสร้างเป็นนิสัยต่อไป จะรู้จักคิดริเริ่ม กล้าแสดงความคิดเห็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง ฟังตนเองได้

2. แบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian) คือพ่อแม่มีอำนาจสิทธิขาดในการะกิจทุกประการในครอบครัว เป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมายและกฎเกณฑ์ทุกอย่าง บุตรเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่กับบุตรในครอบครัวที่มีบรรยากาศแบบนี้จะห่างเหิน บุตรจะรู้สึกขาดความอบอุ่นและมั่นคงปลอดภัย การปฏิบัติตามคำสั่งพ่อแม่เป็นประจําทำให้ขาดความคิดริเริ่ม ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

3. แบบปล่อยตามใจ (Laissez-Jaire) พ่อแม่มักใช้อารมณ์กับบุตรมากกว่าเหตุผล บุตรจะรู้สึกขาดความรัก และมักจะมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ไม่เชื่อความยุติธรรมและไม่มีโอกาสได้เรียนรู้หรือรับการฝึกฝน ให้มีคุณธรรมความดีต่าง ๆ ขาดความเป็นระเบียบวินัยขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง และไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

วรารักษ์ รัชวิชัย (2528 : 14 - 17) ได้กล่าวถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูประเภทต่าง ๆ ที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก ดังนี้ ผลของการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หรือแบบใช้เหตุผล เด็กจะมีลักษณะดังนี้

- เป็นคนเปิดเผยเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล
- มีความรับผิดชอบ
- มีอารมณ์ขัน ไร้แรงแค้นใจ มองโลกในแง่ดี
- สามารถปรับตัวได้ดี และกล้าแสดงออกอย่างมั่นใจ
- สามารถช่วยเหลือตัวเองและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง
- ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์
- รู้รักใช้เหตุผล เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

ผลของการเลี้ยงดูแบบคาดหวังกับเด็ก เด็กจะมีลักษณะดังนี้

- ไม่มีความมั่นใจในตนเอง
- ไม่สามารถค้นพบความสามารถของตัวเอง ไม่ประสบความสำเร็จ

งานชีวิต

- ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ ชอบพึ่งพาผู้อื่น
- ผลของการเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมมากเกินไป เด็กจะมีลักษณะดังนี้
- เป็นคนเอาแต่ใจตนเอง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเอง

- ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ พึ่งตนเองไม่ได้
- ไม่สามารถจะแก้ปัญหาด้วยตนเอง ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ยาก

จิตรา วสุวานิช (2525 : 35 - 37) ได้ประมวลลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ไม่เหมาะสมจากผลการศึกษาของนักจิตวิทยา ดังนี้

1. ทำที่เคร่งครัด ควบคุมบังคับเรียกร้องเอาแต่ใจ จะทำให้เด็กมีบุคลิกภาพอ่อนแอประสาอ่อน มีบุคลิกภาพกระด้าง ก่อทวน
2. ทำที่ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ ไม่ต้องการ ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพต่อต้านสังคม
3. ทำที่สมยอม ตามใจเกินขอบเขต ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพเอาแต่ใจตนเอง เพราะเคยตัวจากการถูกตามใจ
4. ทำที่ปกป้อง ทะนุถนอมเกินไป เด็กจะมีบุคลิกภาพพึ่งพาผู้อื่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

ก๊น แพรเพชร (2517 : 67 - 68) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ และความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งชายและหญิง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ

ประพันธ์ สุทธาวาส (2519 : 48 - 50) ได้ศึกษาความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ

ประชาธิปไตย มีความก้าวร้าวน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น พ่อแม่ให้ความยุติธรรมมีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของเด็กทำให้เด็กมีพฤติกรรมไม่เป็นปัญหา

สายสมร ชาดิยานนท์ (2526 : 88 - 94) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมและความสามารถในการใช้เหตุผล กับการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบการให้ความรักความอบอุ่นส่งผลต่อ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและแบบปล่อยปละละเลยไม่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

กรวิไล รักชลธิ (2526 : 49 - 50) ได้ศึกษาพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 6 ปี จำนวน 90 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจะมีพัฒนาการด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมต่างกันโดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนารี เตชะธิดาวิวัฒน์ (2527 : 63 - 64) ได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์

จักรรา สุขารมณ และคนอื่น ๆ (2528 : 60 - 63) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นพัฒนาการแต่ละด้าน (ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์สังคม ด้านสติปัญญา และด้านจริยธรรม) กับการพัฒนาทางด้านสติปัญญาด้านเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่เน้นพัฒนาการแต่ละด้าน กับพัฒนาการทางสติปัญญาด้านเหตุผล และพบว่า ในเพศชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน

เรื่องพัฒนาการทางสติปัญญาด้านเหตุผล

ชมพูนุท ศรีเสาวลักษณ์ (2530 : 50 - 53) ได้ศึกษาการ
อบรมเลี้ยงดูกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกลุ่ม
โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความ
สัมพันธ์ทางบวกกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในนักเรียนที่มีอายุ 12 และ
14 ปี แต่ในอายุ 16 ปี ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน และการอบรมเลี้ยงดู
แบบไม่ใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางลบกับการทำให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในนักเรียน
ที่มีอายุ 12 และ 14 ปี แต่ในอายุ 16 ปี ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน

ศึกษา พาหะมาก (2532 : 79) ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนชาย
และนักเรียนหญิง มีพัฒนาการทางสติปัญญาไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผล
เนื่องมาจากอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมตัวเด็ก วัฒนธรรม
ประเพณี และสภาพสังคมเศรษฐกิจ

ในปี 2522 วรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์ (2522 : 51) ได้ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียนชั้นประถม-
ศึกษาปีที่ 6 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสามารถพยากรณ์สติ-
ปัญญาไปในทางบวก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สามารถ
พยากรณ์สติปัญญาไปในทางลบ และการอบรมเลี้ยงดูมีอำนาจพยากรณ์สติปัญญา
ในกลุ่มเพศหญิงได้สูงกว่าในกลุ่มเพศชาย ในปีเดียวกันนี้ เดช วิริยะ (2522 :
64 - 65) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านการคิดหาเหตุผลเชิงจริย-
ธรรมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ได้ผลเช่นเดียวกับการศึกษา
ของ ปัญชร แก้วส่อง (2522 : 61 - 65) พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรม-
เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง
กว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย
ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสามารถในการให้
เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าแบบปล่อยปละละเลย

รัตนวดี รอดภิรมย์ (2533 : 78 - 79) ได้ศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบใช้อำนาจกึ่งตามใจ มีพฤติกรรมการช่วยเหลือสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจ หรือแบบตามใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาแบบตามใจ และแบบใช้อำนาจมีพฤติกรรมการช่วยเหลือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เฮอรัลด์ (สมพงษ์ ติรพัฒน์. 2517 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Herlouch. 1964) ศึกษาพบว่าผลการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยวิธีประชาธิปไตย กล่าวคือ ให้ความรัก ความสนใจและความสำคัญของเด็ก จะทำให้เด็กรู้สึกประทับใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพื่อนมาก เป็นมิตรซื่อสัตย์ คล่องแคล่ว ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่ม พึ่งตนเอง และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ

บอลด์วิน (Baldwin. 1948 : 127 - 136) ศึกษาเด็กอายุประมาณ 4 ขวบ พบว่าพ่อแม่ที่ปกครองเด็กแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ พ่อแม่จะมีกิจกรรมร่วมกับเด็ก ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตัดสินใจ อธิบายเหตุผลของการตั้งกฎเกณฑ์ของครอบครัวสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก มักจะทำให้เด็กชุกช่น ก้าวร้าว อยากรู้อยากเห็น เป็นผู้นำ กล้าแสดงออกส่วนพ่อแม่ที่ปกครองเด็กแบบอัตตาธิปไตย คือใช้อำนาจกับเด็กจะทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ไม่ก้าวร้าว มีความอยากรู้อยากเห็นน้อย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย มีความเห็นแบบคล้อยตามผู้อื่น และชอบเพื่อฝัน

มอนโร (Monroe. 1962 : 185) ได้เสนอผลการศึกษาของไซมอนด์ (Symond) พบว่าพ่อแม่ที่ชอบใช้อำนาจกับบุตร จะทำให้บุตรเป็นคนอยู่ในระเบียบแผน หัวอ่อนมีความเชื่อมั่นสูง ขาดความคิดริเริ่ม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจ

โชแบน (Shoban. 1950 : 148) ศึกษาพบว่าบิดาที่เข้มงวดกับบุตรจะทำให้บุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1967 : 562) ได้สรุปว่า ถ้าพ่อแม่ตั้งกฎข้อบังคับอย่างเข้มงวดเพื่อให้เด็กปฏิบัติตามโดยไม่คำนึงถึงความต้องการหรือระดับวุฒิภาวะของเด็ก เด็กจะเติบโตเป็นคนที่ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ชอบออกความคิดเห็นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อถึงคราวต้องแก้ปัญหาที่มักจะหาไม่ได้ หรือถ้าพ่อแม่ใช้วิธีที่ไม่เข้มงวดรักษากฎที่วางไว้ไม่สม่ำเสมอ บ่อยบ้างเข้มงวดบ้าง จะทำให้เด็กสับสนใจ เพราะคาดการณ์ล่วงหน้าไม่ถูกไม่มี ความเข้าใจว่าพ่อแม่ให้เขาเป็นคนเช่นไร และประพฤติตัวอย่างไรส่วนเด็กที่อยู่ในวัยซึ่งพ่อแม่วางไว้และบอกเหตุผลว่าทำไมจึงปฏิบัติเช่นนั้น เด็กจะเติบโตเป็นคนที่รู้จักใช้เหตุผล มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ชอบแสดงความคิดเห็นของตนเอง

ไซมอนด์ (ศิริพร หลิมศิริวงศ์. 2511 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Simmon. 1970) ได้ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กพบว่า พ่อแม่ที่บ่มสอยปละละเลยเด็กจะ ทำให้เด็กเป็นคนก้าวร้าว พ่อแม่ที่ประคบประหงมเด็กเกินไปจะทำให้เด็กไม่มั่นใจในตนเอง พ่อแม่ที่ชมเชยเด็ก ใช้อำนาจ เด็กจะเป็นคนเจ้าระเบียบ เก็บตัว พ่อแม่ที่ยอมจำนนต่อเด็กจะทำให้เด็กขาดความรับผิดชอบ

การอบรมเลี้ยงดูกับลำดับการเกิด

นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่า วิธีการที่เด็กถูกอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่วัยทารกจนเติบโตใหญ่เป็นปัจจัยร่วมกันกับลักษณะทางสรีระของเด็ก ในอันที่จะ ทำให้เด็กมีลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพต่างกันแม้ที่ห้องท้องเดียวกันอาจได้รับ

การอบรมเลี้ยงดูต่างกัน เช่นบุตรคนแรกพ่อแม่ก็จะมีความรักทะนุถนอม และ
 วิตกกังวล ในการเลี้ยงดูมากกว่าบุตรคนหลัง ๆ ส่วนบุตรคนสุดท้ายย่อมได้
 รับการตามใจเพราะพ่อแม่และพี่มักเห็นว่าบุตรคนสุดท้ายต้องเป็นเด็กอยู่เสมอ แม้
 จะเติบโตแล้วก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวของ
 เด็กแต่ละคนแตกต่างกัน แม้จะเกิดจากพ่อแม่เดียวกัน และอยู่ในครอบครัว
 เดียวกันก็ตาม ที่สังเกตได้ง่ายกว่าสิ่งอื่นคือ จำนวนเด็กในครอบครัวซึ่งเพิ่ม
 ขึ้นเรื่อย ๆ บุตรคนโตนั้นเมื่อเกิดใหม่ ย่อมเป็นเด็กเพียงคนเดียว ภายใน
 ครอบครัวของตน ส่วนบุตรคนที่สองจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่
 ตั้งแต่ต้น สภาพแวดล้อมของบุตรคนแรกและคนที่สองจะแตกต่างกัน การเป็น
 เด็กเพียงคนเดียว หรือเป็นเด็กหนึ่งในหลาย ๆ คน การมีเด็กที่เล็กกว่าตน
 โตกว่าตน หรือทั้งสองอย่าง เป็นสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่แตกต่างกัน
 และส่งผลต่อการพัฒนาทางจิตใจของเด็กให้แตกต่างกัน (จรรยา สุวรรณทัต
 ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2521 : 22)

วิวัฒน์ มูลสถาน (2523 : 64 - 65) ได้ศึกษาพบว่า การ
 อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยใน
 ตนเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทาง
 ลบกับความมีวินัยในตนเอง และลำดับที่เกิดไม่สัมพันธ์กับความมี
 วินัยในตนเอง

แอลเดอร์ (Adler. 1939 : 220 - 241) พบจากการสังเกต
 เป็นเวลาหลายปีของเขาพบว่าลูกคนแรกจะได้รับความรักความเอาใจใส่จาก
 พ่อแม่มาก จนกว่าลูกคนที่สองจะตามมา ทั้งนี้มีน้อง ลูกคนแรกจะถูกปล่อย-
 ปล่อยละเลยทำให้เกิดความรู้สึกว่าน้องเป็นคนมาแย่งความรักของพ่อแม่ อัน
 เป็นเหตุให้ความสำคัญของตนลดไป Adler พบว่า คนไข้ที่เป็นโรคประสาท
 เป็นอาชญากร ติดสุรา และยาเสพติดมักจะเป็นลูกคนแรก แต่ถ้าพ่อแม่รู้จัก
 เตรียมใจลูกคนแรกสำหรับการมาของน้อง และยังคงแบ่งความรักความเอาใจ

าสะเช่นเดิมแล้ว ลูกคนแรกก็จะเติบโตเป็นคนที่มึลัษณะรึบผิดชอบ และคึ่มครองคนอึ้นได้

คลอสส์สันและเซียร์ (ศริวิมล ใสภณพัณธึ. 2522 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Clauson and Seara. 1967) พบว่ามารดาที่มีแนวโนมจะแสดงความรึกับกับบุตรคนเล็กมากกว่าในกรณีครอบครัวที่มีบุตรจำนวน 3 คน หรือมากกว่า และเช่นเดียวกับ แวรี และ แนนซีแวนโทน์ ได้ทำการศึกษาเด็กกับครอบครัวที่มีบุตร 3 คน พบว่า

บุตรคนที่ 1 มักถูกสึกาให้เป็นผู้นั้ใหญ่เร็ว มีความเป็นผู้นั้ มีความรึบผิดชอบ มีพฤติกรรมที่เป็นผู้นั้ใหญ่กว่าอายุ มีความทะเยอทะยาน มีอารมณ์ก้าวร้าว ดื้อดึ้ง มุทะลุ

บุตรคนที่ 2 มักชอบด้าเนินชีวิตอย่างง่าย ๆ ราวเรียง เชื่อคนง่าย ไม่ค่อยทุขรึอ่อน สุภาพ

บุตรคนสุดท้าย มักเอาแต่ใจตนเอง ไม่มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการทางด้านจิตใจเจ้าอารมณ์ เจ็บขรึม ขึ้ระแวง

เซียร์ (Seara. 1957 : 407 - 419) ใช้วิธีสัมภาษณ์แม่จำนวนมากเกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูกพบว่า สำหรับลูกคนเดียวแล้ว พ่อแม่มีแนวโนมที่จะสนใจเอาใจใส่มาก แต่เป็นการสนใจเอาใจใส่ที่เช้มงวดกวดั้นมากกว่าการตามใจ สำหรับลูกคนแรกพ่อแม่ไม่ค่อยเรียกร้องให้เป็นทีตन्हวัง ลูกคนแรกมักจะได้รับอนุญาตให้แสดงความก้าวร้าวกับน้อง ๆ ได้ สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ พ่อจะมีสั่วนช่วยในการเลี้ยงดูลูกคนแรกมากกว่าลูกคนอื่น ๆ ลูกคนรองมักจะต้องรับการระช่วยเหลืองานบ้าน และไม่มีใครได้รับคำชมจากพ่อแม่เมื่อทำดี แต่ในขณะเดียวกันพ่อแม่ก็ไม่กวดั้นมากนักสั่วนลูกคนสุดท้าย Seara พบว่ามีลักษณะแตกต่างที่เด่นชัดเพียงอย่างเดียวดือ แม่จะเป็นผู้นั้ที่พุมพิักเลี้ยงดูมากที่สุด

ฟอร์เลอร์ (ศริวิมล ใสภณพัณธึ. 2522 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Forer. 1960) กล่าวว้า พ่อแม่มีความยินดี ภูมิใจ และตึ้นตึ้นกับการมีลูก

คนโต แต่จะมีความรู้สึกอื่น ๆ ร่วมอยู่ด้วย อาจมีความตึงเครียด และความกังวลพร้อมกับความตกใจหวาดกลัว เกี่ยวกับการเตรียมตัวและการเลี้ยงดูลูกคนแรก ในการเตรียมตัวและการเลี้ยงดูลูกคนแรก นั้นมีความกดดัน ที่ว่าลูกคนแรกนั้น ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเขาเป็นลูกคนเดียว ซึ่งหมายความว่า เขาเป็นผู้เดียวที่จะได้รับความรัก ความเอาใจใส่ทั้งหมดจากพ่อแม่ เมื่อมีลูกคนต่อมา อาจจะไม่ดีใจเท่าลูกคนแรกแต่พ่อแม่จะได้รับประสบการณ์มากขึ้น เข้าใจเด็กมากขึ้น รู้จักขีดความจำกัด และรู้ว่าจะคาดหวังพฤติกรรมของเด็กได้เพียงใด และเมื่อโตขึ้นพ่อแม่มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติต่อลูกคนโตในด้านความปกป้องน้อยกว่าลูกคนอื่น ๆ มากกว่าลูกคนแรก

ในด้านความมั่นคงทางอารมณ์ เนสเซอร์ (Neisser. 1957 : 30 - 36) เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับบุตรคนโตว่า เป็นเด็กที่มีผู้ใหญ่ใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้บุตรคนโตและบุตรคนเดียวเป็นเด็กที่เคร่งขรึมเกินวัย บุตรคนโตมักจะเปรียบเทียบความสามารถและมักจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มั่นใจในตนเอง

แซมสันและแฮร์ลอค (Sampson and Harcock. 1967 : 398 - 407) ศึกษาพบว่า บุตรคนที่ 2 มีความวิตกกังวลสูงกว่าบุตรคนโตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในการปรับตัวเข้ากับความเป็นจริง มิลเลอร์ และมารูยามา (Miller and Maruyama 1976 : 123 - 131) ศึกษาเกี่ยวกับลำดับการเกิดและการปรับตัวในหมู่เพื่อนโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,750 คน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแคลิฟอร์เนียตัวแปรคือ เชื้อชาติ เพศ ลำดับการเกิด คือ บุตรคนโต บุตรคนรอง และคนสุดท้อง วิธีศึกษาใช้สังเกตมิติในสถานภาพการเลือกเพื่อนที่จะนั่งด้วย เลือกเพื่อนเล่น และเพื่อนร่วมงาน และการให้คะแนนของครูในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 9 ด้าน เช่น เก็บตัว-แสดงตัวการไม่เป็นตัวของตัวเอง การเป็นตัวของตัวเอง ผลการศึกษา

พบว่า บุตรคนกลาง และบุตรคนสุดท้องได้รับเลือกเป็นเพื่อนและเพื่อนที่จะนั่งด้วยมากกว่าบุตรคนโต บุตรคนสุดท้องได้รับเลือกมากที่สุด รองลงมาคือบุตรคนกลาง ส่วนบุตรคนโตได้รับเลือกน้อยที่สุด

ในด้านความเป็นผู้นำ เฮอร์ลอค (Hurlock. 1967 : 192 - 193) กล่าวว่า เด็กที่เป็นบุตรคนแรกมักถูกฝึกให้มีความรับผิดชอบมากกว่าบุตรคนถัดมาในครอบครัว ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยให้เด็กซึ่งเป็นบุตรคนแรกเรียนรู้ถึงเรื่องความรับผิดชอบซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้นำทุกคน เด็กที่ไม่ใช่ผู้นำส่วนมากจะเป็นบุตรคนสุดท้องของครอบครัว ผู้ซึ่งเป็นบุคคลที่รับผิดชอบน้อยที่สุด

คาริแกน และจูเลียน (Carrigan and Julliam 1966 : 140 - 144) ได้ศึกษาโดยวิธีทดลองเกี่ยวกับลำดับการเกิดและเพศต่างกันว่าจะมีผลต่อการทำตามคนอื่นหรือไม่ เขาทดลองกับเด็กชั้นประถมปีที่ 6 โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่บอกให้ทราบถึงความนิยมของคนอื่น (2) กลุ่มควบคุมคือ กลุ่มที่ไม่บอกอะไรเลย ก่อนการทดลองเขากระตุ้นให้เด็กเกิดความต้องการเพื่อน โดยให้ตอบคำถามในสังคมมิติ วิธีทดลอง ผู้ทดลองอ่านนิทานหลาย ๆ เรื่องให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กตอบว่าชอบเรื่องใดมากที่สุด ผู้ทดลอง ผู้ทดลองจะบอกกับเด็กกลุ่มที่ 1 ว่ามีเรื่องใดบ้างที่เด็กห้องอื่นชอบมาก จากคำตอบของเด็กพบว่าลูกคนเดียวและลูกคนแรกทำตามคนอื่นมากกว่าลูกคนรองและคนสุดท้อง ผู้หญิงทำตามคนอื่นมากกว่าผู้ชาย

จากการศึกษาดังกล่าว ซึ่งทำให้เห็นว่า บุตรที่มีลำดับการเกิดต่างกันมีการได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่แตกต่างกันอันมีผลทำให้บุคลิภาพบางด้านแตกต่างกัน เช่น ความมั่นคงทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ การปรับตัว ความเชื่อมั่น การทำตามผู้อื่น ฯลฯ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กควรที่จะศึกษาเหตุและผลที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้ช่วยกันป้องกันช่วยเหลือ และ ส่งเสริมเด็กให้มีคุณลักษณะ

ที่ต้องการต่อไป

การอบรมเลี้ยงดูกับสภาพทางเศรษฐกิจ

การอบรมเลี้ยงดูของไทยนั้นมีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพทางเศรษฐกิจ และองค์ประกอบอื่น ๆ อาพนธ์ อาภาภิรมย์ (อาพนธ์ อาภาภิรมย์. 2515 : 25) ได้กล่าวถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดู กับสภาพเศรษฐกิจ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ยากจน มักจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยเพราะพ่อแม่หาเงินตัวเป็นเกลียว พ่อแม่ถือว่าลูกจะดีหรือไม่ก็สุดแต่บุญกรรมของเด็ก เด็กมักจะเผชิญอุปสรรค ข้อขัดข้องบางประการ เช่น สภาพแวดล้อมในละแวกบ้าน เพื่อนชักพาได้ง่ายเด็กมักจะเป็นปัญหายุ่งยากของสังคม ไม่ค่อยได้รับความรัก ความเมตตา อันจะนำไปสู่ปัญหาสังคมได้

2. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้จะมีโอกาสหรือ เวลาดีกว่าครอบครัวยากจน สามารถสนองบำบัดความต้องการของเด็กได้ มักจะมีระเบียบวินัย เช่นการรับประทานอาหาร มารยาทในสังคม มีเหตุผล ไม่ใคร่จะเกิดปัญหาสังคมมากนัก

3. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวคนชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้จะให้ความเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างดี ทั้งการกินอยู่หลับนอน การอบรมสั่งสอน มีเด็กบางคนที่กลายเป็นเด็กเสียนิสัยพ่อแม่ไม่กล้าขัดใจเด็ก เด็กมักจะเข้าใจ บางครั้งจะเป็นปัญหาทางสังคมอย่างร้ายแรง เนื่องจากลักษณะทางเศรษฐกิจ และอิทธิพลของครอบครัวสนับสนุนอยู่

การศึกษาด้านครัวของ เซียร์ส แมคคอบี เลวิน (Sears, Maccoby

and Levin. 1957 : 427 - 429) ได้แสดงความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของแม่ระดับกลางและแม่ระดับกรรมกร ดังนี้

1. การเคร่งครัดในระเบียบวินัยกับบุตร แม่ชั้นกรรมกรใช้วิธีทาโทษบุตรเป็นการฝึกหัดให้บุตรรับถ่าย ฟังตนเอง ควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และควบคุมการก้าวร้าว รุกราน การลงโทษใช้วิธีต่าง ๆ เช่น เมียนตี หรือ ยกเลิกสิทธิพิเศษ และชู่ว่าจะไม่รัก แม่ชนชั้นกลางใช้วิธีแยกบุตรออกไปเสีย และชี้แจงให้ฟังถึงสิ่งที่ดีและไม่ควรในด้านกาให้รางวัล แม่ชั้นกลางมักให้รางวัลด้วยสิ่งของและคำยกย่องชมเชยไม่ต่างกับแม่ชั้นกรรมกร

2. ความอบอุ่นและการจัดระเบียบในครอบครัว แม่ชั้นกลางจะแสดงความรักต่อบุตรมากกว่าแม่ชั้นกรรมกร ทั้ง 2 ระดับชั้นมีความพอใจในบุตรเท่าเทียมกัน แต่แม่ระดับกลางจะสนใจต่อการที่บุตรมีอะไรมาเล่าให้ฟังมากกว่า ส่วนความสัมพันธ์ในครอบครัว ภรรยาชั้นกรรมกรมักจะติฉินนินทาสามี และทะเลาะกับสามีอย่างเปิดเผยในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งครอบครัวระดับกลางไม่ค่อยปรากฏเช่นนั้น โดยทั่วไปแล้วสามีมักจะว่าภรรยาไม่เข้มงวดกวดขันกับบุตร ส่วนภรรยาก็เห็นว่าสามีเข้มงวดกวดขันกับบุตรมากเกินไป

สปริงเกอร์ (Springer. 1985 : 321 - 328) ได้ศึกษาพบว่า ความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดีและมีอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง

การศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ทอกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2530 : 22 - 23) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้กับประชาชนก็มีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างหนึ่ง คือเพื่อให้ออกไป

ประกอบอาชีพและมีรายได้มาดำรงชีวิต การศึกษาจึงผูกพันอยู่กับเศรษฐกิจของบุคคล ในส่วนของการศึกษา ที่มีบทบาทช่วยพัฒนาเศรษฐกิจก็คือ

1. ช่วยผลิตคน หรือ กำลังคนที่มีคุณภาพออกสู่ตลาดแรงงานออกไป เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. ช่วยเพิ่มทุนการสะสมทุนลงในคลังของทุนมนุษย์ คือ เพิ่มความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้แก่คนในระบบเศรษฐกิจ พร้อมกับบริหารจัดการไม่รื้อหนังสือ ความโง่เขลาและความไร้ประสิทธิภาพออกไป
3. ช่วยฝึกหัดครูให้มีความสามารถในการผลิต การเพิ่มทุนรายได้ลดรายจ่าย ส่งผลให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นและทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น

ในส่วนของระบบเศรษฐกิจ จะมีบทบาทช่วยเหลือการศึกษาในกรณีต่อไปนี้

1. ช่วยด้านทุนทรัพย์หรือทรัพยากรในการจัดการศึกษาในเมื่อภาวะเศรษฐกิจดีก็มีโอกาสและช่องทางให้ได้มาซึ่งงบประมาณจัดการศึกษาได้สูงขึ้น
2. ช่วยชี้แนวทางจัดการศึกษาหรือแนวโน้มทางเศรษฐกิจจะให้เกิดภาพเป็นปัจจุบันและอนาคตที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษา ที่ว่าควรมุ่งผลิตกำลังคนระดับใด สาขาใดในสัดส่วนจำนวนเท่าใด จึงจะสำเร็จออกไป มีงานทำ มีความก้าวหน้าในอาชีพได้ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศด้วย
3. ช่วยให้ความรู้ข้อมูลและรายละเอียดในทางเศรษฐกิจแก่วงการการศึกษาทั้งผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนอันที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนการประกอบอาชีพและแก้ปัญหา เพื่อให้ครบวงจรทางเศรษฐกิจ

ความสัมพันธ์ของการศึกษากับด้านอื่น ๆ นั้น สมัย เทียนชัย

(2522 : 4-5) กล่าวว่า การศึกษาจะทำให้คนเรามีความสำนึกว่าตนเป็นหน่วยของสังคม และทำให้คนในสังคมมีความสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ เกิดความสุจริต ยุติธรรมในหมู่มนุษย์ชาติ แม้ว่าจะมีการรวม

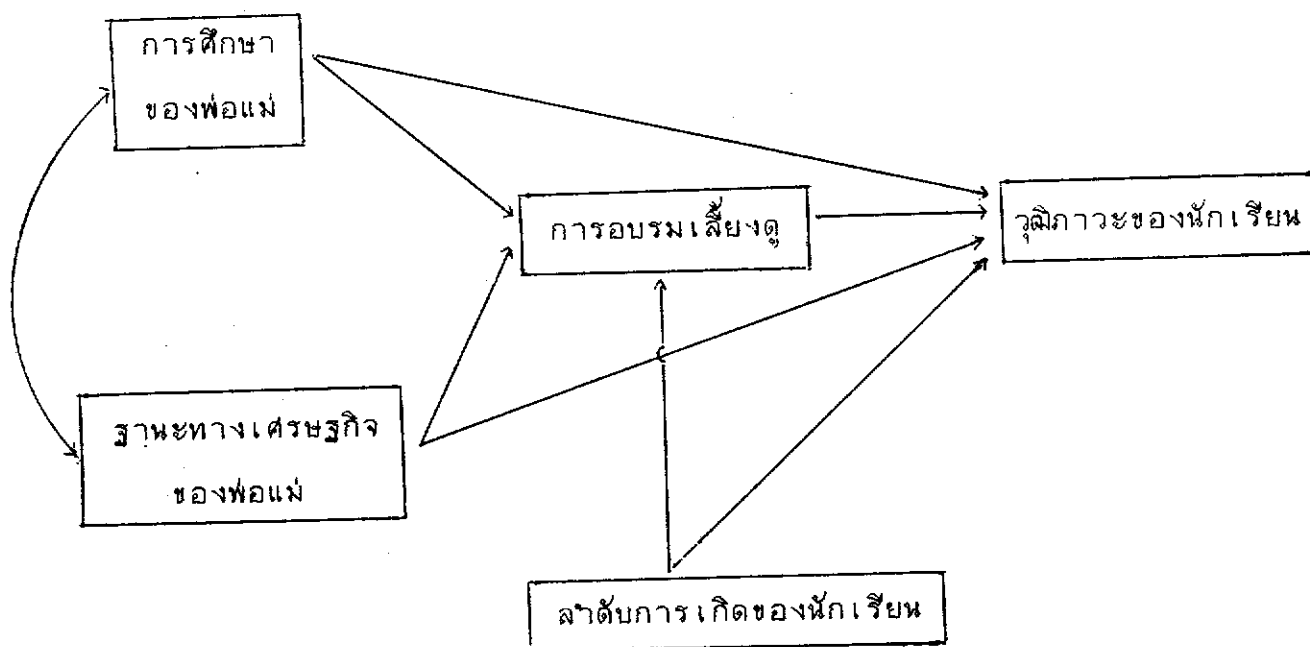
ตัวกันเป็นชุมชนซึ่งจะก่อให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีเหตุผล เคารพกฎหมาย
ของบ้านเมือง มีวินัยและมีความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ เราจะพบว่าสิ่ง
เหล่านี้เป็นการพัฒนาคนให้มีความคิดความอ่านไปในทางที่มีประโยชน์ทั้งสิ้น
แต่ถ้าคนในสังคมไม่ได้รับการศึกษา สังคมนั้นก็มีแต่ความวุ่นวายไม่สงบสุขและ
เป็นผลให้ความเจริญที่จะมีในสังคมต้องซบเซาไปอีก ทั้งนี้ก็เพราะคนมีส่วนเกี่ยว
ข้องอย่างมากต่อความสงบสุข ความเจริญ ความวุ่นวาย และความเสื่อม
ของสังคม

นอกจากนี้การศึกษายังช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิดทักษะและทัศนคติ
ให้คนได้รู้จักตนเอง รู้จักการใช้ชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วน
รวมอยู่เพื่อหาความรู้เหล่านี้มาใช้เพื่อแก้ไขความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น
และเป็นการเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น

การศึกษาช่วยจรรโลงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมเช่น ในด้าน
ศาสนา ขนบประเพณีนิยมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการกล่อมเกลাজิตใจของคน
ให้มีทัศนคติในด้านต่าง ๆ ที่ดี เป็นคนมีเหตุผล มีความซื่อสัตย์ รู้จักรับผิดชอบ
ต่อตนเองและส่วนรวม การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่เดี่ยวที่สามารถสอดแทรกเอา
วัฒนธรรมและขนบประเพณีเข้าไว้ด้วยกันเป็นอย่างดี เพื่อช่วยขัดเกลাজิตใจ
ของคนตั้งแต่เยาว์วัยจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ก็เป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมืองต่อไป

กล่าวโดยสรุป การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ
เพราะการศึกษาคือเครื่องมือพัฒนากำลังคน เมื่อสร้างคน ให้มีคุณภาพขึ้นก็
จะส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น โดยนัยกลับกันในด้านของเศรษฐกิจก็เป็นฐานสำคัญ
ของการจัดการศึกษา เมื่อเศรษฐกิจดีก็ส่งผลให้มีงบประมาณจัดการศึกษา
เพียงพอมีอาคารอุปกรณ์และการจัดการที่ดี คุณภาพของการศึกษาจะดีขึ้นด้วย
จะเห็นได้ว่าการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นมีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพล
ซึ่งกันและกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพแสดงเหตุ
ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การแสดงสาเหตุของวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ของนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาดังกล่าว

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทาง
ในการตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. สภาพแวดล้อมบางประการมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะของนักเรียน
2. ด้านนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมอย่างน้อย 1 ประการที่วัด
ร่วมกับวุฒิภาวะของนักเรียน
3. วุฒิภาวะของนักเรียนนั้น ได้รับอิทธิพลมาจาก การอบรมเลี้ยงดู

ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษาของพ่อแม่ และ ลำดับการเกิดของ
นักเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 12,399 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,235 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตอำเภอเป็นชั้น (Strata) มีหน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน (Sampling Unit) และผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเพื่อแยกการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,235 คน ดังตาราง 1

ตาราง I กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน
เขตพญาไท		
- โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	2	105
- โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	2	110
เขตมีนบุรี		
- โรงเรียนเศรษฐบุตรีบำเพ็ญ	3	150
เขตห้วยขวาง		
- โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ	2	100
- โรงเรียนประชาราษฎร์อุปถัมภ์	3	120
เขตบางกะปิ		
- โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา	4	200
- โรงเรียนบางกะปิ	3	150
- โรงเรียนเทพศิรินทร์	3	150
เขตหนองจอก		
- โรงเรียนวัดหนองจอก	3	150
รวม	25	1,235

จากตาราง I จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,235 คนนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู สอนนักเรียนเหล่านี้ ปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจำนวน 146 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจำนวน 100 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจำนวน 189 คน
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 435 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ใช้เครื่องมือจำนวน 2 ฉบับคือ แบบสอบถาม
การอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน ดังนี้

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ถิ่น แพรเพชร (ถิ่น
แพรเพชร 2517 : ภาคผนวก) มาปรับปรุงและหาคุณภาพของแบบสอบถาม
ใหม่โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ส่วนแรกของแบบสอบถามผู้วิจัยถาม
รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนและผู้ปกครอง โดยเป็นแบบสอบถามภูมิหลังของ
นักเรียน เพื่อจำแนก การศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่และ
ลำดับการเกิดของนักเรียน ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามถามวัดความรู้สึกของ
นักเรียนที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน
ตอนละ 20 ข้อ ข้อ 1 - 20 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ข้อ
21 - 40 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ข้อ 40 - 60 เป็นการ
อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน รายละเอียดของแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0) นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับพ่อแม่					
(00) พ่อแม่ไม่สนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน					

ในการตรวจให้คะแนน คำตอบใดที่นักเรียนกาเครื่องหมายลงในช่อง "มากที่สุด" ให้ 5 คะแนน "มาก" ให้ 4 คะแนน "ปานกลาง" ให้ 3 คะแนน "น้อย" ให้ 2 คะแนน "น้อยที่สุด" ให้ 1 คะแนน เมื่อรวมคะแนนแต่ละตอนทั้ง 20 พฤติกรรม ของนักเรียนแต่ละคนแล้ว นักเรียนคนใดได้คะแนนตอบตอนหนึ่ง ตอนใดมากกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) ที่ 70 โดยสองตอนที่เหลือนี้ให้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 70 จึงจะถือว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น แล้วให้คะแนนดังนี้

- การอบรมเลี้ยงดูแบบสอยปลั๊กละเลย ให้คะแนน 1 คะแนน
- การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ให้คะแนน 2 คะแนน
- การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ให้คะแนน 3 คะแนน

แบบสอบถามภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามนี้ถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวและพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำลงในช่องว่างและแบบให้เลือกตอบ โดยให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง สิ่งที่คุณวิจัยถามคือ ลำดับการเกิดของนักเรียน การศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ อาชีพของพ่อแม่ และสถานภาพการสมรสของพ่อแม่ ซึ่งแนบไว้ในภาคผนวก

การให้คะแนนตัวแปรภูมิหลังของนักเรียนที่คุณวิจัยต้องการศึกษาดังต่อไปนี้

ก. ลำดับการเกิดของนักเรียน

- ลูกคนโต	ให้คะแนน 3 คะแนน
- ลูกคนรอง	ให้คะแนน 2 คะแนน
- ลูกคนสุดท้อง	ให้คะแนน 1 คะแนน

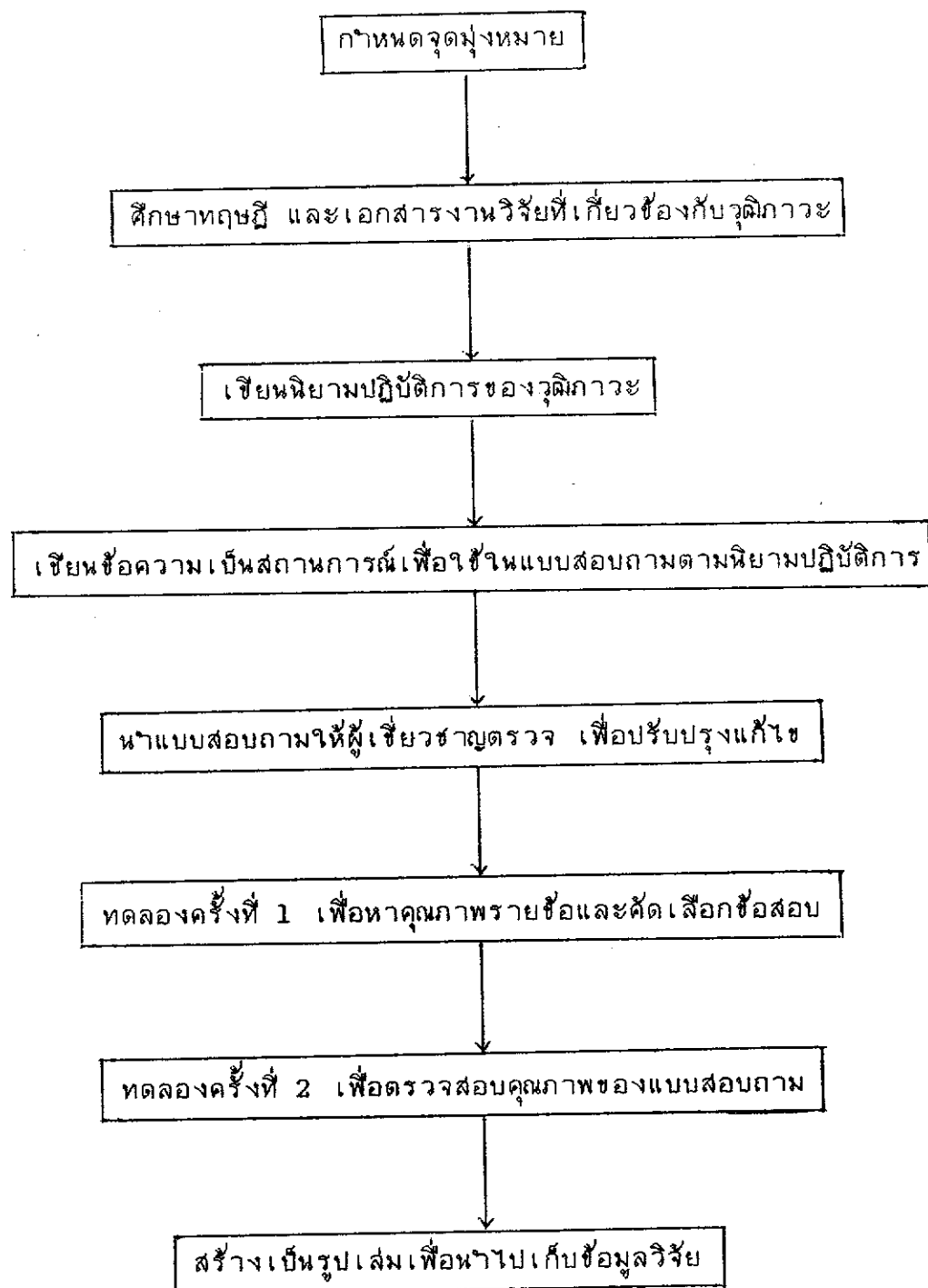
ข. การศึกษาของพ่อแม่

- ระดับประถมศึกษา	ให้คะแนน 1 คะแนน
- ระดับมัธยมศึกษา	ให้คะแนน 2 คะแนน
- ระดับอุดมศึกษา	ให้คะแนน 3 คะแนน

ค. ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่

- ฐานะทางเศรษฐกิจสูง	ให้คะแนน 3 คะแนน
- ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	ให้คะแนน 2 คะแนน
- ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	ให้คะแนน 1 คะแนน

2. แบบสอบถามวัดคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง
ตามนิยาม โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

ภาพประกอบ 2 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.2 เพื่อศึกษาหาหน้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 1.3 เพื่อศึกษาว่าสภาพแวดล้อมใดที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 เพื่อมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมของนักเรียน
3. เขียนนิยามปฏิบัติการของพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมของนักเรียน
4. เขียนข้อความถามวัดพฤติกรรมของนักเรียนตามนิยามปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้ แบบสอบถามที่จะใช้วัดพฤติกรรมของนักเรียน ในการศึกษาครั้งนี้เป็นลักษณะข้อความแบบสถานการณ์สมมติทั่ว ๆ ไป ในแต่ละสถานการณ์มี 3 ตัวเลือก โดยเขียนสถานการณ์คุณลักษณะของพฤติกรรม รวมทั้งหมด 40 ข้อ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ง่าย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เมื่อนักเรียนอ่านแล้วให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง และความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกไม่มีผิด และไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน

2. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ใต้ตัวอักษร ก, ข, หรือ ค ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือก ตอบในกระดาษคำตอบ

(0) สมพงษ์กำลังวาดรูปจนจะเสร็จ เพื่อส่งอาจารย์ แต่ในขณะที่ระบายสีอยู่นั้น มีเพื่อนมาชวนจนทำให้สีหกใส่ภาพที่กำลังวาดอยู่เล็กน้อยและเพื่อนได้ขอโทษสมพงษ์แล้ว ถ้าฝึกเรียนเป็นสมพงษ์จะทำอย่างไร

- (1) ก. ว่ากล่าวตักเตือนเพื่อนอีก
- (2) ข. ให้อภัยเพื่อนแล้วรีบแก้ไขภาพที่วาดอยู่
- (0) ค. แก้วสัสดีไปใส่ภาพวาดของคนที่มาชวน

(0) วินัยได้ค้นคว้าเอกสารเรื่องสภาวะแวดล้อมมาอย่างละเอียดจากตำราและผลงานวิจัยหลายเล่ม เพื่อมารายงานหน้าชั้น ขณะที่รายงานนั้นมีเพื่อนยกมือคัดค้านข้อมูลที่วินัยค้นมาว่าไม่เป็นความจริง และอธิบายข้อมูลที่แท้จริงต้องเป็นอย่างไร ถ้าฝึกเรียนเป็นวินัยจะทำอย่างไร

- (2) ก. ยืนยันข้อมูลที่ตนค้นคว้ามานั้นถูกต้อง
- (0) ข. ยอมรับคำคัดค้านของเพื่อน
- (1) ค. ไม่แน่ใจว่าข้อมูลของใครถูกต้องจึงขอเวลาไปค้นคว้าเพิ่มเติม

(0) ในการเรียนวิชาศิลปะ คุณครูให้ฝึกเรียนทำเครื่องปั้นดินเผา โดยให้ฝึกเรียนทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มของนิสาได้ทำเอาดินที่ปั้นเสร็จแล้วเข้าเตาเผาโดยที่นิสาเป็นคนควบคุมเวลาในการเผา แต่นิสาใช้เวลาในการเผาจนเกินไปทำให้เครื่องปั้นดินเผานั้นร้าว ถ้าฝึกเรียนเป็นนิสาจะทำอย่างไร

- (0) ก. อ้างว่าดินที่นำมาปั้นนั้นไม่มีคุณภาพ
- (2) ข. ยอมรับความผิดพลาดของตนเองแต่ผู้เดียว
- (1) ค. ยอมรับความผิดพลาดของตนและเพื่อน ๆ ก็มีส่วนร่วมด้วย

(0) ในขณะที่จำลองกำลังทำความสะอาดอยู่ในห้องคนคนเดียว
นั้นเกิดทำมีดบาดมือ ทำให้เลือดไหลออกมามากพอสมควร และห้องพยาบาลก็ปิด
ถ้านักเรียนเป็นจำลองจะทำอย่างไร

- (2) ก. ทำการปฐมพยาบาลห้ามเลือดด้วยตนเอง
- (0) ข. ร้องให้เพื่อนที่อยู่ห้องข้าง ๆ ช่วยตน
- (1) ค. วิ่งออกไปหาหมอที่ตลิ่ง

(0) ลัดดาเป็นประธานชมรมกรีฑาของโรงเรียน และมีอุบลเป็น
ความหวังในการแข่งขันวิ่ง 100 เมตร ในการแข่งขันกรีฑาระหว่างโรงเรียน
ลัดดาคุยกับเพื่อน ๆ ว่าอุบลต้องชนะแน่ แต่ปรากฏว่าอุบลไม่ติด 1 ใน 3 เลน
ทำให้ลัดดาเสียหน้า และโกรธอุบล ถ้านักเรียนเป็นลัดดาจะทำอย่างไร

- (0) ก. โกรธอุบลมากเพราะทำให้ตนเสียหน้า
- (2) ข. ไม่โกรธอุบลเพราะแพ้ชนะเป็นเรื่องธรรมดาของการแข่งขัน
- (1) ค. ไม่โกรธอุบลแต่ก็รู้สึกผิดหวังในตัวอุบล

(0) ที่บ้านของเดชา คุณแม่ของเดชาเป็นผู้ที่ทำงานบ้านทุกอย่างคน
เดียวและซักเสื้อผ้าให้กับเดชาด้วย วันหนึ่งแม่ของเดชาป่วยทำงานบ้านไม่
ได้หลายวัน จึงไม่มีใครซักเสื้อผ้าให้เดชา ถ้านักเรียนเป็นเดชาจะทำอย่างไร

- (2) ก. จัดการซักเสื้อผ้าด้วยตนเอง
- (1) ข. ขอเงินคุณแม่เพื่อไปจ้างร้านซักรีด
- (0) ค. นำเสื้อผ้าใส่ตะกร้าไว้รอจนกว่าคุณแม่จะหายป่วย

(0) วิชัยไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และเรียนวิชาที่อ่อนมาก
คุณพ่อของวิชัยจึงให้วิชัยไปเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะเป็นพื้นฐานใน
การเรียนในระดับสูงขึ้นไป ทั้ง ๆ ที่วิชัยไม่เต็มใจ ถ้าหักเรียนเป็นวิชัยจะ
หาอย่างไร

- (1) ก. ไปเรียนบ้างไม่เรียนบ้างเพราะถูกบังคับ
- (0) ข. ไม่ยอมไปเรียนเพราะตนเองไม่ชอบเรียนวิชานี้
- (2) ค. ไปเรียนพิเศษทุกครึ่งเพื่ออนาคตของตนเอง

จะเห็นได้ว่าแต่ละสถานการณ์นั้นมี 3 ตัวเลือก โดยยึดทฤษฎีของ
โคลเบอร์ก ซึ่งได้แบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ คือ

ก. ระดับก่อนเกณฑ์ เป็นการกระทำของเด็กรุ่นขึ้นที่มีความมุ่งหมาย
เพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ และการแสวงหารางวัล เขาถือว่าการที่ผู้อื่นกระทำ
ตามเขานั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ข. ระดับตามกฎหมายเกณฑ์ เป็นระดับที่ทำตามสังคม ประเพณี กฎหมาย
และศาสนา โดยเขาจะควบคุมความประพฤติจากการตำหนิ และยกย่องจากสังคม
ซึ่งการกระทำนั้นจะทำตามที่ผู้อื่นชื่นชอบ

ค. ระดับเหนือเกณฑ์ เป็นระดับที่เด็กมีจริยธรรมสูงสุด คือมีการ
กระทำที่แยกตนเองออกจากกฎเกณฑ์ และความคาดหวังของผู้อื่นในการตัดสิน
ข้อขัดแย้งต่าง ๆ ต้องนำมาไตร่ตรองพิจารณาด้วยตนเอง และตัดสินใจไป
ตามความสำคัญ โดยการคำนึงถึงประโยชน์สุขของสังคม ไม่รู้สึกกลัวหรือของผู้อื่น

การให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0, 1, 2 โดยยึดหลักดังนี้

ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการไม่มีวุฒิภาวะ

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีวุฒิภาวะปานกลาง

ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีวุฒิภาวะสูง

5. ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถามโดยหาความเที่ยงตรงเชิงพิพจน์ (Face Validity) ของแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของนักเรียนจำนวน 70 ข้อ โดยนำข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 6 คน ซึ่งเป็นนักจิตวิทยา 2 คน และนักวัดผล 4 คน พิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในแต่ละด้าน แล้วให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรง และให้ 0 คะแนนเมื่อไม่แน่ใจ คำถามข้อใดมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 3 คนพิจารณาว่าไม่เที่ยงตรงหรือไม่แน่ใจตามคำนิยามก็จะปรับปรุงหรือตัดข้อนั้นออก ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามจำนวน 70 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงในแต่ละด้าน ผลการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นปรากฏว่า ได้แบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 56 ข้อและบางข้อที่ต้องปรับปรุงจำนวน 4 ข้อ รวมทั้งฉบับ จำนวน 60 ข้อ

6. นำแบบสอบถามวัดคุณลักษณะจำนวน 60 ข้อ ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบดินทรเดชา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 88 คน เพื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 25%ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกลุ่มละ 22 คน แล้วทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t - test แล้วคัดเลือกข้อที่ดี คือข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edward. 1957 : 153) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อมีค่าตั้งแต่ -1.11 ถึง 6.02 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์จำนวน 12 ข้อ ผู้วิจัยได้ตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ออก และข้อที่มีค่าอำนาจถึงเกณฑ์แต่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกอีก 3 ข้อ แล้วจัดพิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 45 ข้อ ซึ่งมีค่า t ตั้งแต่ 1.88 ถึง 6.02 เป็นฉบับใหม่เพื่อไปทดลองครั้งที่ 2

7. นำแบบสอบถามวัดคุณลักษณะจำนวน 45 ข้อนี้ ไปทดลองสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนวัดเทพศิลา

จำนวน 78 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

7.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test โดยคัดเลือกข้อดี คือข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จากการทดลองครั้งที่ 2 ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.57 ถึง 5.98 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์จำนวน 4 ข้อ ผู้วิจัยได้ตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ออกและข้อที่มีค่าอำนาจถึงเกณฑ์แต่มีค่าจำแนกต่ำออกอีก 1 ข้อ แล้วรวบรวมเป็นฉบับใหม่จำนวน 40 ข้อ

7.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ซึ่งคำนวณจากแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7.3 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยใช้ Known - group Technique โดยผู้วิจัยให้ครูประจำชั้นของนักเรียนเป็นผู้ประเมินนักเรียนของตนว่านักเรียนคนใดมีคุณลักษณะสูงและนักเรียนคนใดมีคุณลักษณะต่ำ แล้วนำแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของนักเรียนจำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเทพศิลา ได้กลุ่มนักเรียนที่มีคุณลักษณะสูงจำนวน 30 คน และกลุ่มนักเรียนที่มีคุณลักษณะต่ำจำนวน 30 คน โดยหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มผู้ที่มีคุณลักษณะสูงและกลุ่มที่มีคุณลักษณะต่ำ โดยใช้ t - test ซึ่งได้ค่า t เท่ากับ 4.88 ซึ่งแบบสอบถามวัดคุณลักษณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

8. จัดทำแบบสอบถามเป็นรูปเล่มเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย (รายละเอียดของแบบสอบถามวัดคุณลักษณะนำเสนอในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยติดต่อกับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและนัดหมาย วัน เวลา เพื่อนำแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนไปสอบ

2. จัดเตรียมแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบสอบถาม พร้อมทั้งวิธีการทำแบบสอบถามแล้วถึงแจกแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู เมื่อให้นักเรียนทำเสร็จแล้วให้นำกระดาษคำตอบมาส่งและให้นักเรียนพักผ่อน 5 นาที เพื่อให้นักเรียนมีความกระปรี้กระเปร่าที่จะทำแบบสอบถามฉบับต่อไป

4. การตรวจกระดาษคำตอบ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูก่อน เพื่อที่จะให้ได้นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่ง คือ นักเรียนคนใดที่ได้คะแนนตอบตอนใดมากกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 70 โดยสองตอนที่เหลือนั้นได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ต่ำกว่า 70 จะถือว่านักเรียนมีลักษณะของสิ่งนั้น ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์มากกว่า 70 ตั้งแต่ 2 ตอนขึ้นไปจะตัดออกและจะไม่ตรวจกระดาษคำตอบของแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน ผลการตรวจนักเรียนจำนวน 1,235 คน ปรากฏว่าสามารถจำแนกนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งจากการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ จำนวน 435 คน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจำนวน 146 คน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจำนวน 100 คน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจำนวน 189 คน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของนักเรียน
คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์
ภายใน
2. หาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พร้อมทั้งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
3. หาค่าน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการกับบุคลิกภาพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
4. วิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis) เพื่อหาว่าตัวแปรตามนั้น
เป็นผลที่เกิดจากตัวแปรอิสระตัวใดบ้างในปริมาณและลักษณะใด โดยวิเคราะห์
ถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

*

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 วิเคราะห์ข้อความในแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของนักเรียน เป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t - test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ส้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 187)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{N_H} + \frac{s_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างของข้อสอบเป็นรายข้อ

$\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มต่ำ
S^2_H	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
S^2_L	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
N_H	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง
N_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

✓ 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดคุณภาวะของนักเรียน
และแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู/โดยวิธีสูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา โคเอฟ-
ฟิเชียน (Alpha Coefficient) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 :
171)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s^2_i}{s^2_t} \right]$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
s^2_i	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
s^2_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ
n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

✓ 2.3 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามวัดคุณภาวะของนักเรียน
โดยหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้ Known - group Technique
แล้วใช้ t - test

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

คำนวณค่าต่าง ๆ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์พหุคูณ และสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์หาสาเหตุ (Path Analysis) พร้อมทั้งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้สูตร Pearson Productmoment correlation (อนันต์ ศรีวิสภา. 2525 : 68)

$$r = \frac{N \sum X_1 X_2 - \sum X_1 \sum X_2}{\sqrt{[N \sum X_1^2 - (\sum X_1)^2] [N \sum X_2^2 - (\sum X_2)^2]}}$$

เมื่อ N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X_1$ แทน ผลรวมของคะแนนของกลุ่มที่ 1

$\sum X_2$ แทน ผลรวมของคะแนนของกลุ่มที่ 2

$\sum X_1^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของกลุ่ม 1

$\sum X_2^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของกลุ่ม 2

$\sum X_1 X_2$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนกลุ่มที่ 1 และ 2

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) คำนวณได้จากสูตร (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2526 : 41 - 43)

$$R = \sqrt{\beta_1 r_{1y} + \beta_2 r_{2y} + \dots + \beta_p r_{py}}$$

$$\beta_i = \frac{s_i}{s_y} \cdot b_i$$

เมื่อ B_i แทน ค่า Beta weight

S_i แทน ค่า Standard deviation ของตัวพยากรณ์ที่ i

b_i แทน row score weight

S_y แทน ค่า Standard deviation ของตัวเกณฑ์ (y)

สูตรทดสอบนัยสำคัญของน้ำหนักความสำคัญของน้ำหนักของตัวพยากรณ์
(สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2526 : 29 - 30)

$$t = \frac{b_i}{SE_b}$$

เมื่อ b_i แทน ค่า row score weight

SE_b แทน ค่า Standard error ของ b_i

สูตรของ t นี้ใช้ $df = n-p-1$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ t (t - distribution)
r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
F	แทน	ค่าสถิติพิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ
$\updownarrow$	แทน	ความสัมพันธ์แบบธรรมชาติ
$\longrightarrow$	แทน	ความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุ (ตัวแปรที่อยู่ต้นลูกศร เป็นสาเหตุตัวแปรที่อยู่ปลายลูกศรเป็นผล)
X_1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
X_2	แทน	การศึกษาของพ่อแม่
X_3	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่

X_4 แทน ลำดับการเกิดของนักเรียน

Y แทน วุฒิภาวะของนักเรียน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาร้างนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 ค่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์สาเหตุ ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการที่มีผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนน

วุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากการนำแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามภูมิหลังของนักเรียนคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษาของพ่อแม่ ลำดับการเกิดของนักเรียน และแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,235 คน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูก่อน เพื่อจำแนกนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งดังนี้ ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนตอนใดตอนหนึ่งมากกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 70 ร้อยสองตอนที่เหลือนั้นได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ ต่ำกว่า 70 จะถือว่านักเรียนมีลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูประเภทนั้น ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์มากกว่า 70 ตั้งแต่ 2 ตอนขึ้นไป จะแยกกระดาศาคำตอบของนักเรียนคนนั้นออกและไม่ตรวจกระดาศาคำตอบจากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะ ผลปรากฏว่าสามารถแยกนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งจากการอบรมเลี้ยงดูสามแบบ จำนวน 435 คน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจำนวน 146 คน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจำนวน 100 คน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 189 คน แล้วจึงทำการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบสอบถามภูมิหลังของนักเรียนซึ่งได้ค่าสถิติพื้นฐาน ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	SD
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่			
- แบบประชาธิปไตย	146	69.50	4.25
- แบบเข้มงวดกวดขัน	100	64.55	8.05
- แบบปล่อยปละละเลย	189	63.31	9.03
การศึกษาของพ่อแม่			
- ระดับประถมศึกษา	190	64.98	7.93
- ระดับมัธยมศึกษา	135	66.53	7.79
- ระดับอุดมศึกษา	110	65.73	8.35
ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่			
- ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	146	64.74	8.53
- ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	145	65.63	7.80
- ฐานะทางเศรษฐกิจสูง	144	65.26	8.28
ลำดับการเกิดของนักเรียน			
- ลูกคนสุดท้อง	104	59.51	10.09
- ลูกคนรอง	120	66.36	7.31
- ลูกคนโต	211	67.97	5.15

จากตาราง 2 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีสภาพแวดล้อมต่างกัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ซึ่งมีคะแนนเต็มเท่ากับ 80 คะแนน ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 59.51 ถึง 69.50 โดยการอบรมเลี้ยงดู

แบบประชาธิปไตยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.50 รองลงมา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.55 และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.31 ตามลำดับ ในกลุ่มการศึกษาของพ่อแม่ นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.53 รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.73 และนักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.98 ตามลำดับ ในกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.63 รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.26 และนักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.74 ตามลำดับ ในกลุ่มของลำดับการเกิดของนักเรียน นักเรียนที่เป็นลูกคนโตมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.97 รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่เป็นลูกคนรอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.36 และนักเรียนที่เป็นลูกคนสุดท้อง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 59.51 ตามลำดับ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 4.25 ถึง 10.09 โดยในกลุ่มของการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด มีค่าเท่ากับ 9.03 รองลงมา ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าเท่ากับ 8.05 และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าเท่ากับ 4.25 ตามลำดับ กลุ่มการศึกษาของพ่อแม่ นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด มีค่าเท่ากับ 8.35 รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่พ่อแม่พ่อแม่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเท่ากับ 7.93 และนักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าเท่ากับ 7.79 ตามลำดับ กลุ่มของฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด มีค่าเท่ากับ 8.53 รองลงมา ได้แก่ นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจ

สูง มีค่าเท่ากับ 8.28 และนักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง มีค่าเท่ากับ 7.80 ตามลำดับ กลุ่มลำดับการเกิดของนักเรียน นักเรียนที่เป็นลูกคนสุดท้ายต้องมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 10.09 รองลงมาได้แก่ นักเรียนที่เป็นลูกคนรอง มีค่าเท่ากับ 7.31 และนักเรียนที่เป็นลูกคนโต มีค่าเท่ากับ 5.15 ตามลำดับ

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
Y	1.00	0.33**	0.05	0.04	0.42**
X ₁		1.00	0.43**	0.33**	0.11
X ₂			1.00	0.65**	0.10
X ₃				1.00	0.05
X ₄					1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ในทางบวก มีค่าตั้งแต่ 0.04 ถึง 0.65/ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ วุฒิภาวะกับการอบรมเลี้ยงดู

หักเรียน มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกับวุฒิภาวะของหักเรียนเท่ากับ 0.529 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อตัดสภาพแวดล้อมฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ออก ปรากฏว่า ได้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.529 ไม่ทำให้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเปลี่ยนแปลง และผลการทดสอบค่า F มีค่าเท่ากับ 55.891 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าสภาพแวดล้อมการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของหักเรียน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์วุฒิภาวะของหักเรียน หลังจากตัดการศึกษาของพ่อแม่ออกเหลือแต่การอบรมเลี้ยงดูและลำดับการเกิดของหักเรียน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่ได้มีค่าลดลง คือมีค่าเท่ากับ 0.512 และผลการทดสอบค่า F มีค่าเท่ากับ 76.826 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของหักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ค่าน้ำหนักความสำคัญดังตาราง 5

ตาราง 5 ตารางแสดงน้ำหนักความสำคัญ (Beta weight) ของสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของหักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	β	t
การอบรมเลี้ยงดู (X_1)	0.352	7.719**
การศึกษาของพ่อแม่ (X_2)	-0.150	-2.650**
ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ (X_3)	0.004	0.080
ลำดับการเกิดของหักเรียน (X_4)	0.400	9.707**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า น้ำหนักความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01/ โดยลำดับการเกิดของนักเรียน ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียนสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 0.400 รองลงมาได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู มีค่าเท่ากับ 0.352 และการศึกษาของพ่อแม่ มีค่าเท่ากับ -0.150 สำหรับตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของนักเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่

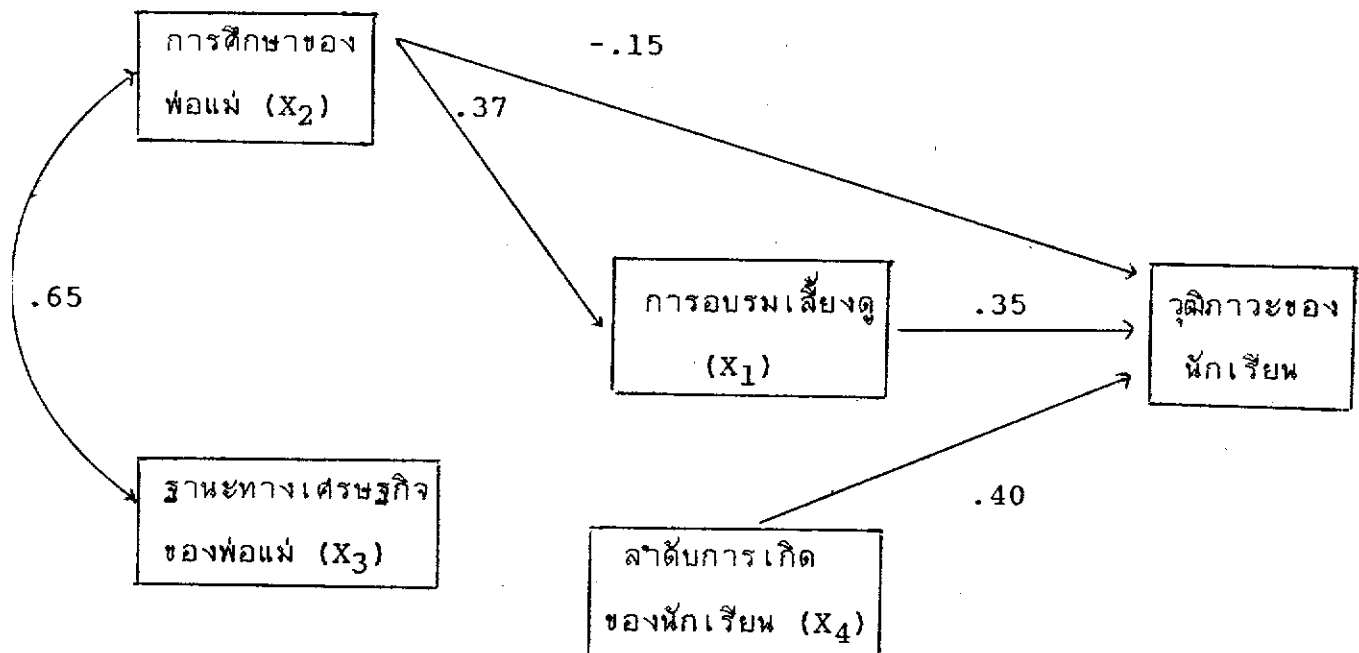
4. ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์สาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อม บางประการกับคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์หาสาเหตุ (Path Analysis) เป็นค่าสถิติแสดง ถึงสภาพแวดล้อมบางประการที่มีผลต่อคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งสภาพแวดล้อม ที่ศึกษาประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษา ของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน ว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงเหตุผล มากน้อยเพียงใดกับคุณลักษณะของนักเรียน ดังตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ของสภาพแวดล้อม บางประการที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	อิทธิพล ทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม ผ่าน X_2	อิทธิพลทางอ้อม ผ่าน X_1	รวม อิทธิพล
X_1	0.35	-	-	0.35
X_2	-0.15	-	0.13	-0.02
X_3	-	0.65	0.13	0.78
X_4	0.40	-	-	0.40

จากตาราง 6 จากค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์หาสาเหตุ จะเห็นได้ว่า ภูมิภาวะของนักเรียน ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก การอบรมเลี้ยงดู ลำดับการเกิดของนักเรียน และการศึกษาของพ่อแม่ แต่การศึกษาของพ่อแม่ อยู่ในลักษณะอิทธิพลตรงกันข้าม ส่วนการศึกษาของพ่อแม่นอกจากมีอิทธิพลโดยตรงต่อภูมิภาวะของนักเรียนแล้ว การศึกษาของพ่อแม่ยังมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านมาทางการอบรมเลี้ยงดู ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่มีอิทธิพลส่งผลโดยตรงต่อภูมิภาวะของนักเรียน แต่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่มีอิทธิพลส่งผลทางอ้อมต่อภูมิภาวะของนักเรียน โดยผ่านมาทางการศึกษาของพ่อแม่ และการอบรมเลี้ยงดู และ/เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วปรากฏว่า ลำดับการเกิดของนักเรียนมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ และการศึกษาของพ่อแม่ตามลำดับ / ดังแสดงตามแผนภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภาพแสดงรูปแบบการวิเคราะห์หาสาเหตุ

จากค่า สัมประสิทธิ์ของการวิเคราะห์หาสาเหตุ จะเห็นได้ว่าการ
 ศึกษาของพ่อแม่สัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่และมีอิทธิพลโดยตรง
 ต่ออวุฒิกาวะของนักเรียน และมีอิทธิพลต่ออวุฒิกาวะของนักเรียนทางอ้อม ผ่าน
 มาทางการอบรมเลี้ยงดู

ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่ออวุฒิกาวะของ
 นักเรียน แต่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่มีอิทธิพลต่ออวุฒิกาวะของนักเรียน
 ทางอ้อมผ่านมาทาง การศึกษาของพ่อแม่ และการอบรมเลี้ยงดู

ลำดับการเกิดของนักเรียนมีอิทธิพลโดยตรงต่ออวุฒิกาวะของ
 นักเรียน

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีสาเหตุโดยตรงมาจาก การศึกษาของ
 พ่อแม่ซึ่งการศึกษาของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจ และใน
 ขณะเดียวกันการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลโดยตรงต่ออวุฒิกาวะของนักเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับ
วุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการที่
ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาว่าสภาพแวดล้อมใดที่มีผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตอำเภอเป็นชั้น (Strata) มีหน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน (Sampling Unit) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูเพื่อจำแนกการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,235 คน หลังจากใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแล้ว ได้นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจำนวน 146 คน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 100 คน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจำนวน 189 คน รวมจำนวน 435 คน

ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้เครื่องมือจำนวน 2 ฉบับคือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดคุณลักษณะของนักเรียน

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ กีน แพรเพอร์ (2517 : ภาคผนวก) มาปรับปรุง และหาคุณภาพของแบบสอบถามใหม่กับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งส่วนแรกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สอบถามภูมิหลังของนักเรียน เป็นแบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และเติมคำลงในช่องว่าง สิ่งที่ผู้วิจัยถามคือ ลำดับการเกิด การศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ อาชีพของพ่อแม่ และสถานภาพการสมรสของพ่อแม่ ส่วนแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนั้นเป็นแบบสอบถามวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จำนวน 60 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนละ 20 ข้อ ข้อ 1 - 20 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ข้อ 21 - 40 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และข้อ 40 - 60 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

2. แบบสอบถามวัดคุณลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะข้อคำถามแบบสถานการณ์สมมติทั่ว ๆ ไปในแต่ละสถานการณ์มี 3 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยาม จำนวน 40 ข้อ และหาค่า

ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84
มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.93 ถึง 5.98

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและนัดหมาย วัน เวลา เพื่อนำแบบสอบถามไปสอบกับนักเรียน
2. จัดเตรียมแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบสอบถาม พร้อมทั้งอธิบายวิธีการทำแบบสอบถามทุกฉบับอย่างละเอียด
4. การตรวจกระดาษคำตอบ เมื่อได้กระดาษคำตอบจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูก่อน เพื่อที่จะให้ได้นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่ง ถ้านักเรียนคนใดที่ได้คะแนนตอบตอนใดมากกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 70 โดยสองตอนที่เหลือนี้ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ต่ำกว่า 70 จะถือว่านักเรียนมีลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูประเภทนั้น แล้วทำการตรวจแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียน ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์มากกว่า 70 ตั้งแต่ 2 ตอนขึ้นไป จะแยกกระดาษคำตอบของนักเรียนคนนั้นออก และไม่ตรวจกระดาษคำตอบจากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนคนนั้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,235 คน ผลปรากฏว่าสามารถแยกนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งจากการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ จำนวน 435 คน คือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ

ประชาสัมพันธ์โดยจำนวน 146 คน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันจำนวน 100 คน และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละ- ละเลยจำนวน 189 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของนักเรียน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ภายใน
2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พร้อมทั้งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
3. หาค่าน้ำหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการกับบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS
4. วิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis) เพื่อหาว่าบุคลิกภาพของนักเรียนนั้นเป็นผลที่เกิดจากสภาพแวดล้อมใดบ้าง ในปริมาณและลักษณะใด โดยวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของนักเรียน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับบุคลิกภาพของนักเรียน

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพของนักเรียน

ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากค่าสถิติพื้นฐานปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ คือ การอบรมเลี้ยงดู การศึกษาของ พ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน ที่แตกต่างกัน ได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามวัดคุณลักษณะสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ซึ่งมีคะแนนเต็มเท่ากับ 80 คะแนน ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้มีค่าตั้งแต่ 59.51 ถึง 69.50 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ 4.25 ถึง 10.09

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามวัดคุณลักษณะสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 69.50 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.25 รองลงมาได้แก่ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.55 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.05 และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 63.31 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.03

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการศึกษาของพ่อแม่ นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามวัดคุณลักษณะสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 66.53 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.79 รองลงมาได้แก่นักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.73 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.35 และนักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.98 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.93

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามวัดคุณลักษณะสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 65.63 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.80 รองลงมาได้แก่นักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 65.26 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.28 และนักเรียนที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.74 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.53

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรลำดับการเกิดของนักเรียน นักเรียนที่เป็น
ลูกคนโต มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ
67.97 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.15 รองลงมาได้แก่นักเรียนที่
เป็นลูกคนรอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 66.36 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
7.31 และนักเรียนที่เป็นลูกคนสุดท้อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 59.51 มีส่วน-
เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.09

1.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบาง
ประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

✓ จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของสภาพแวดล้อมบางประการ
กับวุฒิภาวะของนักเรียนปรากฏว่า สภาพแวดล้อมแต่ละด้านกับวุฒิภาวะของ
นักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก มีค่าตั้งแต่ 0.04 ถึง 0.65 ตัวแปรที่มี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ วุฒิภาวะกับการอบ-
รมเลี้ยงดู วุฒิภาวะกับลำดับการเกิดของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดูกับการ
ศึกษาของพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดูกับฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ และ
การศึกษาของพ่อแม่กับฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ ส่วนตัวแปรที่มีความ
สัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ วุฒิภาวะกับการศึกษา
ของพ่อแม่ วุฒิภาวะกับฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดูกับ
ลำดับการเกิดของนักเรียน การศึกษาของพ่อแม่กับลำดับการเกิดของ
นักเรียน และ ฐานะทางเศรษฐกิจกับลำดับการเกิดของนักเรียน โดยที่
ลำดับการเกิดของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ
0.42 รองลงมาได้แก่การอบรมเลี้ยงดู มีค่าเท่ากับ 0.33 การศึกษา
ของพ่อแม่ มีค่าเท่ากับ 0.05 และฐานะทางเศรษฐกิจ มีค่าเท่ากับ 0.04
ตามลำดับ และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน การศึกษาของพ่อแม่
กับฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 0.65 ส่วน
ลำดับการเกิดของนักเรียนกับฐานะทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด

มีค่าเท่ากับ 0.05

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจ และลำดับการเกิดของนักเรียน มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกับวุฒิภาวะของนักเรียนเท่ากับ .529 เมื่อตัดตัวแปรสภาพแวดล้อมฐานะทางเศรษฐกิจ ปรากฏว่ามีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .529 ซึ่งค่าสหสัมพันธ์พหุคูณไม่เปลี่ยนแปลง และเมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ พบว่าได้ค่า F เท่ากับ 55.891 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อตัดสภาพแวดล้อมการศึกษาของพ่อแม่ออกเหลือแต่การอบรมเลี้ยงดูกับลำดับการเกิดของนักเรียน ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณลดลงมีค่าเท่า 0.512 ได้ค่า F เท่ากับ 76.826 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดู การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการใช้พยากรณ์วุฒิภาวะของนักเรียน

3. น้าหนักความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า สภาพแวดล้อมที่มีน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงที่สุด คือลำดับการเกิดของนักเรียน รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดู และการศึกษาของพ่อแม่ ตามลำดับ แต่การศึกษาของพ่อแม่ส่งผลแบบเกือหนุน (Suppressor) ต่อวุฒิภาวะของนักเรียน ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียน

4. ค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์สาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์สาเหตุปรากฏว่า วุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับอิทธิพลที่เป็นสาเหตุโดยตรงจากการอบรมเลี้ยงดู, การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน สภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อวุฒิภาวะที่มีค่าสูงสุด คือ ลำดับการเกิดของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.40 รองลงมาได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ มีค่าเท่ากับ 0.35 และ การศึกษาของพ่อแม่ มีค่าเท่ากับ -0.15 ตามลำดับ ซึ่งการศึกษาของพ่อแม่มีอิทธิพลแบบตรงกันข้ามต่อวุฒิภาวะของนักเรียน ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมต่อวุฒิภาวะ คือ การศึกษาของพ่อแม่ และฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ โดยการศึกษาของพ่อแม่ มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมาทางการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเท่ากับ 0.13 และฐานะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมาทางการศึกษาของพ่อแม่ มีค่าเท่ากับ 0.65 และการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเท่ากับ 0.13

อภิปรายผล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่อยู่สภาพแวดล้อมต่างกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน ที่แตกต่างกัน ได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของนักเรียนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นอายุประมาณ 15 ปี ซึ่งจะเริ่มเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะ/ดัง

การศึกษาของ ประสาร ทิพย์ธารา (2521 : 89) พบว่า เด็กอายุ 15-20 ปี จะเริ่มเข้าสู่การมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ แต่เด็กจะไม่บรรลुวุฒิภาวะพร้อมกันทุกคน บางคนบรรลुวุฒิภาวะเร็ว บางคนบรรลुวุฒิภาวะช้า ทำให้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามวัดวุฒิภาวะของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม

1.2 คำสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากคำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนปรากฏว่า สภาพแวดล้อมแต่ละด้านกับวุฒิภาวะของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก สภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงที่สุดคือ ลำดับการเกิดของนักเรียน รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดู ส่วนสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การศึกษาของพ่อแม่ และฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ซึ่งมีค่าน้อยที่สุด จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมบางประการมีแนวโน้มของความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะของนักเรียนแบบค่อยตามกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 คือ สภาพแวดล้อมบางประการมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะของนักเรียน การที่ลำดับการเกิดของนักเรียนมีค่าความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะสูงสุดเป็นเพราะลำดับการเกิดของนักเรียนที่แตกต่างกันมีผลทำให้เด็กมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน/ดังการศึกษาของ คลอสสัน และเซียร์ (ศรีวิมล โสภณพันธ์. 2522 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Cluasan and Seara. 1967) ได้ศึกษาเด็กกับครอบครัวที่มีบุตร 3 คน พบว่า บุตรคนที่ 1 มีความเป็นผู้นำมากกว่าอายุ มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะเร็ว บุตรคนที่ 2 จะเป็นคนที่เชื่องง่าย ไม่ค่อยทุกข์ร้อนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ มีความเป็นอยู่แบบง่าย ๆ ส่วนบุตรคนสุดท้าย จะเอาแต่ใจตนเอง ไม่ค่อยมีการพัฒนาทางด้านจิตใจ และสังคม และมีวุฒิภาวะช้ากว่าปกติ

ค่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงที่สุด คือ การศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจ รองลงมาคือการศึกษากับการอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจกับการอบรมเลี้ยงดู ตามลำดับ ส่วนสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ลำดับการเกิดกับการอบรมเลี้ยงดู ลำดับการเกิดกับการศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดกับฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ซึ่งสภาพแวดล้อมนี้มีแนวโน้มของความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน การที่การศึกษากับฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด เพราะการศึกษากับเศรษฐกิจต่างก็เกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ดังที่ รอกินทร์ รัชสยาพันธ์ (2530 : 22 - 27) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาก็คือ การออกไปประกอบอาชีพ และมีรายได้ในการดำรงชีวิต ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าก็จะมีรายได้สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่า ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจนั้นก็จะเป็นปัจจัยในการส่งเสริมการศึกษา ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงก็จะมีโอกาสในการได้รับศึกษาที่สูงกว่าและดีกว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมบางประการได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การศึกษาของพ่อแม่ และลำดับการเกิดของนักเรียน มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกับบุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 0.529 หลังจากการทดสอบหาตัวพยากรณ์ที่ดีและทดสอบความมีนัยสำคัญปรากฏว่า ได้ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์บุคลิกภาพของนักเรียน คือ การอบรมเลี้ยงดู การศึกษาของพ่อแม่ และ ลำดับการเกิดของนักเรียน ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่สามารถทำให้ค่า

สหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นเลย ฐานะทางเศรษฐกิจจึงไม่มีส่วนช่วยในการ
 พยากรณ์วุฒิภาวะของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 คือ
 หน้าที่ความสำคัญของสภาพแวดล้อมอย่างน้อย 1 ประการที่วัดร่วมกับวุฒิภาวะ
 ของนักเรียน เนื่องจากลำดับการเกิดที่แตกต่างกันทำให้เด็กได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูที่แตกต่างกัน และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาของพ่อแม่
 ซึ่งทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ดังการศึกษาของ เซียร์ (Sears. 1957
 : 107 - 419) ได้ศึกษาลำดับการเกิดกับการอบรมเลี้ยงดู ว่าเด็กที่เป็นลูก
 คนเดียว พ่อแม่มีแนวโน้มเอาใจใส่มาก ลูกคนรองพ่อแม่ไม่ค่อยจะเข้มงวดมาก
 นัก ส่วนลูกคนสุดท้ายพ่อแม่จะคอยพุ่มพัก ตามใจลูก ซึ่งการเลี้ยงดูนี้จะส่งผล
 ต่อบุคลิกภาพของเด็ก ซึ่ง บัญชร แก้วส่อง (บัญญัติ แก้วส่อง. 2522 : 61 - 65)
 ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสามารถ
 ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด-
 กวดขันและแบบปล่อยปละละเลย ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด-
 กวดขันมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดู
 แบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูนี้ เบรนเว (Bradway. 1945
 : 407 - 419) ได้ศึกษาพบว่าเป็นผลมาจากการศึกษาของพ่อแม่ พ่อแม่ที่มี
 การศึกษาสูง จะรู้รักใช้วิธีที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนการให้ความรู้
 คำแนะนำในการแสวงหาประสบการณ์ที่ถูกต้อง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางบุคลิก-
 ภาพของเด็ก

3. คำนวณหน้าที่ความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการ

ที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากผลการศึกษาปรากฏว่า สภาพแวดล้อมที่มีหน้าที่ความสำคัญ
 ที่ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงสุด
 คือ ลำดับการเกิดของนักเรียน รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดู และการ

ศึกษาของพ่อแม่ ตามลำดับ ซึ่งการศึกษาของพ่อแม่มีผลแบบเกือหนุน
 (Suppressor) ต่อคุณลักษณะของนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การศึกษา
 ของพ่อแม่มีค่าสหสัมพันธ์กับคุณลักษณะต่ำและมีค่า Beta - weight ต่ำ ซึ่ง
 พีดฮาร์ซัวร์ (Pedhazur, 1982 : 104 - 105) ได้ศึกษาพบว่า ถ้า
 ค่าสหสัมพันธ์มีค่าต่ำ แล้วหาว่า Beta - weight ออกมามีค่าติดลบ
 แสดงว่าตัวแปรนั้นเป็นตัวเกือหนุนของตัวแปรตาม (Suppressor) ส่วน
 ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่มีน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของ
 นักเรียน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 คือ น้ำหนัก
 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมอย่างน้อย 1 ประการที่วัดรวมกับคุณลักษณะของ
 นักเรียน การที่ลำดับการเกิดของนักเรียนมีน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ
 ของนักเรียน เพราะว่าลำดับการเกิดที่แตกต่างกันทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่
 แตกต่างกัน ดังการศึกษาของ คลอสสัน และ เชียร์ (ศรีวิมล วัฒนพันธ์. 2522
 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Cluasan and Seara. 1967) ได้ทำการศึกษาเด็กกับ
 ครอบครัวที่มีบุตร 3 คน พบว่าบุตรคนที่ 1 จะเป็นผู้ใหญ่มากกว่าอายุ มีความเป็น
 ผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีคุณลักษณะเร็ว บุตรคนที่ 2 จะเชื่องง่าย ชอบดำเนินชีวิต
 แบบง่าย ๆ ไม่ค่อยทุกข์ร้อน ส่วนบุตรคนสุดท้ายจะเอาแต่ใจตัวเอง ไม่มีพัฒนา
 การทางด้านจิตใจและสังคมซึ่งมีผลให้คุณลักษณะช้า ส่วนการอบรมเลี้ยงดูมีน้ำหนัก
 ความสำคัญที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ บัญชร แก้วส่อง (บัญญัติ. 2522 :
 61 - 65) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่า
 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ในด้านการศึกษา นั้น เบรนเว
 (Bradway. 1945 : 407 - 419) ได้ศึกษาพบว่า เป็นผลมาจากการศึกษา
 ของพ่อแม่ พ่อแม่ที่มีการศึกษาสูง จะรู้จักวิธีที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดู

ตลอดจนการให้ความรู้ คำแนะนำในการแสวงหาประสบการณ์ที่ถูกต้อง ซึ่ง
มีผลต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็ก

4. คำสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์สาเหตุระหว่างสภาพแวดล้อม
บางประการกับวุฒิภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

(จากการศึกษาการวิเคราะห์สาเหตุพบว่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่
มีอิทธิพลส่งผลโดยตรงต่อวุฒิภาวะของนักเรียน แต่เป็นอิทธิพลแบบตรงข้ามต่อ
วุฒิภาวะของนักเรียน และมีอิทธิพลต่อวุฒิภาวะของนักเรียนทางอ้อม โดยผ่าน
มาทางการอบรมเลี้ยงดู

ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่มีอิทธิพลส่งผลโดยตรงต่อวุฒิภาวะ
ของนักเรียน แต่จะมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมาทาง การศึกษาของพ่อแม่ และ
การอบรมเลี้ยงดู

ลำดับการเกิดของนักเรียนมีอิทธิพลส่งผลโดยตรงต่อวุฒิภาวะของ
นักเรียน

การอบรมเลี้ยงดู มีสาเหตุโดยตรงมาจาก การศึกษาของพ่อแม่
และมีสาเหตุทางอ้อมมาจากฐานะทางเศรษฐกิจโดยผ่านมาทางการอบรม
เลี้ยงดู ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูนี้มีอิทธิพลส่งผลโดยตรงต่อวุฒิภาวะของนักเรียน

ซึ่งการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 คือ วุฒิภาวะ
ของนักเรียนได้รับอิทธิพลมาจากการอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจ
การศึกษาของพ่อแม่ และ ลำดับการเกิดของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก
พ่อแม่ที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจดี จะมีการศึกษาสูง และรู้จักวิธีที่ถูกต้องใน
การอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนให้ความรู้ คำแนะนำที่ดีในการหาประสบการณ์ใน
การเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้ดีขึ้น (Bradway, 1945 : 407-419)
นอกจากนี้ ชิมมอน (ดิริพร หลิมศิริวงศ์, 2511 : 25 ; อ้างอิงมาจาก
Simmon, 1970) ยังได้ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของ

เด็กพบว่า พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยเด็กจะทำให้เด็กเป็นคนก้าวร้าว พ่อแม่ที่
 ปรคบประหมเด็กจนเกินไปจะทำให้เด็กไม่มั่นใจในตนเอง พ่อแม่ที่เข้มงวด
 อำนาจกับเด็กจะทำให้เด็กเป็นคนเจ้าระเบียบเก็บตัว พ่อแม่ที่ยอมจำนนต่อเด็ก
 จะทำให้เด็กขาดความรับผิดชอบ ซึ่งมีผลต่อวุฒิภาวะของเด็ก คลอสสัน และ เซียร์
 (ศรีวิมล ทัศนพันธ์. 2522 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Cluasan and Seara.
 1967) ได้ทำการศึกษาเด็กกับครอบครัวที่มีบุตร 3 คน พบว่าบุตรคนที่ 1 จะ
 เป็นผู้ใหญ่มากกว่าอายุ มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีวุฒิภาวะเร็ว บุตร
 คนที่ 2 ชอบดำเนินชีวิตอย่างง่าย ๆ เชื่องง่าย ไม่ค่อยทุกข์ร้อน สุขภาพและบุตร
 คนสุดท้ายจะเอาแต่ใจตนเอง ไม่มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการทางด้านจิตใจและ
 อารมณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการมีวุฒิภาวะของเด็ก ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่
 ไม่ส่งผลต่อวุฒิภาวะของนักเรียน แต่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระดับการศึกษาของ
 พ่อแม่เพราะ ฐานะทางเศรษฐกิจนั้นขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา รอกินท์ รังสยาพันธ์
 (2530 : 22 - 23) กล่าวว่า การศึกษาช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาคนให้มีคุณภาพ
 ช่วยเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มพูนรายได้ ซึ่งระดับการศึกษานั้นมีอิทธิพลต่อวุฒิภาวะทั้ง
 ทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา

จากผลการวิจัยนี้ ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรนำ
 ผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการแนะแนว พัฒนา และปลูกฝัง ความมีวุฒิภาวะ
 ให้เกิดกับนักเรียน เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยในทางองเดียวกัน โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง

ในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ และสาเหตุของการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สถานภาพการสมรสของพ่อแม่ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ เกื้อกูล ทาสีธี การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคคลิกภาพของ
บุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514. อัดสำเนา.
- ✓ โกลินทร์ รุ่งสยาพันธ์ การศึกษาเกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจและการเมือง. วิทยากรย
 85, 6 (มิ.ย. 30) 18 - 24.
- จรรยา สุวรรณทัต จะบรรลถึงวุฒิภาวะทางบุคคลิกภาพได้อย่างไร. ว.แพชแนว
 4 : 46 - 52 (ม.ค. - มี.ค. 2511).
- ✓ จรรยา สุวรรณทัต, ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก.
พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. ไทยวัฒนา-
 พานิช, 2521. 110 หน้า
- ✓ จิตรา วสุวานิช "เด็กกับครอบครัว" พฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 1 - 7.
 กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2525.
- ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ การศึกษาเด็ก. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษา-
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิม-
 เนศ, 2526. 223 หน้า
- ✓ ชมพูนุท ศรีเสาวลักษณ์ การอบรมเลี้ยงดูกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางที่ 11/7. ปริญญาณิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530.
 อัดสำเนา.
- เชียรศรี วิโรตติ จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร กรุงเทพฯ : 2527.
 200 หน้า

✓ เดช วิริยะ การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. ปรินยานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522.
 106 หน้า อัดสำเนา.

ถวิล รัชชลธิ์ การศึกษาพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคมของเด็กก่อน
วัยเรียนเขตบางกะปิ. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526. ถ่ายเอกสาร.

✓ ถิ่น แพรเพชร การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิด
สร้างสรรค์และความเกรงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน
เขตการศึกษา 3. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย-
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517. อัดสำเนา.

ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อน
วัยเรียนในกรุงเทพมหานคร. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรี-
 นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522. อัดสำเนา.

บรรลุ ศิริพานิช ระบาวินัยของคนพิการและผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ
 : โรงพิมพ์ธนการพิมพ์, 2525. 182 หน้า

ปัญชร แก้วส่อง การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคม
เมืองและชนบทที่มีการอบรมเลี้ยงดูและการแตกต่างกัน. ปรินยานิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2522. อัดสำเนา.

เบเนต นิโคลัส การศึกษาในประเทศด้อยพัฒนา. แปลโดย อรรถพร พงษ์วาท
 เคสส์ดไทย 2518. 167 หน้า

✓ ประพันธ์ สุทธาวาส ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 2519.

๔๗๐๖ กุญแจไข "ตามสัญญาตามสมควรของแม่"
 ทอมหาอวดผล 4 วิชาสมัยก่อน พ.ร.บ. ๒๕๒๕
 ประยูรศรี สุยะศุณานนท์ จิตวิทยาพัฒนาการ. ภาคจิตวิทยาและแนะแนว

คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทบุรี 2521. 177 หน้า

ประสาร ทิพย์ธารา พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : แพร-
 ทิตยา, 2521. 167 หน้า

พยอม อิงคตานุรัตน์ จิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น-
 การพิมพ์, 2523. 147 หน้า

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์-
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. 272 หน้า

เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์ จิตวิทยาวัยรุ่นและการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหา-
 วิทยาลัยรามคำแหง, 2525. 100 หน้า

✓ ัญศรี บุญาค การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตของบิดามารดากับบุคลิกภาพ
 ของเด็กในพระนคร. ปริญาณิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย 2514. จัดสำเนา.

รัตนวดี รอดภิรมย์ การศึกษาพฤติกรรมช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
 อบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน. ปริญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย-
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2533. จัดสำเนา.

✓✓ ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2524. 287 หน้า

○ ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ และคณะ. อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็กที่ตำบล
 นาป่าอ. เมือง จ. ชลบุรี. รายงานวิจัย ฉบับที่ 9 ของสถาบันระหว่าง
 ชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก โรงพิมพ์คุรุสภา, 2510. 184 หน้า

✓ วรรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญา.
 ปริญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน-
 มิตร 2522. จัดสำเนา.

วราภรณ์ รักริชัย การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตร

และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสาณมิตร 2528. 98 หน้า

✓ วิวัฒน์ มูลสถาน ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและควมมีวินัย

ในตนเอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย-

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2523. อัดสำเนา.

ศรวิมล วัฒนพันธ์ ลำดับการเกิดและการปรับตัว. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522. 110 หน้า อัดสำเนา.

ศรีเรือน แก้วกังวาล จิตวิทยาพัฒนาการ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาควิชา

จิตวิทยาคณะมนุษยศาสตร์ พิมพ์โดยแพร่พิทยา 2518. 133 หน้า

ศรัณย์ ดาริสซ์ จิตวิทยาพัฒนาการ. สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร กรุงเทพฯ

: 2521.

ศิริพร หลิมศิริวงศ์ ปัญหาทางครอบครัวที่เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้ม

ครองเด็กกลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสาณมิตร 2511. อัดสำเนา.

ศึกษา พาหะมาก พัฒนาการทางสติปัญญาและการปรับตัวของนักเรียนในจังหวัด

ศรีสะเกษ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย-

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2532. อัดสำเนา.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ ปรัชญา และคุณธรรมสำหรับครู. อักษรบัณฑิต,

2524. 138 หน้า

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่. ลานนาการพิมพ์

เชียงใหม่, 2526. 375 หน้า

สมพงษ์ ติรพัฒน์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นใน

ตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ

: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาณมิตร 2517. อัดสำเนา.

- สายสมร ชำดียานนท์ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับความสามารถด้าน
เหตุผลกับการอบรมเลี้ยงดูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2526. อัดสำเนา.
- สมัย เทียนชัย การศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม. ศึกษาศาสตร
 สาร 8 (1) : 1 - 10 (มี.ค. - มิ.ย.) 2522.
- สุชา จันทร์เฒ และสุรางค์ จันทร์เฒ. จิตวิทยาพัฒนาการ. ไทยวัฒนาพานิช,
 กรุงเทพฯ : 2523.
- สุนทรินทร์ ธนโกไสย จิตวิทยาพัฒนาการ. จุฬินไทย, 2521. 210 หน้า
- สุนารี เดชะโชควัฒณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตัว
เอง และความภาคภูมิใจในตนเอง. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527. อัดสำเนา.
- สุภัททา ปินทะแพทย์ จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : หอรัณชัยการพิมพ์,
 2527. 259 หน้า
- สุโท เจริญสุข จิตวิทยาผิดปกติเบื้องต้น. หจก. เทพนิมิตการพิมพ์ กรุงเทพฯ
 : 2520.
- _____ จิตวิทยาพัฒนาการเด็กวัยรุ่น. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน, 2520. 156 หน้า
- ✓สาเริง บุญเรืองรัตน์ เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. ศึกษารจกั
 กรุงเทพฯ : 2526.
- ✓อนันต์ ศรีโสภ ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
 2525. 280 หน้า

✓ อัจฉรา สุขารมณ์ และคนอื่น ๆ. การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางสติปัญญาด้าน
เหตุผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยฉบับ
 ที่ 31 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2528.

อาพนธ์ อาภาภิรมย์ มนุษย์กับสังคม "สังคมและวัฒนธรรมไทย." โรงพิมพ์
 บารุงกุลกิจ, 2515. 357 หน้า

○ อารักษ์พันธ์ จันทร์สว่าง การพัฒนามนุษย์และชุมชน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, 2525. 188 หน้า

อารี ตันต์เจริญรัตน์ จิตวิทยาพัฒนาการ. ภาควิชาการแพรวและจิตวิทยา
 การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก
 2520. 224 หน้า

อุ้นดา นพคุณ การศึกษาผู้ใหญ่เชิงปรัชญา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์,
 2527. 98 หน้า

Alfred, Adler. Social Interest. New York : Putman's Sons
 Inc., 1939. 241 P.

Baldwin A.L. "The Effect of Home Environment on Nursery,"
Child Develop. 20 : P. 127-136, 1948.

Bradway, L.P. "An Experimental Study of Factors Association
 with Standford-Binet I.Q. Changes from the Preschool
 to the Junior Hight School," Journal of Genetic
Psychology. 66 : P. 107-180, April 1945.

Chris, Argyris. Personality and Organization. New York :
 Harper and Row, Publisher 1967. P. 40-115.

Carrigan, William C. and Games W. Julliam. "Sex and Birthorder Difference in Conformity as a Function of Need Affiliation Arousal," Journal of Personality and Social Psychology. 3 : P. 140-144, April 1966.

Elazar J. Pedhazur. Multiple Regression in Behavioral Research Explanation and Prediction. New York University : 1982. 822 p.

✓ Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McGraw-Hill Inc, 1971. 495 P.

no - Ginsberg

Gordon W Allport. The Person in Psychology. in Humanistic Viewpoints in Psychology .ed. Severin 1955. P41

Hurlock, E.B. Adolescent Development. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1967. 719 P.

_____ Child Development. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1964. 776 P.

Knowles, Malcolm S. The Modern Practice of Adult Education. From Pedagogy to Andragogy Chicago Follet : 1980. P. 30-32

Kohlberg, Lawrence. The Child as a Moral Philosopher. in Reading in Education Psychology Today P. 37-43 California, CRM Book Inc., 1969.

Luthans, Fred. Figure 14-1 The Immaturity Maturity in Organizational Behavior. McGraw-Hill, Kagakusha Ltd. International Student Edition 1977.

Miller, Norman and Geoffery Maruyana. "Ordinal Position and Peer Popularity," Journal of Personality and Social Psychology. 33 : P. 123-131, February, 1976.

Monroe, Walter S. Encyclopedia of Education Research. The Macmillan Co., New York : 1962. 182 P.

Neisser, Edith G. The Eldest Child. New York : Harper and Brothers, 1957. 240 P.

Richard L. Roe. Publisher Social Sciences Developmental Psychology Today. Del.Mar : Communication Research Machine, 1971. p. 449-458

Rogers, Carl R. Freedom to Learn Columbus. Ohio Charles : E. Merrill, 1969. 358 P.

- Sampson, Edward B. and Francena T. Harrock. "An Examination of The Relationship Between Ordinal Position Personality and Conformity," Journal of Personality and Social Psychology. 5 : P. 398-407, April 1967.
- Sears, Robert R, Eleanor E. Maccoby and Harry Levin. Pattern of Child Rearing. New York : Row Peterson and Company, 1957. 549 P.
- Shoban, E.J. "The Assessment of Parental Attitudes in Relation to Child Adjustment," Journal of Psychology. 19 : P. 148, 1950.
- Springer, N.N. The Influence of General Social Status on the Emotional Stability of Children. Pedagog Sem, 4 : P. 321-328, May 1985.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามพฤติภาวะของนักเรียน

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามวิถีการ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายชื่อ

ข้อที่	$\bar{X}$	SD	ข้อที่	$\bar{X}$	SD
1	1.18	0.63	21	1.80	0.49
2	1.37	0.60	22	1.86	0.41
3	1.21	0.73	23	1.70	0.59
4	1.56	0.53	24	1.72	0.56
5	1.68	0.50	25	1.83	0.46
6	1.81	0.44	26	1.70	0.52
7	1.54	0.56	27	1.74	0.53
8	1.53	0.77	28	1.59	0.55
9	1.44	0.55	29	1.49	0.70
10	1.93	0.29	30	1.82	0.48
11	1.87	0.49	31	1.53	0.71
12	1.41	0.57	32	1.74	0.59
13	1.71	0.53	33	1.74	0.55
14	1.86	0.47	34	1.80	0.54
15	1.80	0.50	35	1.69	0.55
16	1.74	0.50	36	1.84	0.46
17	1.60	0.73	37	1.72	0.55
18	1.36	0.65	38	1.68	0.60
19	1.73	0.54	39	1.20	0.56
20	1.87	0.45	40	0.88	0.66

ภาคผนวก ข.

คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
และแบบสอบถามวุฒิภาวะของนักเรียน

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อ ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ชื่อที่	t	ชื่อที่	t	ชื่อที่	t
1	3.08	21	8.16	41	4.01
2	3.92	22	4.63	42	7.25
3	5.37	23	6.26	43	4.37
4	6.48	24	1.94	44	6.02
5	4.28	25	7.53	45	3.86
6	7.69	26	3.45	46	8.63
7	4.67	27	4.24	47	5.07
8	5.09	28	7.05	48	6.56
9	6.85	29	6.62	49	5.20
10	2.65	30	8.74	50	5.58
11	1.76	31	5.00	51	5.35
12	8.30	32	6.55	52	4.37
13	8.54	33	5.84	53	4.41
14	7.35	34	4.42	54	4.07
15	4.21	35	4.68	55	5.49
16	5.47	36	8.25	56	7.20
17	4.48	37	6.00	57	5.06
18	6.95	38	2.84	58	4.56
19	5.95	39	4.89	59	2.36
20	3.95	40	4.03	60	3.97

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบสอบถามคุณลักษณะของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.22	14	2.03	27	3.75
2	2.33	15	3.87	28	5.53
3	2.26	16	4.26	29	4.16
4	2.98	17	4.42	30	4.79
5	3.05	18	2.69	31	2.47
6	2.24	19	2.24	32	1.98
7	1.93	20	2.85	33	2.10
8	3.18	21	2.38	34	2.72
9	2.35	22	5.28	35	2.75
10	3.77	23	5.98	36	4.47
11	2.21	24	5.13	37	2.14
12	3.78	25	4.36	38	3.52
13	4.66	26	3.75	39	3.26
				40	3.94

ภาคผนวก ค.
ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1

รายละเอียดของนักเรียน

โรงเรียน..... เพศ..... อายุ.....
 นักเรียนเป็นบุตรคนที่..... มีพี่น้องรวมทั้งหมด..... คน
 ผู้ที่ได้อบรมเลี้ยงดูนักเรียนมาจนกระทั่งถึงเด็กรุ่นโตคือ.....
 ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ.....

รายละเอียดเกี่ยวกับบิดามารดา

ระดับการศึกษาของ	บิดา	มารดา	
	☐	☐	ระดับประถมศึกษา
	☐	☐	ระดับมัธยมศึกษา
	☐	☐	ระดับอุดมศึกษา
	☐	☐	อื่น ๆ.....
ปัจจุบันบิดามารดาของนักเรียน		☐	อยู่ด้วยกัน
		☐	แยกกันอยู่
		☐	อย่าร้างกัน
บิดา	☐	ยังมีชีวิตอยู่	ประกอบอาชีพ.....
	☐	เสียชีวิต	
มารดา	☐	ยังมีชีวิตอยู่	ประกอบอาชีพ.....
	☐	เสียชีวิต	
บิดามารดามีรายได้ประมาณเดือนละ	☐	มากกว่า 14,000	
(รายได้ของทั้งสองคนรวมกัน)	☐	10,000 - 14,000	
	☐	น้อยกว่า 10,000	

ตอนที่ 2

แบบทดสอบเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 60 ข้อ ถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่นักเรียนมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
2. พ่อแม่ที่กล่าวถึงในแบบสอบถาม หมายถึง บุคคลที่ได้อบรมเลี้ยงดูนักเรียนมาเป็นเวลานานที่สุด อาจเป็น พ่อแม่ ลุง ป้า น้า อา หรือบุคคลอื่นก็ได้
3. วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ล่วงมาแล้วว่า พ่อแม่ได้ปฏิบัติต่อเราในลักษณะใด โดยยกมาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด เพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้นดังตัวอย่าง

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0) นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับพ่อแม่	✓				
(00) พ่อแม่ไม่สนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน				✓	

จากข้อ (0) ที่กาเครื่องหมายในช่องมากที่สุด แสดงว่านักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับพ่อแม่ทุกวัน หากนักเรียนเห็นว่าได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับพ่อแม่น้อยกว่านี้ให้กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องมาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยมาก ตามลำดับ

จากข้อ (00) ที่กาเครื่องหมายในช่องน้อย แสดงว่าพ่อแม่ไม่สนใจ

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นบางครั้งเท่านั้น ถ้าพ่อแม่ไม่ให้ความสนใจมากกว่านี้ ให้กาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ปานกลาง มาก และมากที่สุด ถ้าพ่อแม่ให้ความสนใจนักเรียนว่าจะทำความเสียหายทุกครั้งให้กาเครื่องหมายน้อยที่สุด

4. แบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา แต่ก็อย่างเสียเวลาในการตอบหานัก
ถ้าตั้งใจไม่ทราบว่าจะกาเครื่องหมายลงในช่องใดดี ขอเสนอให้เลือกตอบตามความคิดครั้งแรก ที่พ่อแม่เคยปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างนั้นจริง ๆ และขออย่าได้เว้นข้อใดเป็นอันขาดเพราะจะทำให้ข้ออื่นเสียด้วย

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. พ่อแม่ไม่ค่อยให้ความสนใจในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียน.....					
2. เมื่อนักเรียนทำผิดจะถูกลงโทษหรือถูกดุอย่างรุนแรง.....					
3. เมื่อนักเรียนขอเรื่องให้ช่วยเหลือ จะไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ.....					
4. พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจในการแต่งกายของนักเรียน.....					
5. นักเรียนจะถูกว่ากล่าวเลียดสีในการเลือกคบเพื่อน.....					
6. ให้โอกาสนักเรียนพูดคุยหรือปรึกษาหาข้อด้วยน้อยมาก.....					
7. เมื่อนักเรียนกลับจากโรงเรียนไม่ตรงเวลาจะถูกพูดติเตียน ซ้ำซากไม่รู้จักจบ.....					
8. เมื่อนักเรียนขอเงินจะถูกดูต่าว่ากล่าว.....					
9. พ่อแม่ให้เงินใช้จ่ายไม่เพียงพอกับความจำเป็น.....					
10. เมื่อนักเรียนแจ้งผลการเรียนให้ทราบ พ่อแม่จะรู้สึกเฉย ๆ.....					
11. เมื่อนักเรียนทำผิดพลาดจะถูกตำหนิจากพ่อแม่.....					
12. พ่อแม่คอยบ่นรู้สึกรำคาญนี้ขณะที่นักเรียนทำงาน.....					
13. เมื่อนักเรียนทำดีจะไม่ได้รับคำยกย่องชมเชยจากพ่อแม่.....					
14. เมื่อนักเรียนนั่งคุยสนุกกับเพื่อน ๆ จะถูกพ่อแม่ตำหนิ.....					
15. พ่อแม่จะยกย่องความดีของคนอื่นมาเปรียบเทียบกับตัวนักเรียน.....					
16. เมื่อนักเรียนทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ นักเรียนจะถูกตำหนิ มากกว่า.....					
17. พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการกินการนอนของนักเรียน.....					
18. นักเรียนถูกพ่อแม่ตำหนิต่อหน้าพี่ ๆ น้อง ๆ.....					
19. นักเรียนได้รับสิ่งของหรือเงินทองจากพ่อแม่น้อยกว่าคนอื่น ๆ ในครอบครัว.....					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
20. สิ่งที่ทำให้เด็กเรียนยุ่งยากมากที่สุดคือพ่อแม่ไม่ให้ความสนใจ เท่าคนอื่น.....					
21. เมื่อเด็กเรียนขอความช่วยเหลือ พ่อแม่จะให้ความร่วมมือใน การงานเป็นอย่างดี.....					
22. พ่อแม่ยินดีให้เด็กเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน ตามที่เด็กเรียนสนใจ.....					
23. พ่อแม่แสดงความรักและให้ความอบอุ่น เป็นกันเองแก่เด็กเรียน.....					
24. พ่อแม่แบ่งงานให้เด็กเรียนทำพอเหมาะกับความสามารถ.....					
25. พ่อแม่ชมเชยและให้กำลังใจในขณะที่เด็กเรียนทำงาน.....					
26. พ่อแม่อนุญาตให้เด็กเรียนออกไปเที่ยวนอกบ้านตามสมควร.....					
27. เมื่อเด็กเรียนหาผิดระเบียบของครอบครัว พ่อแม่จะชี้แจงความ ผิดก่อนแล้วจึงลงโทษ.....					
28. เมื่อเด็กเรียนเสนอความคิดเห็นพ่อแม่จะรับฟัง.....					
29. พ่อแม่ให้โอกาสคบเพื่อนต่างเพศตามสมควร.....					
30. เมื่อเด็กเรียนทำงานผิดพลาด พ่อแม่จะให้โอกาสแก้ตัว.....					
31. พ่อแม่ให้เด็กเรียนมีสิทธิในการใช้สิ่งของของครอบครัวทุกอย่าง.....					
32. เมื่อผลการเรียนของเด็กเรียนไม่ดี พ่อแม่จะให้กำลังใจและจะ พูดให้กำลังใจ.....					
33. พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนหาเพื่อน ๆ มาที่บ้านได้ทุกคน.....					
34. พ่อแม่ยอมรับเด็กคือในความสามารถของเด็กเรียน.....					
35. พ่อแม่ให้อิสระในการที่เด็กเรียนจะเลือกรับประทานอาหาร.....					
36. พ่อแม่ยินดีให้ความสนใจเมื่อเด็กเรียนต้องการคำปรึกษา.....					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
37. เมื่อเด็กเรียนหาดีจะได้รับค้ายกย่องชมเชยจากพ่อแม่.....					
38. พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนจัด ตกแต่งบ้านเรือนได้ตามสมควร.....					
39. พ่อแม่ให้อิสระในการเลือกศึกษาต่อตามความถนัดของเด็กเรียน.....					
40. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว พ่อแม่ยินดีที่จะให้เด็กเรียนมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....					
41. พ่อแม่ไม่ยอมให้เด็กเรียนคบเพื่อนต่างเพศเพราะกลัวจะเสียเด็ก.....					
42. พ่อแม่ไม่ยอมให้เด็กเรียนออกเที่ยวนอกบ้านตามลำพัง.....					
43. เมื่อเด็กเรียนกลับบ้านผิดเวลา จะแสดงความห่วงใยมาก.....					
44. พ่อแม่ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนหาอะไรได้ตามลำพัง.....					
45. พ่อแม่ห้ามเด็กเรียนออกนอกบ้านเวลาค่ำคืน เพราะกลัวจะ ได้รับอันตราย.....					
46. เวลาเด็กเรียนจะไปไหนพ่อแม่จะให้ไปกับผู้ใหญ่หรือคอย จับตาดู.....					
47. ให้เด็กเรียนแต่งกายโดยอิสระและแบบที่สุภาพตามที่พ่อแม่ ต้องการ.....					
48. เมื่อเด็กเรียนเจ็บป่วยพ่อแม่จะคอยดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ.....					
49. พ่อแม่คอยดักเตือนและควบคุมในการอ่านหนังสือ.....					
50. พ่อแม่จะสืบประวัติส่วนตัวของเพื่อน ๆ ของเด็กเรียน.....					
51. เมื่อเด็กเรียนจะออกไปธุระนอกบ้าน พ่อแม่จะซักถามรายละเอียด ว่าจะไปพบใคร ที่ไหน.....					
52. เมื่อเด็กเรียนซื้อข้าวของเครื่องใช้ พ่อแม่จะเลือกซื้อให้เอง.....					
53. พ่อแม่ซักรีดเสื้อผ้าให้เด็กเรียน.....					

วิธีที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
54. พ่อแม่จะนั่งเป็นเพื่อนเวลาอ่านหนังสือหรือทำการบ้านเวลา คำศัพท์.....					
55. เวลาไปโรงเรียนพ่อแม่จะคอยรับส่งหรือให้ไปกับผู้ใด วางใจได้.....					
56. เวลาออกนอกบ้านพ่อแม่จะตั้งเงื่อนไขให้ระมัดระวังอันตราย ด้วยความเป็นห่วง.....					
57. พ่อแม่จะแสดงให้เด็กเรียนเห็นว่าเด็กเรียนยังเป็นคนที่ไม่ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเองได้.....					
58. พ่อแม่จะแนะนำการศึกษาต่อและเลือกอาชีพแก่เด็กเรียน.....					
59. สิ่งที่ทำให้ยุ่งยากใจคือพ่อแม่คอยเอาใจใส่มากเกินไป.....					
60. พ่อแม่คอยถามข่าวสุขทุกข์ที่เด็กเรียนได้รับจากโรงเรียน เป็นประจำ.....					

ตอนที่ 3

แบบทดสอบวัดคุณลักษณะของนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบต่อไปนี้เป็นสถานการณ์ง่าย ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป
เมื่อนักเรียนอ่านแล้วให้พิจารณาเลือกตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของความรู้สึก
และความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกไม่มีผิดอย่างแท้
จริง และไม่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน

2. วิธีตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก, ข, หรือ
ค. ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบ

1. ก่อนออกจากบ้านไปโรงเรียน สมศรีเป็นคนใส่กุญแจบ้านด้วยตนเอง พอไปถึงโรงเรียนพี่สาวของสมศรีถามสมศรีว่า "ใส่กุญแจบ้านแล้วหรือยัง" เพราะสมศรีเคยลืมใส่กุญแจบ้าน ทำให้สมศรีเกิดความไม่แน่ใจ ถ้าพี่นักเรียนเป็นสมศรีจะหาอย่างไร
 - ก. กลับไปที่บ้านอีกครั้งเพื่อความแน่ใจ
 - ข. ยืนยันกับพี่สาวว่าตนเองใส่กุญแจบ้านแล้วแน่นอน
 - ค. บอกกับพี่สาวว่าใส่กุญแจแล้วแต่ก็ไม่ค่อยแน่ใจ
2. ขจรตั้งใจที่จะซื้อวิทยุฟังยี่ห้อ SONY แต่เพื่อน ๆ ในกลุ่มของขจรใช้ยี่ห้อ NATIONAL และต้องการให้ขจรซื้อยี่ห้อนี้ด้วยจะได้เหมือนกันทั้งกลุ่ม ถ้าขจรซื้อยี่ห้อ SONY จะไม่ให้ขจรเข้าร่วมกลุ่มด้วย ถ้าพี่นักเรียนเป็นขจรจะหาอย่างไร
 - ก. ซื้อวิทยุฟังยี่ห้อที่ตนได้ตั้งใจจะซื้อ ถึงแม้เพื่อนจะไม่ให้เข้าร่วมก็ตาม
 - ข. ซื้อวิทยุฟังตามคำแนะนำของเพื่อน เพราะกลัวเพื่อนไม่ให้เข้าร่วม
 - ค. ซื้อวิทยุฟังยี่ห้อที่ตนตั้งใจจะซื้อ แล้วขอร้องเพื่อนให้ตนเข้าร่วมด้วย
3. เกษมต้องการเรียนพิเศษวิชาคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาที่เกษมชอบมาก เกษมจึงขออนุญาตพ่อแม่ พ่อของเกษมไม่ว่าอะไร แต่แม่ของเกษมไม่ยอมให้เกษมเรียนเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์ควรจะเรียนวิชาอื่นที่มีประโยชน์มากกว่านี้ ถ้าพี่นักเรียนเป็นเกษมจะหาอย่างไร
 - ก. เลือกเรียนพิเศษวิชาคณิตศาสตร์ ถึงแม้ว่าคุณแม่จะไม่เห็นด้วย
 - ข. เลือกเรียนพิเศษตามวิชาที่คุณแม่เลือกให้เรียน
 - ค. ตามใจคุณแม่ แต่จะแอบเรียนวิชาที่ตนชอบด้วย

4. อารีเป็นคนทำงานช้ามามาก ในการทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน เพื่อน ๆ จะทำเสร็จก่อนอารีเสมอแล้วจึงมาช่วยอารีทำงานส่งครู เพราะกลัวว่าอารีจะทำงานส่งอาจารย์ไม่ทันเวลาที่กำหนด ถ้าฝึกเรียนเป็นอารีจะทำอย่างไร
 - ก. ขอทำงานส่งครูด้วยตัวเองภายในเวลาที่เหลืออยู่ ถึงแม้จะส่งช้าก็ตาม
 - ข. ขอทำงานส่งครูด้วยตัวเอง ถ้าไม่ทันเวลาจริง ๆ ก็ให้เพื่อนช่วยทำ
 - ค. ให้เพื่อนช่วยทำงานทั้งหมดแทนตน

5. ในตอนเช้าวันหนึ่ง สมชายไม่ได้ทำการบ้านมาส่งครู แล้วพยายามบังคับให้อุดมซึ่งเป็นเพื่อนสนิทไม่ให้ส่งการบ้าน ทั้ง ๆ ที่อุดมตั้งใจจะส่งการบ้านในตอนเช้าโดยสมชายบอกกับอุดมว่า ถ้าอุดมส่งการบ้านตนจะไม่คบอุดมเป็นเพื่อน ถ้าฝึกเรียนเป็นอุดมจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ส่งการบ้านเพื่อเห็นแก่เพื่อน
 - ข. ส่งการบ้านในตอนเช้าตามที่ตนได้ตั้งใจไว้
 - ค. ยอมส่งการบ้านช้ากว่ากำหนดแล้วช่วยเพื่อนทำการบ้าน

6. ปรีชาชอบเลียนแบบบุคลิกภาพของพระเอกละครโทรทัศน์ทุกอย่าง เพื่อจะได้เป็นที่สนใจของเพื่อน ๆ เพราะโดยปกติแล้วเพื่อน ๆ ไม่ค่อยให้ความสนใจปรีชา หลังจากที่ทำปรีชาทำเช่นนี้แล้ว เพื่อน ๆ ก็ให้ความสนใจปรีชามากขึ้น ถ้าฝึกเรียนเป็นปรีชาจะทำเช่นเดียวกับปรีชาหรือไม่
 - ก. ทำเช่นเดียวกับปรีชา เพราะประสบผลสำเร็จ
 - ข. ทำเช่นเดียวกับปรีชา แต่จะเลียนแบบเฉพาะบุคลิกบางอย่างเท่านั้น
 - ค. ไม่ทำ เพราะต้องการให้เพื่อนสนใจในความเป็นตัวของตัวเองมากกว่า

7. สุดากับมานิดเป็นเพื่อนที่สนิทกัน จนเพื่อนในห้องมักจะล้อสุดากับมานิดว่าเป็นแพนกัน ทั้ง ๆ ที่สุดากับมานิดเป็นแค่เพื่อนกันเท่านั้น ซึ่งไม่เคยคิดเป็นอย่างอื่นเลยทำให้เกิดความเสียหายกับสุดาซึ่งเป็นฝ่ายหญิง ถ้านักเรียนเป็นสุดาจะทําอย่างไร
- เลิกคบกับมานิดและถ้าไม่จำเป็นจะไม่พูดกัน
 - สนิทสนมกับมานิดให้น้อยลงกว่าเดิม
 - ปฏิบัติตัวเช่นเดิมไม่สนใจคำพูดของเพื่อน ๆ
8. วสันต์มักจะวางแผนชีวิตอนาคตตัวเองว่า เขาจะประกอบอาชีพเป็นทหารเพื่อรับใช้ชาติ ถ้านักเรียนเป็นวสันต์จะทําอย่างวสันต์หรือไม่
- ทำ เพราะจะได้เป็นแนวทางในการเรียน
 - ทำ เพราะจะได้ตอบคำถามเวลามีคนมาถามเรื่องอาชีพในอนาคต
 - ไม่ทำ เพราะยังไม่ถึงเวลาที่จะคิดเรื่องนี้
9. ในระหว่างการสอบวิชาคณิตศาสตร์ สุรเดชส่งกระดาษคำตอบให้เกษมลอก เพราะเกษมบอกกับสุรเดชก่อนเข้าสอบว่า ตนไม่มีความพร้อมในการสอบครั้งนี้ถ้านักเรียนเป็นเกษมจะทําอย่างไรกับกระดาษคำตอบของสุรเดช
- รับกระดาษคำตอบจากสุรเดชมาลอกทั้งหมด
 - ลอกคำตอบเฉพาะข้อที่ทําไม่ได้จริง ๆ
 - ทำข้อสอบด้วยตนเองไม่รับกระดาษคำตอบของสุรเดช

10. คุณแม่ของนินสาเป็นคนชักเสื้อผ้าให้กับนินสาเป็นประจำ วันหนึ่งคุณแม่ของนินสาไม่อยู่บ้านสามวัน จึงไม่มีใครชักเสื้อผ้าให้นินสา เสื้อผ้าที่มีอยู่ก็ใช้หมดแล้ว ถ้านักเรียนเป็นนินสาจะทำอย่างไร
- เอาเสื้อผ้าที่ใส่แล้วนำมาใส่อีก
 - ลงมือซักเสื้อผ้าด้วยตนเอง
 - นำเสื้อผ้าไปซักที่ร้านซักรีด
11. ในขณะที่จำลองกำลังทำความสะอาดอยู่ในห้องคนกรรมคนเดียว เกิดทำผิดพลาดมือ ทำให้เลือดไหลออกมามากพอสมควร และห้องพยาบาลก็ปิด ถ้านักเรียนเป็นจำลองจะทำอย่างไร
- ทำการปฐมพยาบาลห้ามเลือดด้วยตนเอง
 - ร้องบอกให้เพื่อนช่วยตนเพราะไม่มีความรู้ในการปฐมพยาบาล
 - รีบวิ่งออกไปหาหมอที่คณินิดด้วยความตกใจ
12. คมสันมีอาการเป็นไข้อยู่หลายวัน เพื่อน ๆ บอกให้คมสันไปหาหมอ แต่คมสันไม่ยอมไป เพราะไม่ต้องการเสียเงินและคิดว่าเป็นเองก็หายเองได้ ถ้านักเรียนเป็นคมสันจะทำอย่างไร
- ไปหาหมอ เพราะเห็นว่าปล่อยไว้ไม่หายแน่
 - ทำเหมือนคมสัน เพราะเป็นเองก็หายเองได้
 - ไปหาหมอทันที เพราะเป็นไข้มาหลายวันแล้ว

13. รัตนาเป็นสมาชิกชมรมศิลปการแสดง และได้รับเลือกให้แสดงเป็นตัวเอกในงานแสดงของโรงเรียน แต่เพื่อน ๆ พูดว่าเธอสวยสู้เพื่อน ๆ อีกรหลายคนไม่ได้ ถ้าหักเรียนเป็นรัตนาคจะทำอย่างไร

- ก. เข้าร่วมแสดงต่อไป เพราะเชื่อว่าตนเองมีความสามารถแสดงได้
- ข. เข้าร่วมแสดง แต่ขอร้องให้คุณครูให้ตนแสดงบทอื่นแทน
- ค. ขอลถอนตัวจากการแสดง เพราะคิดว่าตนเองไม่ใช่คนสวย

14. ในงานกีฬาสีของโรงเรียน ชำนาญได้รับเลือกให้เป็นประธานสีเหลือง ซึ่งเขาไม่เคยเป็นผู้หน้าไครมาก่อนเลย ทำให้ชำนาญเกิดความวิตกกังวลไม่แน่ใจในความสามารถของตนเอง ถ้าหักเรียนเป็นชำนาญจะทำอย่างไร

- ก. ขอลาออกจากตำแหน่งประธานสี เพราะคิดว่าตนไม่มีความสามารถ
- ข. ต้องกินยาระงับประสาท เพื่อความสบายใจไม่คิดมากในการเป็นประธานสี
- ค. เลิกวิตกกังวล และเชื่อว่าที่ตนเองได้เป็นประธานสีนั้นเพราะตนมีความสามารถ

15. ในขณะที่สุณีกำลังสอบวิชาคณิตศาสตร์ สุณีเกิดไม่แน่ใจในคำตอบที่ตัวเองคิด ได้จึงถามเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ ปรากฏว่าได้คำตอบไม่เหมือนกัน ถ้าหักเรียนเป็นสุณีจะทำอย่างไร

- ก. ยังคงใช้คำตอบของตัวเองที่คิดได้
- ข. เปลี่ยนคำตอบตามเพื่อนคนที่นั่งอยู่ข้าง ๆ
- ค. ถามเพื่อนคนอื่นอีกจนกว่าจะมีคนตอบเหมือนตน

16. สมพงษ์เคยส่งภาพวาดเข้าประกวดภาพวาดนานาชาติ สมพงษ์ไม่เคยได้รับรางวัลได้เลย ในปีนี้สมพงษ์ก็จะส่งภาพวาดเข้าประกวดอีก เพราะคิดว่าตนเองได้พัฒนาฝีมือมากขึ้น เพื่อนคนหนึ่งบอกว่าส่งไปก็ไม่ได้รางวัลอีกเหมือนเดิม ถ้าหักเรียนเป็นสมพงษ์จะทำอย่างไร
- ไม่ส่งภาพวาดเข้าประกวด เพราะคิดเหมือนเพื่อน
 - ส่งภาพวาดเข้าประกวด เพราะคิดว่าฝีมือตัวเองต้องก้าวหน้ามากขึ้น
 - ส่งภาพวาดเข้าประกวด เพื่อจะได้รับรางวัลกับเขาบ้าง
17. โดยปกติ สันติจะใช้เงินที่พ่อแม่ให้เป็นค่าขนมได้อย่างเหมาะสม และเหลือเงินเก็บอีกเล็กน้อย สันติตั้งใจจะนำเงินที่สะสมไว้ไปซื้อไม้เทนนิส เพราะไม่เอากรบกวนพ่อแม่ แต่เงินที่เก็บได้ยังไม่พอ ถ้าหักเรียนเป็นสันติจะทำอย่างไร
- ขอเงินค่าขนมจากพ่อแม่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม
 - ขอยืมเงินจากเพื่อนสนิท แล้วจะผ่อนส่งทีหลัง
 - หางานพิเศษทำ เพราะไม่ต้องการรบกวนผู้อื่น
18. มีเพื่อนบอกกับสมศรีว่ามีหมอดูคนหนึ่งทำนายอนาคตได้แม่นยำมาก สมศรีจึงไปหาหมอดูตามที่เพื่อนบอก หมอดูทำนายว่าสมศรีจะเคราะห์ร้าย ถ้าหักเรียนเป็นสมศรีจะทำอย่างไร
- ไม่เชื่อหมอดู เพราะคำทำนายของหมอดูอาจไม่เป็นความจริงก็ได้
 - เชื่อคำทำนาย เพราะมีคนจำนวนมากที่หมอดูทำนายได้ถูกต้อง
 - ไม่เชื่อหมอดู เพราะเป็นการคาดคะเนจากสถิติของคนที่มีลายมือเหมือนสมศรี

19. อรพินถูกเพื่อน ๆ กล่าวหาว่า เป็นคนเอากระเป๋าสเงินของนิอรไป ทั้ง ๆ ที่
อรพินไม่ได้เอาไป แต่เพื่อน ๆ ไม่เชื่ออรพิน ทำให้อรพินถูกมองว่าเป็นคนชั
ชโหมย ถ้าหักเรียนเป็นอรพินจะทำอย่างไร
- ก. พยายามชี้แจงความจริงให้เพื่อนเข้าใจ
 - ข. ไม่พอใจเพื่อนและชี้แจงกับเพื่อนว่าตนเองไม่ได้ชโหมย
 - ค. ว่ากล่าวเพื่อนที่กล่าวหาตัวเองทันที เพราะตนไม่ได้เป็นคนชโหมย
20. วิชัยเป็นคนยากจน แต่ก็อยากจะมีเงินมาก ๆ พยายามเก็บเงินไว้ซื้อลอตเตอรี่
เพื่อจะถูกรางวัลบ้าง ถึงแม้ว่าต้องอดมื้อกินมื้อก็ตาม ถ้าหักเรียนเป็นวิชัยจะ
ทำเหมือนวิชัยหรือไม่
- ก. ไม่ทำเหมือนวิชัย เพราะรู้ว่ามีโอกาสที่จะถูกรางวัลน้อยมาก
 - ข. ทำเหมือนวิชัย เพราะเป็นความหวังสุดท้าย
 - ค. ทำเหมือนวิชัย เพราะคิดว่าอาจจะถูกบ้าง
21. สมพงษ์กำลังวาดรูปจนจะเสร็จเพื่อส่งอาจารย์ แต่ในขณะที่ระบายสี
อยู่นั้น มีเพื่อนมาชวนหาให้สนิทใส่ภาพที่กำลังวาดอยู่ และเพื่อน
ได้ขอโทษสมพงษ์แล้ว ถ้าหักเรียนเป็นสมพงษ์จะทำอย่างไร
- ก. ตอว่าเพื่อน
 - ข. ให้อภัยเพื่อนแล้วรีบแก้ไขภาพที่วาดอยู่
 - ค. แก้วสัสดีไปใส่ภาพวาดของคนที่มาชวนบ้าง

22. ประกอบเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการแข่งขัน เทนนิสของกรมพลศึกษา
ในระหว่างการแข่งขัน กองเชียร์ฝ่ายตรงข้ามพยายามยั่วยุประกอบให้เสีย
สมาธิอยู่ตลอดเวลา ถ้านักเรียนเป็นประกอบจะทำอย่างไร
- เข้าไปว่ากล่าวถกกองเชียร์ฝ่ายตรงข้าม
 - เล่นอย่างเต็มที่โดยไม่สนใจคำยั่วยุของฝ่ายตรงข้าม
 - หยุดเล่นและบอกให้กรรมการเตือนกองเชียร์เชียร์
23. น้องชายของมานพมาฟ้องมานพว่า ถูกวิหัยเพื่อนร่วมชั้นชกต่อยจนตาบวม
เพราะวิหัยตัวใหญ่กว่ามาก และครูได้ตัดสินหาโทษทั้งสองฝ่าย ถ้านักเรียน
เป็นมานพจะทำอย่างไร
- ไปว่ากล่าวตักเตือนวิหัย
 - ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวเพราะครูได้ตัดสินแล้ว
 - ไปแก้แค้นให้น้องชายทันทีที่น้องชายมาฟ้อง
24. ก่อนที่ครูจะเริ่มสอนในบทต่อไป ครูได้ถามนักเรียนในชั้นว่ามีใครไม่เข้าใจใน
บทเรียนก่อนบ้างให้ยกมือถาม ซึ่งประสงค์ไม่ค่อยเข้าใจแต่กลัวเพื่อนและ
ครูหาว่าเป็นคนเรียนรู้อำช้า ถ้านักเรียนเป็นประสงค์จะทำอย่างไร
- ไม่ยกมือถาม เพราะอายเพื่อน
 - บอกให้เพื่อนถามเรื่องที่ตนสงสัยแทน
 - ยกมือถามครูเรื่องที่สงสัยด้วยตนเอง

25. ในการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียน มีการยกพวกชกต่อยกันระหว่าง กองเชียร์ทั้งสองฝ่าย อุดรได้วิ่งมาตามวิชุดซึ่งเป็นผู้รักษาประตูให้ไปช่วย เหลือแต่วิชุดไม่ยอมไป ถ้าฝึกเรียนเป็นอุดรจะทำอย่างไร
- ก. ต่อว่าวิชุดที่ไม่ยอมไปช่วยเหลือเพื่อน
 - ข. ไม่คบวิชุดเป็นเพื่อนอีกต่อไป
 - ค. เข้าใจวิชุดเพราะรู้ว่าวิชุดกำลังหาหน้าที่ของตัวเองอยู่
26. สัตดาเป็นประธานชมรมกรีฑาของโรงเรียน และมีอุปนิสัยเป็นความหวังใจ ในการแข่งขันวิ่ง 100 เมตร ในการแข่งขันกรีฑาระหว่างโรงเรียน สัตดา บอกกับเพื่อนว่าอุปนิสัยต้องชนะแน่ แต่ปรากฏว่าอุปนิสัยไม่ได้ตำแหน่ง 1 ใน 3 ทำให้สัตดาเสียหน้า และโกรธอุปนิสัย ถ้าฝึกเรียนเป็นสัตดาจะทำอย่างไร
- ก. ไม่พูดกับอุปนิสัยเพราะทำให้ตนเสียหน้า
 - ข. ปลอบใจอุปนิสัยเพราะการแพ้ชนะเป็นเรื่องธรรมดา
 - ค. รู้สึกผิดหวังในตัวอุปนิสัยแต่ก็ทำใจได้
27. ละมัยรับฝากจดหมายจากนิภาให้ไปส่งที่ตู้ไปรษณีย์แถวบ้าน พอไปถึงตู้ ไปรษณีย์ปรากฏว่า ละมัยหาจดหมายของนิภาไม่พบ อาจจะทำหายกลาง ทางก็ได้ ถ้าฝึกเรียนเป็นละมัยจะทำอย่างไร
- ก. จะบอกความจริงว่าทำหายเมื่อนิภาถาม
 - ข. บอกกับนิภาว่าได้ส่งจดหมายไปแล้ว
 - ค. บอกกับนิภาทันทีว่าตนเองทำจดหมายหายก่อนที่จะส่งไปรษณีย์

28. ใจกลั้วจะสอบปลายภาคแล้ว แดงและโรตังยังไม่ได้อ่านหนังสือเลย โรตังเสนอความคิดกับแดงว่า น่าจะไปบนบานที่ศาลเจ้าให้สอบผ่าน ถ้านักเรียนเป็นแดงจะทำอย่างไร
- ก. ไปกับโรตัง เพราะตนเองซีเกียจดูหนังสือ
 - ข. ไม่ไปกับโรตัง เพราะการสอบได้นั้นขึ้นอยู่กับตัวของเราเอง
 - ค. ไปกับโรตังและกลับมาดูหนังสือด้วยเพื่อความมั่นใจมากขึ้น
29. วิชิตเดินกลับบ้านตอนกลางคืน ซึ่งต้องผ่านสถานที่ที่มีผู้หญิงเคยผูกคอตาย ในขณะที่กำลังจะเดินผ่านสถานที่นั้น วิชิตเห็นผู้หญิงสวมเสื้อสีขาวเดินสวนทางมาข้างหน้าคนเดียว ถ้านักเรียนเป็นวิชิตจะทำอย่างไร
- ก. เดินไปตามปกติคิดว่าคนแถวนั้นเดินออกมาทำธุระนอกบ้าน
 - ข. ใจไม่ค่อยดีพยายามเลี้ยวไปเดินทางอื่น
 - ค. วิ่งหนีกลับทางเดิมเพราะสงสัยว่าจะเป็นผีที่ผูกคอตาย
30. ในการเรียนวิชาศิลปะคุณครูให้นักเรียนทำเครื่องปั้นดินเผา โดยให้นักเรียนทำงานกันเป็นกลุ่ม กลุ่มของนิสาได้นำเอาดินที่ปั้นเสร็จแล้วเข้าเตาเผา นิสาเป็นคนควบคุมเวลาในการเผา แต่นิสาใช้เวลาในการเผานานเกินไปทำให้ดินที่เผาไหม้แตก ถ้านักเรียนเป็นนิสาจะทำอย่างไร
- ก. อ้างว่าดินที่นำมาปั้นนั้นไม่มีคุณภาพ
 - ข. ยอมรับความผิดพลาดของตัวเองกับเพื่อน ๆ เพียงผู้เดียว
 - ค. บอกเพื่อน ๆ ว่าทุกคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบร่วมกัน

31. ในการแข่งขันฟุตบอล มานะไปทำฟาร์วล์ฝ่ายตรงข้ามโดยไม่ตั้งใจ แต่กรรมการได้ให้ใบแดงแก่มานะ มานะจึงต้องออกจากการแข่งขัน ทั้ง ๆ ที่ไม่น่าจะให้ใบแดง และกรรมการมักจะตัดสินเข้าข้างฝ่ายตรงข้ามเสมอ ถ้าฝึกเรียนเป็นมานะจะทำอย่างไร
- ก. ออกจากสนามอย่างไม่พอใจคำตัดสินของกรรมการ
 - ข. ยอมรับคำตัดสินของกรรมการ และออกจากสนามอย่างสงบ
 - ค. เข้าไปต่อว่ากรรมการก่อนที่จะออกจากสนาม
32. เวลาสมบัติออกไปรายงานหน้าชั้นมักจะพูดติด ๆ ชัด ๆ จนฟังไม่รู้เรื่อง เพื่อน ๆ ของสมบัติจึงหาเอาเรื่องนี้มาพูดล้อสมบัติเสมอ ถ้าฝึกเรียนเป็นสมบัติจะทำอย่างไร
- ก. ยอมรับว่าตนเองพูดไม่เก่งและพยายามแก้ไขตนเอง
 - ข. บอกกับเพื่อนว่าถ้าจะให้พูดได้ดีตนเองก็ทำได้แต่ไม่ทำเอง
 - ค. ถ้าไม่จำเป็นจะไม่ออกไปพูดหน้าชั้น
33. ดนัยเห็นเพื่อนมีรถบังคับวิทยุก็อยากมีเล่นเหมือนเพื่อนบ้าง และเพื่อนก็ชวนให้दनัยซื้อจะได้มาเล่นด้วยกัน แต่ฐานะทางครอบครัวของदनัยไม่ค่อยดี ถ้าฝึกเรียนเป็นदनัยจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ซื้อรถบังคับวิทยุ โดยบอกกับเพื่อนว่าครอบครัวของตนมีฐานะไม่ค่อยดี
 - ข. ให้พ่อแม่ซื้อรถบังคับวิทยุให้ เพราะกลัวถูกเพื่อนดูถูกหาว่าไม่มีเงิน
 - ค. ไม่ซื้อรถบังคับวิทยุ โดยบอกกับเพื่อนว่าตนไม่อยากเล่นรถบังคับวิทยุ

34. ในขณะที่มานะเรียนหนังสืออยู่ในห้อง ได้ปากระดากใส่หลังเพื่อนที่นั่งอยู่ข้างหน้าแต่พลาดไปถูกคุณครูหน้าชั้น คุณครูถามว่าใครปากระดากนี้มา แต่ไม่มีคนยอมรับ ครูจึงทำโทษนักเรียนทั้งชั้น ถ้านักเรียนเป็นมานะจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ยอมรับผิดเพราะกลัวถูกทำโทษ
 - ข. ยอมรับผิดกับคุณครูทันทีและขอโทษเพื่อน
 - ค. ยอมรับผิดกับคุณครูหลังจากถูกทำโทษทั้งห้องแล้ว
35. บ้านของสันติอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา คนในบ้านของสันติทิ้งขยะลงแม่น้ำทุกวันเพื่อความสะดวกไม่ต้องเดินไปทิ้งไกล ทำให้แม่น้ำเน่าเสีย ถ้านักเรียนเป็นสันติจะทำอย่างไร
- ก. ทิ้งขยะไว้ในบ้าน เพื่อให้คนในบ้านทิ้งขยะ
 - ข. ทิ้งขยะไว้ในบ้านพร้อมทั้งอธิบายผลเสียที่เกิดขึ้นให้คนในบ้านและเพื่อนบ้านรู้
 - ค. ทิ้งขยะเหมือนคนอื่นเพราะใคร ๆ ก็ทำอย่างนั้น
36. วิชัยไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และเรียนวิชาที่อ่อนมาก พ่อของวิชัยจึงให้วิชัยไปเรียนพิเศษ เพื่อที่จะได้เป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทั้ง ๆ ที่วิชัยไม่ยอมไปเรียน ถ้านักเรียนเป็นวิชัยจะทำอย่างไร
- ก. ไปเรียนพิเศษทุกครั้ง เพราะถูกพ่อบังคับ
 - ข. ไปเรียนพิเศษทุกครั้งอย่างตั้งใจ เพื่ออนาคตของตัวเอง
 - ค. ไม่ยอมไปเรียนพิเศษ เพราะไม่ชอบเรียนวิชานี้ถึงแม้ว่าจะถูกบังคับ

37. ถ้าฝึกเรียนหนังสือเวลาในการเตรียมตัวสอบประมาณ 1 เดือน ฝึกเรียน
จะทำอย่างไร
- เอาไว้อีกสัปดาห์มากกว่านี้แล้วค่อยดูหนังสือ
 - ไม่ต้องเตรียมตัวดูหนังสือ เพราะเรียนในห้องก็เข้าใจแล้ว
 - เพิ่มเวลาในการดูหนังสือให้มากขึ้น
38. เหตุผลที่ฝึกเรียนพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เพราะอะไร
- เพราะสภาพแวดล้อมบังคับให้ทำ
 - เพราะต้องการพัฒนาตนเองให้มากขึ้นกว่าเดิมไปเรื่อย ๆ
 - เพราะต้องการให้คนอื่นยอมรับและไม่ล้าหลังคนอื่น
39. นิสัยแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์ที่ครูให้เป็นการบ้านไม่ค่อยได้ เพราะครู
หาเอาแบบฝึกหัดนอกบทเรียนมาให้ทำ ถ้าฝึกเรียนเป็นนิจจะทำอย่างไร
- ขอลอกจากเพื่อนที่ทำแบบฝึกหัดได้
 - ให้เพื่อนที่ทำแบบฝึกหัดได้อธิบายให้ฟัง แล้วกลับมาทำด้วยตนเอง
 - พยายามศึกษาค้นคว้าจากหนังสือหลาย ๆ เล่มจนกว่าจะทำได้
40. วินัยได้ค้นคว้าเอกสารเรื่องสภาวะแวดล้อมมาอย่างละเอียดจากตำรา
และผลงานวิจัยหลายเล่มเพื่อมารายงานหน้าชั้น ขณะที่รายงานนั้นมีเพื่อน
ยกมือคัดค้านข้อมูลที่วินัยค้นคว้าว่าไม่เป็นความจริง และอธิบายข้อมูลที่แท้จริง
ต้องเป็นอย่างไรถ้าฝึกเรียนเป็นนิจจะทำอย่างไร
- ยืนยันข้อมูลที่ตนค้นคว้ามานั้นถูกต้อง
 - ยอมรับคำคัดค้านของเพื่อน
 - ไม่แน่ใจว่าข้อมูลของใครถูกต้องขอเวลาไปค้นคว้าเพิ่มเติม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายนิตติศักดิ์ เชื้ออาษา

เกิดวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2510

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 66/13 หมู่ 3 ตำบลวังทองกลาง อำเภอบางกะปิ

กรุงเทพฯ

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา 4

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528 มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2532 กศ.บ. (วัดผลการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมบางประการกับบุคลิกภาพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทคัดย่อ
ของ
กิตติศักดิ์ เชื้ออาษา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2536
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อม
บางประการกับพฤติกรรมของนักเรียน ศึกษาหาหน้กความสำคัญของสภาพแวดล้อม
บางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน และศึกษาสภาพแวดล้อมใดบ้างที่มีผล
ต่อพฤติกรรมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา
2535 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่องค์การศึกษา 2 ในเขตกรุงเทพมหานคร
ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 435 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบ-
สอบถามพฤติกรรมของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมบางประการซึ่งประกอบด้วย การอบรม
เลี้ยงดู การศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ และลำดับการเกิด
ของนักเรียน สัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ส่วนหาหน้กความสำคัญของสภาพแวดล้อมบางประการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ลำดับการเกิดของนักเรียน การอบรม
เลี้ยงดู ส่วนฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน สำหรับ
การศึกษาของพ่อแม่ไม่ส่งผลแบบเกื้อหนุนต่อพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาการวิเคราะห์หาสาเหตุพบว่า พฤติกรรม
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับอิทธิพลที่เป็นสาเหตุโดยตรงจาก การ
อบรมเลี้ยงดู และลำดับการเกิดของนักเรียน ส่วนการศึกษาของพ่อแม่มีอิทธิพล
แบบตรงกันข้ามต่อพฤติกรรมของนักเรียนและมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมของ
นักเรียนโดยผ่านมาทางการอบรมเลี้ยงดู สำหรับฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่
มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมของนักเรียนโดยผ่านมาทางการศึกษาของพ่อแม่และ
การอบรมเลี้ยงดู

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOME ENVIRONMENT AND
THE MATURITY OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS

ABSTRACT

BY

KITTISAK CHURARSA

Presented in partial fulfilment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

February 1993

The purpose of this study was to find the relationship between environment and the maturity of students, the beta weight of some environment affected the maturity of students, and to study some environment which affected the maturity of students. The samples were selected from a stratified random sample of 435 Mathayom 3 students in academic year of 1992 from the Department of General Education schools in Bangkok. The instruments for collecting the data were the questionnaires consisted of background data, a child rearing and maturity of students.

The result of this study revealed that some environment consisted of a child rearing, parents education, parents economic status and birthorder correlated to the maturity of students significant at the .01 level. The beta weight of some environment which affected the maturity of students significant at the .01 level were birthorders and a child rearing. Parents economic status did not affect the maturity of students but parents education suppressor affected the maturity of students significant at the .01 level. When analyzing the data, the finding of this research states that a child rearing and birthorders of students have a direct effect on the maturity of Mathayom 3 students. Parents education has an inverse effect on the maturity of students and indirect effect toward a child rearing. Parents economic status has an indirect effect towards parents education and a child rearing.